

Reggeli Ujság

Noviszád, 1940 szeptember 8, vasárnap

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 248. szán

Súlyos légi harc London felett

Szeptember 20-án vonulnak be a bolgárok Déldobrudzsába

Aláírták a román-bolgár egyezményt - A honvédek tervszerűen folytatják Északerdély megszállását

A vasgárdisták nem kímélik ellenségeiket

Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó feleségével és kísérete tagjaival különvonaton pénteken este elhagyta Nagyváradot és szombaton reggel megérkezett Gödöllőre. Werth gyalogsági tábornok, vezérkari főnök és Bartha Károly tábornagy, honvédeimi miniszter is elutazott Nagyváradról.

A honvéd vezérkar hivatalos jelentése szerint a honvéd csapatok a tegnapi napon is minden zavaró körülmény nélkül szállították meg a tervben kijelölt területeket. A honvédek tegnap többek között Nagyváradra is bevonultak, ahol szintén ünnepélyes fogadtatásban részesültek.

A ROMÁNIÁNÁL MARADT RÉSZEK MAGYARSÁGÁNAK MEGNYUGTATÁSA

Erdélynek és Kelet, valamint Dél-magyarországnak azon a részein, amelyek a belvederei döntőbíróhatározata értelmében a román állam fennhatósága alatt maradtak, a magyarság körében igen nagy az izgalom. Az emberek félelmükben mindenüket eladják és sietnek azokra a területekre, amelyeket Magyarországának ítélték vissza. A Ro-

mániában maradt magyar vezetők felhívásokban fordulnak a magyarsághoz és kéri őket, hogy semmi elhamarkodott lépést ne tegyenek, ne kótyavetyéljék el vagyontukat, mert ezzel csak saját maguknak okoznak jövőfeltehetetlen károkat. A magyar rádió minden nap hasonló felhívást intéz a román területen visszamaradt magyarokhoz és hangsúlyozza, hogy semmi ok sincsen az izgalomra, mert most a Romániában visszamaradt magyarok helyzete is egészen más lesz, mint volt eddig. Tegnap Márton Áron Gyulafehérvár katolikus püspöke intézett felhívást a román területen maradt magyarokhoz. Erdély katolikus püspöke felhívásában kéri testvéreit, hogy ne mozduljanak el helyeikről, mert felindult lelki állapotuk nem alkalmas arra, hogy olyan fontos lépést tegyenek, mint állandó lakóhelyük elhagyása. Megnyugtatta őket, hogy lesz idő és alkalom arra, hogy nyugodtan és megfontoltan cselekedjenek.

»Együtt maradunk és még mélyebben szorítjuk meg egymás kezét, mert az Isten, aki eddig velünk volt, továbbra is örködni fog felettünk» fejezi be felhívását Márton Áron püspök.

Helena királyné visszatért Bukarestbe

Bukarestből jelentik: Helena királyné a német kormány által rendelkezésre bocsájtott különkocsin pénteken este román területre érkezett, szombaton pedig Bukarestbe jött.

Román lapjelentések szerint a lemondott Károly király öccse, Miklós herceg is rövidesen visszatér Romániába. Ismeretes, hogy Miklós herceg, akinek pedig nagy része volt Károly király tíz év előtti visszatéréseben, 1937-ben kénytelen volt elhagyni Romániát és lemondani a királyi ház tagját megillető összes jogokról, mert Károly király akarata ellenére nősült. Miklós herceg azóta Olaszországban élt Brana Miklós néven.

Antonescu államvezető pénteken magához kérette Horia Simát, akit a

vasgárda a meggyilkolt Codreanu utódává választott és hosszasan tanácskozott vele kormányának megalakításáról.

Horia Sima felhívást bocsájtott ki a vasgárdistákhoz: és ebben minden további tüntetést betiltott.

A ROMÁN KÜLPOLITIKA IRÁNYVÁLTOZÁSA

Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető táviratot intézett Hitler vezér-kancellárhoz és Mussolinihez, amelyekben a német és olasz vezetők bizalmáról, ragaszkodásáról és hűségéről biztosítja.

A tegnapi német sajtó behatóan foglalkozik a román változással. A »Deutsche Allgemeine Zeitung« azt írja, hogy Károly király politikájának teherterele Titulescu hagyatéka

volt, mert nemcsak követte ezt a politikát, hanem sokáig védte is a nyugati orientációnak megfelelően. Ez ma megbosszulta magát Romániában is éppen úgy, mint mindenhol, ahol Anglia és Franciaország segítségére számítottak. Mivel London 1939-ben garanciát adott Romániá-

nak, így Károly királyt is Nagy-britannia áldozatának lehet tekinteni.

A Berliner Nachtausgabe szerint Károly király 1938-ban már a tengely mellé csatlakozhatott volna, ehelyett a brit védelmet fogadta el és ezzel megpecsételte sorsát.

Károly király elhagyta Romániát

Antonescu államvezető szigorúan végre akarja hajtani a vasgárdisták ellenségei elleni intézkedéseit. Ezért utasította az összes határmenti hatóságokat, hogy senkit se bocsássanak külföldre. A romániai repülőtereket a vasgárdisták szállították meg, hogy ellenségeik közül senki se szökhessen meg.

Bukarestből jelentik: Károly volt király szombaton reggel különvonaton elhagyta Bukarestet. A lemondott király elutazását a legnagyobb titokban tartották. A volt királyt Urdarianu volt udvari miniszter Filiti ezredes s volt hadsegéd és Klausz ezredes kísérik el.

Károly volt király Olaszországon keresztül Svájcba utazott.

A svájci kormány egy hónapi tartózkodási engedélyt adott ki a volt királynak.

Marinescu volt rendőrfőnököt, Károly király bizalmasát házi őrizetbe vették.

Románia három nagy pártja a rendszerváltozással kapcsolatosan felhívásban fordult Románia népéhez. Dinu Bratianu, a volt liberális párt vezetője Antonescu rendszerének támogatására hívta fel híveit. A nemzeti paraszt párt kiáltványa szerint Károly király sorsa politikájának természetes következménye volt.

A paraszt párt hűséggel és hódolattal van I. Mihály király irányában. Az ország feldarabolása tekintetében, amely sok millió románt juttat idegen uralom alá, a nemzeti paraszt párt a nemzeti ellenállás kifejtését javasolja.

Cuza antiszemita pártja is kiáltványt adott ki, amelyben közli, hogy ők sohasem harcoltak a vasgárda ellen és teljes támogatásáról biztosítja Antonescu kormányát.

A bolgár-román egyezmény

Szófiából jelentik: Crajovában aláírták a román-bolgár egyezményt, amelynek értelmében a bolgár csapatok szeptember 20-án vonulnak be a nekik visszaadott Dobrudzsa déli részébe. Az egyezmény értelmében Bulgáriának az 1912 évi határokig terjedő dobudzsai részt adják vissza a románok. Bulgária egy milliárd lej kárpótlást fizet Romániának a dobudzsai állami beruházásokért és állami adósságok részes részéért. A román kormány viszont a dobudzsai bolgároknak megfizeti azt, amit a rekvirálások során elvitt tőle. Ez néhány száz millió lejt tesz ki. Románia kötelezi

magát, hogy Bulgáriának teljes épességben adja át az összes állami épületeket, vasutakat és egyéb berendezéseket. Déldobrudzsából 106.000 románt telepítenek ki, míg a Dobrudzsa északi részéből 45.000 bolgárt telepítenek át a déli részre. A bolgár közigazgatási hatóságok szeptember 17-én veszik át a hivatalok vezetését, míg a bolgár hadsereg 21-én vonul be Déldobrudzsába.

Bulgária nem kapcsolja Dobrudzsát azonnal be a bolgár közigazgatásba, hanem külön kormányzóságot létesít területén, még pedig valószínűleg katonai személyek vezetésével.

London légi bombázása

Szombaton reggel nagy légi támadás volt London ellen — A németek elpusztították a legfontosabb angol kikötőket

Londonból jelentik: Az angol fővárosban pénteken és a szombatra virradó éjjel összesen hat-szor adtak jeit légiriadóra. Az utolsó légi riadó éjjel után egy órákor volt.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint a németek a szombatra virradó éjjel új taktikával dolgoztak. Először világítótoronyokat lőtték ki és utána azonnal továbbrepültek, hogy elkerüljék a léghá-ritó tüzértség tüzelését, de vissza- tértek, mielőtt a rakéta közelért a földhöz és láthatták a célpontokat. A német repülőgépeket erős lég- elhárító tüzelés fogadta.

A német távirati iroda jelentése szerint a német repülőgépek éj- szakai támadása Anglia ellen igen sikeres volt. A támadásokat ipar- telepek és kikötői berendezések ellen hajtották végre. A támadók főcéljai Liverpool, Manchester és Derby voltak. Sok helyen a benzin tartályok, szilosok és hűtők ki- gyulladtak. Sok kikötői berende- zés elpusztult. A Liverpool elleni támadás különösen sikeres volt és itt a német bombák a nagy mal- mokat is eltalálták. Manchester- ben is erősen megrongálódott a kikötő.

A német repülők legutóbbi ang- liai támadásai különösen a sziget-

ország ellátása szempontjából vol- tak igen katasztrófa is kimenetei- ek, mert — mint ismeretes — Li- werpool az élelmiszer behozatal szempontjából a legfontosabb ki- kötője ma Angliának.

Az angol jelentés szerint a né- met repülőgépek London és az északnyugati városok ellen hajto- tak végre támadásokat az elmúlt éjjel. Bár Anglia nagyobb részét bombázták — mondja az angol je- lentés — csak kevés kárt okoztak. Londonban, a keleti és déli kerü- letekben ipari épületeket s néhány házat rongáltak meg. A keletke- zett tüzeket eloltották vagy loka- lizálták. A vízvezetési és gázcsö- vekben bizonyos károkat okoztak a bombázások. Mivel egyes bom- bák az uccák közepére estek, a vá- ros egyes helyein be kellett szűn- tetni a forgalmat. Néhány halott- ja és sebesültje is van a bombázás- nak.

Anglia északi részében sok vá- rosban károkat és tüzeket okoz- tak a német bombák.

A német távirati iroda jelentése szerint német repülőgépek pénte- ken 64 brit repülőgépet és két zá- róléggömböt lőttek le. Huszonöt német gép nem tért vissza kiin- dulási helyére. Három német piló- ta ejtőernyővel menekült meg.

Németország biztosította fölényét Angliával szemben

Római jelentés szerint a Messa- gero című lap katonai munkatársa azt írja, hogy a brit haditengeré- szet veszteségei a háboru kitöré- se óta olyan súlyosak, hogy az át- engedett ötven amerikai rombo- ó egyáltalán nem elegendő a kelet- kezett hiány pótlására és nem tud- ja megszüntetni azt a súlyos hely- zetet, amelybe a brit haditengeré- szet került.

Anglia 1917-ben a vereség szé- len állott már, mert akkor a né- met tengeralattjárók uralták a ten- gereket. Csak az Egyesült Álla- mok közbelépése emelte fel Ang- liát. Anglia mai helyzete sokkal súlyosabb, nemcsak azért, mert Németország sok tengeralattjáró- val rendelkezik és mert légi fölé- nye kétségtelen, hanem mert Nor-végia, Flandria és Franciaország partvidékein angolellenes támasz-

pontokat tudott magának biztosí- tani.

A Popolo di Roma Anglia mai helyzetével foglalkozva hangoz- tatja, hogy az az akció, amelyet Németország augusztusban kezdett Anglia ellen, a következő eredményekkel járt: 1. Németor- szág összes ellenfelei felett fölé- nyét biztosította, 2. az egész an- gol gazdasági rendszer megren- dült a hajótérben előálló nagy veszteség és a kikötői berendezé- sek elpusztítása következtében. Az angol repülőcsapatok is igen nagy veszteségeket szenvedtek, amelyek nemcsak abból állanak, amiket Churchill ur néhány nappal ezelőtt beismert, mivel nagyon jól tudott dolog, hogy Nagybritannia soha- sem ismeri be az igazságot hábo- rus veszteségei tekintetében.

Az amerikai sajtó nem osztja Churchill derülését

A Messaggero szerint Churchillnek és az angol propaganda in- tézőinek derülése az angol repülőcsapatok veszteségei tekinté- ben senkit sem téveszthetnek meg, mert nemcsak a semleges szem- tőlők, hanem sok esetben maguk az angolok is megcáfolják azt a derülést. Így például a New York Times londoni tudósítója azt ír- ja, hogy a három legfontosabb angol kikötő Portsmouth, Dover és Folkestone helyzete borzalmas és hogy Fallmouth, valamint Ply- mouth közlekedése annyira korlátozott, hogy rövidesen ezt a két ki- kötőt sem lehet már majd használni. A Reuter-ügynökség katonai kritikusa ezenfelül szintén megcáfolja a hivatalos brit optimizmust. Így nyíltan beismerte, hogy a német repülő-támadások több angol

repülőteret teljesen használhatatlanná tettek Anglia partvidékén, amivel nagy mértékben csökkentették a brit repülőcsapatok ható te- vékenységét és nagy veszteségeket okoztak emberéletben és anyag- ban egyaránt. Az angol vadászgépeknek sűrű rajokban kell London körül repülniök, mert ezt állandóan veszélyeztetik a német repülő- támadások.

Mindez megmagyarázza, hogy Churchill miniszterelnök miért fűz olyan nagy reményeket »tél tábornokhoz«, amely véleménye sze- rint fordulatot hozhatna a háboruban. A harcok fejlődése azonban azt mutatja, hogy Churchill minden reménye hiábavaló.

Óriási méretű légi csata volt tegnap délelőtt London felett

Berlinből jelentik: Szombaton reggel több német bombázó re- pülőgép indult el Anglia fölé, vadászgépek kíséretében. A bombá- zók London ellen hajtottak végre súlyos kihatású támadást. A le- dobott nagymennyiségű bombákközött igen sok úgynevezett Mo- lotov-féle bomba is volt. Ezek a bombák olyan acélkosarak, ame- lyekből — ha leesnek — számos gyújtóbomba esik ki, amelyek szertehullva veszélyes tüzeket okoznak.

A bombázógépek kíséretében levő vadászgépek és az angol va- dászgépek között légi csata fejlődött ki, amely óriási méreteket öl- tött.

Lehetetlenné válik a hajóközlekedés Angliával

A New York Giornale közli Mi- chele Barker angol kereskedelmi tengerészeti kapitány cikkét, aki az elmúlt napokban egy teherha- jón Angliából Amerikába érke- zett. Barker kapitány cikkében megírja, hogy milyen nehézsége- ket kellett leküzdenie, míg hajójá- val Londonból New Yorkba érke- zett. Hajója július 21-én hagyta el Londont és csak hat heti út után

érkezett meg New Yorkba. Utja so- rán 32 támadás érte az angol ha- jót. A cikk végén Barker kapitány azt írja, hogy a megisméltető tá- madások és az aknaveszedelem következtében a kereskedelmi ha- jók rövidesen már egyáltalán nem közlekedhetnek majd a tengereken, különösen nem a La Manche-csa- tornán.

Az olasz repülőgépek élénk tevékenysége

WEYGAND TÁBORNOK REPÜLŐGÉP BALESETE

Genf-ből jelentik: Weygand tá- bornokot, személtája során Limo- ges repülőtere közelében baleset érte. A repülőgép, amelyen a tá- bornok volt, hirtelen esni kezdett és egy erdőben ért talajt. A piló- ta lélekjelenlétének köszönhető, hogy nagyobb balesetet sikerült elkerülnie. Weygand tábornok a kényszerleszállás alkalmával csak könnyebb sérüléseket szenvedett és egyedül mászott ki a repülőgép romjai alól. A repülőgép többi uta- sa, elsősorban a pilóta, súlyos ter- mészetű sérüléseket szenvedtek.

Weygand tábornokot a limogesi kórházba szállították, ahol bekö- tötték sebeit és utána a tábornok el is hagyta a kórházat.

Az angolok Berlint bombázták az elmúlt éjjel

Berlinből jelentik: Szombatra virradó éjjel tizenkét angol bom- bázó gép Hollandia felől jövet német terület fölé ért. A repülőgé- pek célja Berlin volt, de a német főváros körüli légháritó tüzér- ség összpontosított tűz alá vette őket és visszatérésre kényszerítet- te az angol gépeket. Néhányan si- került mégis Berlin fölé jutni és minden rendszer nélkül ledobták bombáikat. Több bomba a város

belterületére esett. Megállapítot- ták, hogy az angolok kizárólag la- kott részeket bombáztak. Berlin Wedding nevű városrészét, ahol kizárólag munkások laknak, több bomba érte, amelyek több személyt megöltek, illetve megsebesítettek. A veszélyeztetett városnegyed la- kosságának fegyelmezettsége és a gyorsan közbelépett légvédelmi alakulatok erélyének köszönhető, hogy nagyobb kár nem esett.

Amerika közölte Japánnal, hogy nem engedi a távolkeleti területi helyzet megváltoztatását

Még szorosabb együttműködés az Egyesült Államok és Nagybritannia között — A washingtoni kormány Délamerikában is támaszpontokat akar létesíteni

Newyorkból jelentik: Az United Press értesülése szerint az Egyesült Államok és Kanada között tárgyalások folynak az angol-amerikai egyezmény kibővítése érdekében. A sajtóügynökség értesülése szerint az Egyesült Államok Kanadában is támaszpontot kapnának, amely az újfoundlandi támaszpont kiegészítő része lenne.

A Newyork Times című lap vezércikkében hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államok szempontjából igen hasznos lenne, hogy Venezuelában és Kolumbiaiban légi támaszpontot építhetne ki, a Galapagos-szigeteken pedig tengerészeti bázist. A lap szerint hasznos lenne Braziliában Port Natale közelében is egy tengerészeti támaszpont kiépítése. A lap katonai szakértője, Elliot őrnagy szerint az angol támaszpontok átvétele után a Karibi-tenger, amely eddig angol volt, ezentul amerikai tenger lesz.

BARÁTSÁGI SZERZŐDÉS AMERIKA ÉS AZ ANGOL DOMINIUMOK KÖZÖTT

Newyorkból jelenti a Reuter-ügynökség: A külügyminiszter dolgozószobájában pénteken írták alá az Egyesült Államok, valamint Ausztrália, Kanada és Újzéländ közötti barátsági és döntőbíráskodási szerződést. Amerikai részről Cordell Hull külügyminiszter írta alá a szerződést.

Az Associated Press sajtóügynökség washingtoni jelentése szerint ezt az egyezményt úgy értelmezik, hogy ezáltal még szorosabb együttműködés alakul ki az Egyesült Államok, valamint Nagybritannia és Ausztrália között, különösen a távolkeleti területeken.

A szerződést minden különösebb külsőség nélkül írták alá. A szerződésnek különös jelentősége még az, hogy elismeri a dominiomok függetlenségét. Ezenkívül a most aláírt szerződés helyettesíti azt az általános szerződést, amelyet az Egyesült Államok kormánya 1914-ben kötött meg Nagybritanniával a felmerülő vitás kérdéseknek döntőbíráskodás útján történő rendezése érdekében.

KANADÁN KERESZTÜL UTAT ÉPITENEK ALASZKÁBA

A német távirati iroda newyorki jelentése szerint az amerikai-kanadai vegyesbizottság összeülése alkalmából megbeszéltek annak az utnak építését is, amely Kanadán keresztül haladna és összekötné az Egyesült Államokat Alaszkaival.

AZ AMERIKAI TENGERÉSZETI MINISZTER A FLOTTA-GYAKORLATON

Honoluluból jelentik: Nox, az Egyesült Államok tengerészeti minisztere repülőgépen Honoluluba érkezett. Nox miniszter résztvesz az Egyesült Államok flottájának gyakorlatain.

A LEGÖNKÉNYESEBB CSELEKEDET

A Stefani-iroda newyorki jelentése szerint Wilkie, a köztársasági párti elnökjelölt egy nyilatkozatában kijelentette, hogy Roosevelt elnöknek megállapodása Angliával, hogy ötven torpedórombolót ad át neki, a legönkényesebb cselekedet, amit amerikai elnök valaha is elkövetett.

Amerika ragaszkodik a keletindiai status quo fenntartásához

Washingtonból jelentik: Cordell Hull amerikai külügyminiszter a tegnapi sajtófogadás alkalmából kijelentette, hogy az Egyesült Államok újabb diplomáciai lépést tettek a Japán kormánytól a távolkeleti, ideértve Francia-Indokina, status quo fenntartása érdekében.

Az újságírók megkérdezték a külügyminisztert, hogy hivatalos diplomáciai demarsh történt-e, mire Hull kijelentette, nem csodálkozna, ha valamely békebarát kormány lépéseket tenne a távolkeleti status quo fenntartása érdekében, amelynek betartására — fűzte hozzá — Japán amúgy is kötelezve van.

JAPÁN RAGASZKODIK A KELETÁZSIAI TERJESZKEDÉSHEZ

Tókióból jelentik: Az egész Japán sajtó, de különösen az Asahi Kokomin című lap azt írja, hogy Japán további fennmaradásának fontos eleme a keletázsiai terjeszkedés. Japán ezért készen áll arra, hogy túlfegyverezze magát mindazon akadályokon, amelyeket az Egyesült Államok és Nagybritannia támasztanak terjeszkedésével szemben Keletáziában.

A Kokumin című lap nyíltan azt írja, hogy Japánnak a kínai kérdés megoldása érdekében feltétlenül szüksége van Indokínára.

Pétain tábornagy államtanácsot létesített

Weygand tábornokot Afrikába küldik a francia gyarmatbirodalom megvédésére

Vichyből jelentik: A francia minisztertanács pénteken délután öt óraker ülése után össze, amelyen a kormány tagjai benyújtották lemondásukat. Pétain tábornagy megköszönte a lemondásban levő miniszterek eddigi lelkiismeretes és önfeláldozó munkáját, amit a mai súlyos viszonyok között kifejtettek.

Utána félhat óraker új ülést tartott a minisztertanács ugyancsak Pétain tábornagy elnöklése alatt. A második ülés után hivatalos közlést adott ki az új kormány megalkotásáról. Az új kormány a következő:

alelnök (információs és együttműködési tarcák) Laval, igazságügyminiszter: Albert, belügyminiszter: Peyrouthon, külügyminiszter: Baudoin, pénzügyminiszter: Boutillier, hadügyminiszter: Huntzinger tábornok, tengerészeti miniszter: Darlan tengernagy, légügyi miniszter: Bergeret tábornok, közoktatásügyi miniszter: Roset, földművelési és ellátási miniszter: Casiol, közmunkaügyi miniszter: Triele.

Weygand tábornokot az afrikai francia birtokok kormánykiküldöttévé nevezték ki azzal a feladattal, hogy gondoskodjon a francia gyarmati birodalom védelméről és biztonságáról.

A német távirati irodának Vichyből érkező jelentése szerint a

francia kormány a következőket fosztja meg francia állampolgárságuktól: Pierre Cot volt légügyi minisztert, Eduard Philippe, Henry Robert, Maurice Weil, Henry de Kerillis, Emile Bir-Pertinax és Madame Tabouis újságírókat és lapkiadókat.

A francia közvélemény szerint a mostani kormányátalakításnak sokkal nagyobb jelentősége van, mint egy egyszerű átszervezésnek és hogy tulajdonképpen a francia kormánypolitika rendszerének megváltozását jelenti. Különösen fontosnak tartják, hogy egyes tarcákban átszervezéseket eszközöltek, valamint annak, hogy egyes államtitkárokat olyan minisztériumokhoz osztottak be, amelyekhez nem tartoztak azelőtt. Így a légügyi államtitkárságot a tengerészeti, a testnevelési az igazságügyi, a földművelésügyi a munkaügyi és a gyarmatügyi államtitkárságot a külügyminisztérium alá rendelték.

Pétain tábornagy államtanács létesítését határozta el, melynek feladata a kormánypolitika vezető elveinek megállapítása. Ennek az államtanácsnak határozatait a Laval miniszterelnökkel vezette alá álló kormánytanács hajtja végre. Ennek a kormánytanácsnak az összes államtitkárok is tagjai. A helyettes miniszterelnök lesz ezentul az összes minisztériumok főfelügyelője.

Mi érdekli?

Az Országos Testnevelési Tanács 13 pompás könyve, rengeteg ábrával, díszes tokban. Mind a 13 könyv csak Din. 32.50

A 13 könyv felöleli az összes sportágakat.

- I. rész: A talános szabályok.
II. rész: 1. könyv: Játékok.
2. „ Szabadgyakorlatok.
3. „ Atlétika.
4. „ Szergyakorlatok.
5. „ Uszás.
6/a „ A görög-római birkózás.
6/b „ Ökölvívás (Boxolás).
6/c „ Cselgáncs (Dzsiu-Dzsiu).
7. „ Kerékpározás.
8. „ Selés.
9. „ Céllovősport.
10. „ Egyéb ágak: Az evezés. — A turistaság. — A megfigyelési érzéket fejlesztő játékok. — Utánzó játékok. — Terep játékok.

Mind a 13 könyv csak Din. 32.50
Pluhár István: Sportok könyve D. 36

Kérjen teljes sport tájékoztatót!
Vidéki megrendelésnél a könyv ára, valamint a portóköltség (egy könyvnél 6 dinár 50, két könyvnél 11 dinár) előre beküldendő. 200 dinárnál nagyobb rendelésnél portomentes a küldés.

Globus

könyvesbolt

NOVI SAD, Kra'ja Petra II. 42.

A GYARMATOK ATPARTOLÁSA

Érdekes részleteket közöl Göring lapja, az esseni National Zeitung az egyenlítői afrikai francia gyarmatok átpártolásáról de Gaulle-hoz. Eszerint a mult szerdán megjelent egy csoport katonatiszt a brazzevillei francia főkormányzó palotájában s kijelentették, hogy nem helyeslik a dolgok jelenlegi állását. A katonatisztek behatoltak Husson tábornok, főkormányzó dolgozószobájába s közölték vele azt az elhatározásukat, hogy csatlakoznak de Gaulle-hoz. A főkormányzó és a polgári közigazgatás főnöke ezzel szemben hűségnyilatkozatot tettek Pétainnek s megkísérelték, hogy ellenszegüljenek a zendülő tiszteknek. Rövid harc után azonban a tulnyomó erőben lévő tiszték lefegyverezték a tábornokot és fogságba vetették. Ezután megszállták minden hivatalos épületet és szabadon bocsátották mindazokat, akiket néhány nappal ezelőt a Pétain-kormány parancsára, minnyanusakat letartóztatásba helyeztek.

HALLÓ!

Moszkvában szeptember 5-én egyezményt írtak alá a Szovjet Unió és Németország képviselői a Besszarábia és Bukovina területén élő német nemzetiségűek kitelepítése tekintetében. Az egyezmény értelmében a német nemzetiségűek, ha erre vonatkozó óhajukat kifejezésre juttatják, szabadon elutazhatnak német területre. A végrehajtás az egyezményben megállapított részletek alapján történik.

Visinszkit, a népbiztosok tanácsának alelnökét, a külügyi népbiztos első helyettesévé nevezték ki.

A franciaországi Lille közelében levő Lomeles szanatóriumot tűz pusztította el. A tűz oltásában és a mentési munkálatokban nagy részük volt a német katonáknak is. Önfeláldozásuknak köszönhető, hogy a betegetek mind megmenthették. A szanatórium igazgatója a sajtó útján levélben fejezte ki köszönetét a német katonáknak.

A moszkvai lapok jelentése szerint elkészült a Sztalinabad és Pamir közötti autót út építése és így a szovjet-afgán határt bekapcsolták a Szovjet Unió úthálózatába.

Lisszaboni jelentés szerint az »Avecot« brit segédcsirkáló, amelyet egy olasz tengeralattjáró súlyosan megrongált, a lisszaboni kikötőbe menekült.

A legfőbb szovjet tanács új népbiztosságot létesített, amelyet ellenőrzési népbiztosságnak neveznek. Az új népbiztosság élére Meklist nevezték ki, aki egyúttal a népbiztosok tanácsának alelnöke is lett. Az ellenőrzési népbiztosság feladata ellenőrzést gyakorolni az összes állami kiadások felett, valamint kötelessége ellenőrizni a szovjet kormány határozatainak végrehajtását.

Az angol légügyi minisztérium közlése szerint Anglia lakossága eddig 4.081.102 font sterlinget juttatott el a minisztériumhoz repülőgépek építése céljaira.

Gomes Mesa, a spanyol propagandaügyi minisztérium megbízottja, aki Velencébe érkezett a nemzetközi filmhétre, nyilatkozatot tett a spanyol filmről és filmgyártásról. Gomes kijelentette, hogy a spanyol filmtermelés, amióta Franco tábornok áll az állam élén, nagy előhaladást tett. Nyilatkozata végén közölte, hogy néhány nagy történelmi film felvételeit most fejezik be és megkezdtek az előkészületeket Kasztíliai Izabella királynő életének filmre viteléhez.

Hitler vezér és kancellár a legmagasabb német kitüntetéssel tüntette ki Franco spanyol államfőt. A kitüntetés átadása alkalmával Caudillo miniszter beszédet mondott, amelyben hangzott, hogy ez a magas kitüntetés a német-spanyol barátság jelképe. Franco tábornok válaszában hangzott, hogy milyen fontos volt a német önkéntesek részvétele a spanyol szabadságharcban és különösen hangzott az a bajtársi szellemet, amely a spanyol és német katonák között volt. A legnagyobb elismeréssel szövegezte a »Condor légő« nagy katonai erényeiről. Végül kérte von Storer német nagykövetet, hogy tolmácsolja Hitler vezér és kancellár előtt üdvözlését és köszönetét.

Szülők!

Végtelenül fontos, hogy az iskola szövegére jól öltöztessék gyermekeiket!

JEKO ODELA

ruhákban, kabátokban, fiúk és lányok részére a legjobb bevásárlási forrás Szabó árak! Noviszád, Kralja Petra II ulica 5. (Futaki ut)

Hogyan élnek Amerikában a magyar „butcherek, plumber-mesterek, sewer-tisztítók és besilderesek“

Az amerikai magyarság élete a hirdetések és hírek tükrében

Közel negyven éve annak, hogy lábrakapott Magyarországon a kivándorlási láz. Évek folyamán száz-ezerszámra hagyták el az országot magyarok és a legújabb keletű kimutatások szerint közel 3 milliónyi magyar él szétszórtan a világ minden részén, legnagyobb részük Amerikában és Kanadában.

A kivándoroltak jelentéktelen csoportokra szakadtak szét a világ minden részén; egyedül az Amerikába kivándorolt magyarság az, amely számottevő tömegekben él. Kezdetben — 30—40 évvel ezelőtt — az első kivándorló uttoroknak kegyetlen sorsuk volt. Öserdőkben lakatlan területeken szörnyű küzdel-

met kellett megvívniok pusztá életbenmaradásukért. Az eltelt négy évtized küzdelme az utóbbi években kezd megváltozni gyümölcsét. Megtanulták a nyelvet, beilleszkedtek az életviszonyokba, közösségi szerveket építettek ki és ma már

magyarnyelvű napilapokkal és folyóiratokkal rendelkeznek.

Az Amerikába szakadt magyarságnak ma két fontos napilapja van — ezekbe évek folyamán körülbelül hat más magyar lap olvadt be —, a »Szabadság« és az »Amerikai Magyar Népszava«. Ezek a lapok jelentik számukra a hazai híreken keresztül az eleven lelki kapcsolatot — Magyarországgal.

Különös hirdetések, érdekes hírek

Az amerikai magyarok életét rendkívül érdekesen és élesen tükrözik vissza lapjaik és folyóirataik. Egy-egy hír vagy hirdetés frappánsan érzékelteti életberendezésüket az »új hazában«. Különösen

hirdetéseik

érdekesek. Egy gyászjelentés: »Mélyeség fájdalommal tudatja a Szabó-család, hogy a legrágább apa, testvér, Szabó József clevelandi lakos, 64 éves korában meghalt«. Alatta:

»Temetését Bodnár S. M. rendezte; nézze meg! Bodnár kriptája díjtalanul áll a gyászolók rendelkezésére.«

A további hirdetések: »Eladó jóforgalmu butcher és grocery üzlet. — Jó munkát csinál Kovács ó-hazai plumbermester. — Eladó új furnaceokat: Török. — Elefánt sewer-tisztítót hívassa! — Jogtanácsot D. B. magyar ügyvédől kérjen. — Benche zamatosdohányait élvezze!«

A »Hungarian Better Business Association kötelékébe tartozó üzletek« így hirdetnek: »Cleveland magyarsága jól tudja mi az: Balázs Dairy products!«

Balog Bos, híres besilders!

— Chont Gyula ásás nélküli vízvezetékét használja az amerikai magyar. — Kálmánnál foglaljon le csónakot horgászashoz. — Szabó J. közismert grocery és mézárás!

Reklám egy képes sirközelíraton: »X. Y. élt 96 évet, mert egész életében Bacoen-konzervet evett.«

Társadalmi hírek címeiben: »A Jakab-farm 500 eszendős bükkfája alatt lesz a magyar üzleteknek monstre-piknikje. Jakab president bedfordi farmja lassankint egy showplace lesz. — Körösfő János magyar újságíró a magyarok között. — Rákócziak piknikje az European-ban! — Tíz éves fennállását ünnepli a Hungarian Civil Club. — A milwaukeei ref. egyháznak Bálint lelkész harangot vásárolt. —

Ismét magyar miss nyert sportdiat.

óhazával kapcsolatos kérdéseket is többnyire ebben a rovatban vetik fel. Legutóbb »Levelezni szeretnék óhazai magyarral« című kis cikkben például

egy diák levelet ír ismeretlen barátjának Magyarországra.

Kéri, hogy valaki válaszoljon leveleire és írja le, hogyan néz ki Magyarország, mit tanulnak az iskolában, mennyit dolgoznak szülei, hányszor étkeznek naponta és milyen érzés egy magyar gyereknek Magyarországon élni.

AKI »OTTHON« SZERETNE MEGHALNI...

Egy 40 éve kivándorolt magyar »üzletember« ugyancsak ebben a rovatban ír cikket »Hazamehetünk-e egyszer?« címen. Leírja, negyven évvel ezelőtt egy öserdőben társával milyen borzalmas körülmények között települtek le és »foglaltak új hazát«. Ma 67 éves és otthon szeretne meghalni.

A lapok lelkes cikkeiben számolnak be minden amerikai magyar sikerről, alkotásról, az amerikaiak elismeréséről, de egyidejűleg minden alkalommal hűségre, megbecsülésre és önfeláldozásra hívják fel olvasóikat az amerikai államokkal szemben — ahol élnek.

Az amerikai magyarok életberendezésére érdekes fényt vet az egyik magyar lap kaliforniai beszámolója. A cikkíró itt egy nagyobbarányu letelepülésről ír, ezt

»amerikai Székelyföldnek« neveztek el.

A cikkíró a kaliforniai Árpádfalva két göbé »üzletemberének« beszélgetését írja le.

Ugy hangzik a cikk, mintha egy erdélyi eseményről olvasnánk. »Az egyik göbé — írja — egy rozoga Fordot akar eladni a másiknak. A vevő gondolkodik: »Egyik eszem azt mondja — olvasom le az arcáról — te, vedd meg a masináját, ez egy nagyon szegény ember. Segíts rajta! A másik eszem ezt mondja: Te, ez nem is olyan szegény! Lám: neki masinája is van, még ha rossz is! Neked nincs! Hátha csak a nyakadba akarja varrni a masinát, a koma!« És amint így birkózik mindkét eszével a göbé, egyszer csak megszólal mellette kicsike fia, aki már igen türelmetlenkedik:

— Father! Ha jó businessman vagy, kifizeted s bé ülsz!

Az öreg göbé nem gondolkozott tovább: kifizette a rozoga masina árát! — írja az amerikai magyar lap. — Akárcsak Marosvásárhelyen írnák...

Az egyik magyar folyóirat legutóbb azt igyekezett kimutatni, hogy az amerikai magyarok közül hányan vannak olyan helyzetben, hogy visszatérhetnek az óhazába. Az USA-ban, Braziliában, Kanadában és Amerika más részein — a folyóirat szerint —

kilencszázezer visszatérésre váró magyar él.

»Ez a kilencszázezer magyar — írja a lap — lélekben haza gondol, hazakészül, nem hunyt ki lelkükben a honvány tüze. Ezeknek a magyaroknak a zöme többnyire egyszerű ember, míg a többi pályákon lévők az ugynevezett középosztály talán már örökre elveszett Magyarországra számára...«

Petyke Mihály

A Reggeli Ujság Műveltség Könyvtára

a tudomány és művészet tárháza

Két kötetben 1664 oldalon, teljesen díjtalanul adjuk olvasóinknak

A ma embere minden területet felölelő általános műveltségre törekszik. Ha nem is részleteiben, de legalább főbb vonalaiban ismernie kell a kultúra minden területét, hogy egységes világképet alkothasson magának. A tudományok és művészetek olyan szorosan összefonódnak, hogy az egyes szakok csak akkor válhatnak világossá, ha egyidejűleg megismerjük valamennyi rokon területét is. A műveltség megszerzése rögzös utnak látszik, azok számára, akik nem indultak el rajta. Pedig megvan a módja annak, hogy lassu és kellemes sétával elérkezzünk arra a csúcspontra, amely a művelt ember szellemét jellemzi.

A műveltség nagy tárházát évezredek óta építi az emberiség szellemi vezérkára: tudósok, művészek, írók, költők és mégis vannak közöttünk olyanok, akik ajtaján bebocsátásért nem kopognak. De ha megteszik és küszöbét átlépik, mindjárt előcsarnokában bűvös és varázslatos élményben részesülnek. Szellemviláguk kitágul, látásuk megélesedik, öntudatuk megszilárdul.

Ez az épület: A TUDÁS ÉS A MŰVELTSÉG TARHÁZA. A szellemi munkások ilyen nagy alkotását adja most a Reggeli Ujság, amikor olvasóinak a Műveltség Könyvtárát díjtalanul adományozza.

Tizezreknek sietünk segítségére, amikor megindítjuk a Reggeli Ujság Műveltség Könyvtárát, a tudomány és művészet tárházát. Kiváló tudósok avatott tollal írják meg ebben a két vaskos kötetben a műveltség elemeit.

Célja a két hatalmas könyvnek, hogy a tanulni vágyó laikust, a műveltséget kereső közönséget kielégítse. Terjedelménél fogva nem mélyed bele a részletekbe, hanem minden felesleges mondat mellőzésével érdekes csoportosításban, könnyed nyelvezetben sűrítve nyújtja a tudnivalókat és vázolja fel az egyes tudományok és művészetek adatait, történetét és lényegét.

Amíg a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikona ábécé sorrendben számolt be és adta egyes fogalmak magyarázatát, addig a Műveltség Könyvtára a tényeknek nemcsak száraz felsorolása, hanem érdekes és folyamatos olvashatósága lesz.

Aki majd tudja azt, amit a Reggeli Ujság Műveltség Könyvtára tartalmaz, tud mindent, amit a mai általános műveltségű embernek tudnia kell.

A Reggeli Ujság Műveltség Könyvtára számot vet azzal, hogy a mai szerteágazó és sokrétű világban nincsenek többé egyetemes tudósok, minden ember műveltségében szükségszerűen hatalmas hézagok tátognak és éppen ezeknek kitérésére vállalkozik.

Szolgálni kívánja a Reggeli Ujság Műveltség Könyvtárának két kötete az elmélet és a gyakorlat emberét, a gondterhelte családfőt, a serdülő gyermeket, a háziasszonyt, hivatalnokot, kereskedőt és iparost egyaránt. A műveltség minden pályán előny. De nemcsak foglalkozásban, hanem a társaságban és tanulmányaiban is jobban érvényesül az, aki biztos tudásalapra építhet.

Aki a Reggeli Ujság eddigi munkáját figyelte, megállapíthatta, hogy helyzetét és feladatát teljesen felismerve a napilap keretein túl a magyar művelődés szolgálatába szegődött. Határainkon belül és túl ezért a magyar kulturmunkáért elismeréssel adóznak. Ezt a munkáját kívánja most folytatni és megkoronázni, amikor két vaskos kötetben a modern műveltség minden kincsét odanyújtja Jugoszlávia magyar közönségének.

A Műveltség Könyvtárának egy-egy kötete 832 oldalon jelenik meg egy esztendőben és pedig olyképpen, mint a Mindentudó Lexikon, vagyis hetenként 16 oldalon. Tizenhat oldal egy ívet tesz ki, vagyis egy évben 52 ív jelenik meg mindenkor vasárnapi számunkhoz díjtalan mellékletként. Olvasóinknak nem kell egyebet tenniük, mint az ívet összegyűjteni. Miként a Lexikonhoz, a Műveltség Könyvtárához is

egész vászonnal borított aranynyomású bekötési táblát adunk.

Tekintettel a beállott változásokra, az anyagok rendkívüli megrághatóságára, a bekötési táblához olvasóink anyagi hozzájárulását kérjük olyképpen, hogy egy-egy tábláért 4 dinárt fizessenek. Egy ilyen bekötési tábla ára szinte megfizethetetlen, ha külön csináltatják és a Reggeli Ujság kiadóhivatala csak azt a különbözetet kéri most olvasóitól, amennyivel a tábla előállításához az előző évekhez képest megrághatult. Közönségünk kívánságára a táblát nem adjuk a mű megindulásánál, hanem az első kötet tábláját az első kötet befejezésénél, a második kötet tábláját a második kötet befejezésénél.

A REGGELI UJSÁG MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK KÉT VASKOS KÖTETE TARTALMÁT ITT FELSOROLJUK: AZ EMBERISÉG ÉVEZREDEI (VILÁGTÖRTÉNET) — AZ EMBERISÉG VALLÁSAI (VALLÁSOK) — A BÖLCSELET ALAPVONALAI (FILOZÓFIA, LÉLEKTAN) — AZ EMBERI KÖZÖSSÉG (TÁRSADALOMTUDOMÁNY) — A JAVAK KÖRFORGÁSA (KÖZGAZDASÁGTAN) — A MINDENSÉG KUTATÁSA (CSILLAGASZTAN) — A LÉGMŰKÖR KUTATÁSA (METEOROLÓGIA) — A FÖLD TÖRTÉNETE (FÖLDTAN) — AZ ÉLET JELENSÉGEI (BIOLÓGIA) — AZ ÁLLATOK VILÁGA (ÁLLATTAN) — A NÖVÉNYEK VILÁGA (NÖVÉNYTAN) — AZ EMBER TERMÉSZETRAJZA (ANTROPOLÓGIA) — FÖLD ÉS EMBER (FÖLDRAJZ) — AZ ANYAG VÁLTOZÁSÁNAK TUDOMÁNYA (KÉMIA) — AZ ANYAG SZERKEZETÉNEK TUDOMÁNYA (FIZIKA) — EGÉSZSÉG, BETEGSÉG (ORVOSTUDOMÁNY) — A GÉP ÉS EMBER SZOLGÁLATÁBAN (TECHNIKA) — ÉLŐ IRODALOM (IRODALOMTÖRTÉNET) — ÉLŐ ZENE (ZENETÖRTÉNET) — ÉLŐ MŰVÉSZET (MŰVÉSZETTÖRTÉNET)

A Reggeli Ujság Műveltség Könyvtárának első íve, illetve első 16 oldala, 1940 október 6-án megjelenő vasárnapi szám melléklete lesz. A múlt tapasztalataiból merítve kérjük olvasóközönségünket, hogy az ívet rögtön megindulásánál kezdjék gyűjteni, mert későbbi kívánságokat kielégíteni nemcsak nehéz, hanem bizonytalan is. Ezért már most jelentse be a helység lapárusitójánál, hogy a vasárnapi számot pontosan hozza.

Jugoszlávia kereskedelmét és iparát csak tervgazdasággal lehet felvirágoztatni

Dr. Andrez Iván kereskedelmi és iparügyi miniszter megnyitó beszéde a beográdi kiállításon

Beográdból jelentik: A beográdi őszi árumintavásárt tegnap szombaton délelőtt nyitották meg rendkívül ünnepléses keretek között. A gyönyörűen felszerelt és felbogarozott kiállítás telen délelőtt háromnegyed 11 órakor kezdtek gyülekezni az előkelőségek.

Öfelsége II. Petár király nevében Petrovics Petár tábornok jelent meg.

A kormányt dr. Andrez Iván kereskedelmi és ipar, dr. Markovics Lázár igazságügyi, Beslics Nikola közlekedésügyi és Püntics testnevelésügyi miniszter képviselte.

Megjelent azonkívül a vásáron báró Bakách Bessenyei György beográdi magyar követ.

von Heeren német követ, továbbá az olasz, a bolgár és a román követ, Tomics Jevrem, Beograd város elnöke és még sok más előkelőség.

Dr. Andrez Iván miniszter 11 órakor nyitotta meg a vásárt lendületes beszéddel, amelyben hangoztatta, hogy

az ország kereskedelme és ipara csak akkor virágozhat fel, ha az egész ország gazdasági életét egységes, tervszerű irányítás alá veszik.

Dr. Andrez után Tomics Jevrem

beográdi városelnök és Vaszilyevics vásári igazgató mondott beszédet.

Ennek végeztével az előkelőségek végigjárták a vásár csarnokát. A magyar csarnok előtt Bakách Bessenyei követ várta a vendégeket. Hoffmann követségi tanácsos, dr. Schmidt-Papp sajtóattasé és dr. Szilágyi Géza kereskedelmi megbízott társaságában. A megjelent előkelőségek elismeréssel nyilatkoztak a magyar pavillon pompás berendezéséről.

A magyar pavillon sajtóbemutatóját még előző nap, pénteken délután tartották meg. A sajtó bemutatón megjelent báró Bakách Bessenyei György magyar követ, Hoffmann Sándor követségi tanácsos, dr. Szilágyi Géza kereskedelmi megbízott és dr. Schmidt Papp Ernő sajtóattasé. Az újságírókat a csarnok bejáratánál Rluner Oszkár fogadta és kalauzolta.

A sajtó képviselői megtekintették a magyar pavillonban kiállított nehézipari és szövőipari cikket és

a látottakról az elragadtatás hangján szóltak.

Nagyon tetszett a csarnok büfféje is, ahol többek között tokajt és kecskeméti barackpálinkát mertek ki.

A magyar pavillon nemcsak az újságírók, hanem a nagyközönség körében is hatalmas sikert aratott.

Bristol szálloda
Budapest, Dunaparton

Előkelő családok szálloda, olcsó árakkal. Egy ágyas szoba 6 P-től, két ágyas szoba már 12 P-től. — Kétféle étterem és kávéház. — Előzékeny kiszolgálás. — Lapunk olvasóinak 20% engedmény.

Vonat és autóbusz összeütközése

Egy utas belehalt sérüléseibe

Beográdból jelentik? Megdöbbentő szerencsétlenség történt Mladenovac közelében, Grabovac vasuti állomásnál. Egy utasokkal telt autóbusz összefutott az állomáson áthaladó személyvonattal.

Az autóbusz Popovics Áca beográdi vállalkozó tulajdona volt, 30 utassal igyekezett Mladenovac felé. A grabováci vasuti átjárónál a sofőr látta, hogy a sorompó nincs lebecsátva és ezért gyorsan át akart hajtani a síneken. Ebben a pillanatban ért oda a személyvonat, amely az autóbuszt elkapta és

mintegy 20 méternyire magával sodorta.

Szerencsére a sofőr az utolsó pillanatban kissé jobbra kormányozta a kocsit és így az összeütközés erejét csökkentette.

Az autóbusz utasai közül négy súlyosan, hét pedig könnyebben megsebesült.

Közöttük volt Gogyevác Szvetozár beográdi gyáros, aki néhány órával később a beográdi kórházban belehalt sérüléseibe.

Az autóbusz teljesen összetört. Az ebből folyó anyagi kár 110.000 dinár.

A hatósági vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlenségért Lazarevics Szvetisláv vasutiőr felelős, aki elmulasztotta a sorompó lebecsátását.

Az eljárás folyik.

Anglia augusztusi hajóvesztése

Berlinből jelentik: A német hivatalos jelentés közli, hogy a repülőgépek tegnap Anglia délkeleti partvidékeit bombázták kiadósan. Német bombázógépek elsüllyesztettek egy 6000 tonnás szállítóhajót, amely karavánban haladt. Közli a hadijelentés, hogy angol repülőek az elmúlt éjjel Berlin területét bombázták, mire válaszul a német gépek Londont bombázták és felgyújtották a város keleti részében levő hajógyárat. A pénteki veszteség az angoloknál 67, a németeknél 25 repülőgép.

A jelentés végén közli a német hadvezetőség, hogy augusztus 1-től 31-ig német tengeralttárak 503.000 tonna ürtartalmu ellenséges hajótért süllyesztettek el, egyéb tengerészeti járművek műveleti folytán pedig 93.500 tonna hajótér süllyedt el. Anglia augusztusi veszteségei tehát 596.500 tonna, amiben nincsenek benn az aknára futott és így elsüllyedt hajók.

A háború kitörése óta Anglia összesen 4,323.000 tonna hajóteret vesztett.

««(IIII)»»»

LEHET ALKUDNI

- Harmincezer dinárért eladom magának azt az autót.
- Harmincezerről szó sem lehet. Ötvezret adok érte.
- Vigye. Azért a vacak huszoneezerért nem fogok vitatkozni magával.

URANIA MOZI - Noviszád

Ma és minden nap

bemutatásra kerül a szezon legsikerültebb és legszebb magyar népszínműve a

Gyimesi vadvirág

Főszereplők:

Tolnay Klári, Ölvedy Zsóka, Maly Gerő, Timár József, Gózon Gyula

Jegyelővétel a mozi pénztáránál eszközölhető. Telefon: 40-31

Párisba

már visszatér az élet,

de a francia utak mentén még mindig százával hevernek az autók

Részletes beszámoló a háború franciaországi pusztításairól

(Genf, szeptember) A svájci és francia lapok érdekes cikkekben számolnak be a háború pusztította Franciaország és Belgium helyzetéről, az újjáépítés munkájáról és az átmeneti nehézségekről.

A Journal de Genève munkatársa például megállapítja, hogy Franciaország megszállott részében gyors munka folyik a háború nyomainak eltüntetésére

és a romok eltakarításában gyakran a megszálló katonaság is segítkezik. Mindenütt helyreállítják

az utcákat és az utakat, az ablakokba visszahelyezik az üvegtáblákat, a háztetőket cserepezik. Franciaország északi és keleti vidékén a munka hosszú lesz, mert a háború által okozott károk is igen nagyok.

Egész városokat, így Amienst, Arrast, Péronnet újja kell építeni. Ezen a vidéken a forgalom rossz. Az utazási engedélyeket és a vizumokat csak nagy nehézséggel lehet megszerezni, ami megnehezíti a menekültek visszatérését. Az élelmiszer is kevés.

Páris élete

Ezzel szemben — mint a svájci lap tudósítója megállapítja — Páris vidékén az élet már majdnem visszatért rendes medrébe.

A párisi helyi vonatok ismét közlekednek és szállítják a munkások tömegeit. A munkások közül sokan alkalmazást keresnek, miután irodáik és műhelyeik még zárva vannak.

A XVI. kerület, Auteuil, Passy gazdag negyedeinek a lakossága még nem tért vissza Párisba. Ezek a negyedek teljesen néptelenek.

A Metro rendszeren közlekedik. Forgalma igen nagy, mert autóbusszközlekedés nincs.

A kávéházak terraszainak nagy a látogatottsága, a terraszokon tisztek és katonák tömege látható.

A menekült családok, miután a fővárostól nagy távolságban ke-restek bizonytalan menedéket, lassan visszatérnek és otthonaikat érintetlenül találják. Fosztogatás nem történt.

A megszállott zónában igen sok német teherautó közlekedik. A megszállás kezdetén bőkezűen osztogatták a benzint, de ma már a helyzet megváltozott.

Csak azok az autók közlekedhetnek, melyek külön engedéllyel rendelkeznek.

Az élelmiszerellátás mellett a legnagyobb gondot a gazdasági tevékenység megindítása okozza. Sok nagyiparos a meg nem szá-

lott zónában maradt és így nincsenek abban a helyzetben, hogy munkába állítsák a gyárakat, melyeknek a legnagyobb részét június havában áthelyezték a Loire mögötti területre. Súlyos gondot okoz a zónák közötti közlekedéstilalom is, amihez hozzájárul a nyersanyaghiány és a banküzetek elé tornyosuló akadály.

Heteken át a német parancsnokság fe hatalmazása alapján lehetett csak kinyitni a bankban lévő safeket és ennél a műveletnél jelen kellett lennie egy német megbízottnak, de később ezt a rendelkezést ideiglenesen felfüggesztették.

Súlyos károkat szenvedett a vasipar és a textilipar is.

A Loire művészi értékű kastélyait megkímélte a háború.

A bombázástól csak az amboisei kastély szenvedett és a carrossesi torony összedőlt.

A PUSZTULÁS NYOMAI

Toursban uccai harcok voltak és a Rue Nationale elpusztult. Saumur és Blois sem kímélték meg a harcok. A bloisi kastély csak jelentéktelen károkat szenvedett, de a városban nagy a pusztulás. A Loire környéki városnegyedek a folyó két partján elpusztultak. Blois egyik hidja csak részben pusztult el és már ideiglenesen helyreállították.

Az orleansi székesegyház telje-

sen sértetlen maradt. Vendome részben elpusztult. A chartresi katedrális teljesen sértetlen.

Az utak mentén még mindig százával hevernek a katonai és polgári autók.

A kerekeket, autógumikat s gyakran a motorokat is leszerelték. A harci kocsik, a gépfegyverek, az eltört puskák, a fejvesztett menekülésről tanuskodnak.

A Journal a flandriai harcok színhelyéről, Dunkerque-ről s környékéről számol be.

— Azt mondják, — írja a lap, — hogy Dunkerqueből semmi sem maradt. Ez a megállapítás majdnem pontos.

Dunkerque városának csak nyomai maradtak meg.

A pályaudvar környéke kissé megkímélődött. Az alprefektusi palota érintetlen. A St. Eloi temp'omnak azonban csak megfeketedett homlokzata áll. A papság bátran kitar a szerencsétlen hívek között és vigyáz a megszentelt romokra. A Jean-Bart-téren a dunkerquei hős szobra a bombarobbanásoktól megrongált talapzatán áll. Csak az alsó város szenvedett aránylag kisebb károkat.

A flamand stílusban épült gyönyörű városházából csak a tornyot tartó rész maradt meg.

A környező épületek betemetett pincéiben sok lakó megfulladt.

Mal'oles-Bainsnek a gát melletti városnegyedei majdnem teljesen megsemmisültek. A templom romokban hever.

Dunkerque előtt sok falu elpusztult és megsemmisült, Bergues festői városa nagy részében romba dőlt. A város híres őrtornya megrongálódott, a casseli főtér egyik része romhalmaz. A világháború után teljesen újjáépített Bailleul kétharmad részben elpusztult. Azebrouck viszont aránylag keveset szenvedett a bombázásoktól.

Calaisnak teljesen elpusztult a Citadella és a Notre Dame templom közötti része,

a déli városnegyed azonban sértetlen. Boulogne is súlyos károkat szenvedett.

EGY DINÁRBA KERÜL HÉTFŐTŐL KEZDVE A PÉKSÜTEMÉNY

A noviszádi fehérpékek a következő közlésére kértek fel:

»Tekintettel arra, hogy a liszt, tej, vaj és más nyersanyag, valamint a fa ára is a múlt év szeptembere óta száz százalékkal, sőt még nagyobb arányban emelkedett, a noviszádi fehérpékek péksüteményeiket e hó 9-től, hétfőtől kezdve nagyobb formában darabonként egy dináros árral adják el.«

A pékek e nyilatkozata röviden és velősen azt jelenti, hogy ezentul a kifli és zsemle, amely fél dinárba került, egy dinárba fog kerülni. A pékeknek van szívük felemelni a sütemények árát és a közönség kénytelen lesz ezt is megfizetni, amint már mindent drágábban fizet, mint fizetett eddig. A fogyasztók ezzel szemben viszont elvárják a pékektől, hogy a drága süteményeik minden tekintetben kifogástalanok is legyenek és ha már egy dinárt kell a kifliért fizetni, legalább élvezettel és ne bosszankodással fogyaszthassa azt el.

Az Állami osztálysorsjáték tegnapi lezáró húzásán az **1.000.000 (egymillió)** dináros premiat a 34391 számú sorsjegy, valamint az **500.000 (ötszáz ezer)** dináros premiat az 53120 számú sorsjegy nyerte.

A sorsjegyeket „BRISTOL” sorsjegylőáruda, Noviszád, Zselezniczka u. 27 adta el és a szerencsés nyerőknek az összeget azonnal ki is fizette

HIREK

DERÜLT, MELEG IDŐ

Tegnap az egész ország területén szép napsütéses idő volt. A hőmérséklet emelkedett.

A legalacsonyabb hőmérséklet Pevlyén volt 4, a legmagasabb Mosztáron és Podgoricán 31 fok.

Várható időjárás: Tulnyomórészt derült, meleg idő. Észak felől felhősödés indul meg, a folyók völgyében köd lesz.

««(III)»»

FELHÍVÁS A BEOGRÁDI MAGYAR TANÍTÓJELÖLTEKHEZ

A beográdi magyar tanítóképző összes osztályaiban szeptember 10-én kezdődik az előadás. Ezért az összes tanuló szeptember 9-én este 8 órakor tartoznak jelentkezni a tanítóképző internátusában.

— **Miniszterek kiténtetése.** Beográdból jelentik: Öfelsége II. Petár király nevében a királyi régenstanács a Fehér Sasrend harmadik osztályával tüntette ki dr. Sutej Juraj pénzügyminisztert és dr. Konsztantinovic Mihailo tárca nélküli minisztert és a Szent Száva rend első osztályával tüntette ki Pántics testnevelésügyi minisztert.

— **A földművelésügyi segédminiszter Noviszádon.** Cvijanovic Buda földművelésügyi segédminiszter tegnap Noviszádra érkezett és dr. Kijurina Bránko dunai bánnal, valamint Csirics Kamenko báni osztályfőnökkel tárgyalt az őszi vetés biztosítására vonatkozóan.

— **A noviszádi Női Mária Kongregáció** ezúton értesíti tagjait, hogy f. hó 9-én, hétfőn délután 6 órakor megkezdik gyűléseit. — **Elöljáróság.**

— **Egyházi ének.** A noviszádi »Cecilia« műsora Kisasszony napjára, szeptember 8-án a délelőtti 10 órai misén. I. Proprium. Introitus. »Salve sancta Parens...« Graduale. Leitner K.: »Benedicta et venerabilis...« női kar. Offertorium. Tresch B.: »Beata es Virgo...« női kar. Kommunion. »Beata viscera.« II. Ordinarium. Gruber J. miséje, négyzólamu vegyeskar orgonakísérettel.

— **Tataroztatni kell a kanizsai tanyai iskolákat.** Kanizsáról jelentik: A tóthfalusi és a tanyai lakosság egy része küldöttségileg kereste fel Sumanec Zsivorád városelnököt és kérték, hogy a Tóth-faluban lévő iskolát és két tanyai iskolát tataroztasson ki, mert mindhárom épület olyan rossz állapotban van, hogy javítás nélkül megnyitni nem lehet. Pedig ezekben az iskolákban nem kevesebb, mint négyszáz környékbeli fiú és lány jár oktatásra. A városelnök válaszában megemlítette, hogy annak idején éppen a Gazdakör volt az, amely a városi költségvetést megfellebbezte és emiatt törölték az iskolák tatarozására előirányzott 50.000 dinárt. Mindamellett megígérte, hogy a bánságon keresztül százezer dináros kölcsönt kér és az iskolákat azonnal megjavíttatja.

— **Üdvözet.** A Reggeli Újság utján küldik üdvözetüket Noviknezvárcra és Lukinoszélóra az alábbiak: Pálffy Miklós, Bálint Sándor, Toriji Mihály, Bálint György, Égető Sándor, Iru András, Ugri Mátyás, Nagy János, Tomolík Mihály, Goja József, Kiss Ferenc, Bálint Márton, Sándor Rudolf, Csorba András, Gál György, Kukli János, Fekete József, Goja János, Nagy Károly, Ujhelyi György, Fehér József, Katona Mihály, Kiss Antal, Terrai Mihály, Nagy József, Csonka Mihály, Kanyó József, Fehér Lajos, Nagy Lajos, Szabó József, Bálint Frigyes, Boros György, Zónai András, Molnár Pál, Kovács Antal, Mák András, Molnár István, Pálffy István, Huszta Pál, Nagy József, Magda János és Ács Pál.

Speciális bokavédőnk
 meggátolja fáradt bokáinak kimerülését. Nagyon tartós és mosható. — Egyedüli készítője:
TEHNIČKA ORTOPEDIJA
 modern bandázsok és ortopédiai készülékek szaküzlete, Noviszád, Petra Zrinjskog uca 1. a postával szemben.

— **Meghalt Léh Ferenc hittanár.** Filipovón tegnap 42 esztendőskorában elhunyt Léh Ferenc katolikus lelkész, hittanár. Léh Ferenc 1898-ban született, 1922-ben szentelték pappá. Lelkesíti és hittanári működését Vrbászon és más bácskai községekben folytatta. Halála általános mély részvétet keltett. Temetése holnap, hétfő délelőtt lesz Filipovón.

— **Dr. Nojcssek Géza** szuboticaifogorvos elutazása miatt nem rendel. Visszaérkezését jelezni fogja.

Iskolaönnyevék az összes iskolák részére
 legjobb minőségben előnyösen szereshetők be
KARDOS könyv és papírkereskedésben Noviszád Kr. Petra II. 25. — **Dovoreanje tagja**

— **Mézeskalács.** Ilyen címen adta ki idei mesekönyvét a Kismagyarok Könyvtára, amelynek tavalyi mesegyűjteményét, a Tulipános ládát valóságos elkapkodták. A Mézeskalács tartalma talán még változatosabb, érdekesebb a Tulipános ládánál. Több mint ötven szebbnél-szebb mesét tartalmaz a világ legjobb magyar és idegen mesemondóinak tollából és mese alakjában ismerteti nagyjaink, mint például Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Tompa Mihály életét, a magyar történelem kimagasló eseményeit, stb. Külön érdeklődésre tarthat számot az a fejezete, amely ugyancsak népies, gyermekek számára érthető nyelvezettel a világhírű magyar találmányok történetét ismerteti. A több mint száz oldalas mesekönyv ára 8 dinár (kötve 12 dinár). Noviszádiak megvehetik a Globus könyvesboltban (Kr. Petra II. 42), vidékiek küldjenek be 8 dinárt és portóköltség fejében 5.50 dinárt postabélyegeken a következő címre: Globus-nyomda, Petrovgrad, dr. Tirs-u. 3.

— **Dr. Jakovljevic Milivoj,** a katonai kórház főorvosa, bőr és nemibajok specialistája, utjáról visszaérkezett és újból rendel délután 1—4 óráig. Noviszád, Bulevar Kraljice Marije 9.

Noviszádi magyar szülők, akinek a mostani iskolai beiratásokkal kapcsolatosan valami felvilágosításra, tanácsra vagy eljárásra szüksége van, jelentkezzen az Ustavska-utca 7 szám alatt az udvarban.

— **SZUBOTICAI HIREK.** A szubotica rendőrség verekedés miatt 150 dinárral büntette meg Varga László droguistát, 350—350 dinára pedig a következőket: Basics Joco, Krklyesics Gyuro és Tumbász Márkó. — Popovics Szvetisláv többszörösen büntetett foglalkozás nélkül a rendőrség 500 dinárral büntette meg, mert amikor a Grand-kávéházban detektívek igazoltatni akarták, ellenkezett és a rendőrségre való elővezetése alkalmával megtámadta az ügyeletes rendőrtisztet. — A Szubotica környéki szövetkezetek vezetősége elhatározta, hogy együttesen megszervezzék az olcsó állatorvosi szolgálatot.

— **Lopás Szubotican.** Derner Hugó szubotica magánzó Pasics uca 10 sz. alatti lakásába Derner nyaralása idején ismeretlen tettes hatolt be és elvitt két perzsaszőnyeget. A lopást Derner most fedezte fel, ahogy utazásáról visszatért. A rendőrség az eljárást megindította.

— **Egyhónapi fogház.** A szubotica törvényszéken Rádovics Szeretén bíró tegnap tárgyalta Zvorényi Iván lopási bűnügyét. Zvorényi a múlt év május 17-én a bajai szőlőkben az egyik kunyhóból ellopott néhány hordót. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után egyhavi fogházra ítélte.

— **Székelési zavarok, a dugulás által előidézett puffadság** eseteinél a természetes »Ferenc József« keserűviz a bélsatornában összegyűlt salakot kiüríti. Az orvosi gyakorlatban a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekek-nél alkalmazzák. Reg. S. br. 15485/35 br. 15485/35.

— **Segítséget kér Amerikától a canterburyi érsek.** Londonból jelentik, hogy szózatot intézett az Egyesült Államokhoz a canterburyi érsek, az angol egyház primása és szózatában az amerikai nép erkölcsi és anyagi segítségét kérte. Hangoztatta az egyházfő, hogy teljesen mindegy, milyen formában nyújt segítséget az amerikai nép az angoloknak a jelenlegi szorongató helyzetben, végül pedig a háború várható erkölcsi céljairól szökött. Ez az első eset, hogy a canterburyi érsek ilyen megrázó felhívást intéz egy idegen nemzethez. Utóljára 1916-ban, amikor Anglia súlyos megpróbáltatáson ment keresztül, lépett a nyilvánosság elé ilyen megnyilatkozás formájában az angol egyház feje.

— **Orvosi hír.** Dr. Fischl Károly orvos, katonai szolgálatáról visszatért és újból rendel Aleksza Santicsa utca 113 sz. alatt, Noviszádon. Telefon: 34—41.

— **A Maginot-vonal idegenforgalmi látványosság.** Berlinből jelentik: A Maginot-vonal is szerepel Németország idegenforgalmi látványosságainak jövő programjában. A visszacsatolt Elzász területére egyelőre még nem lehet utazni, de a német idegenforgalmi szervezetek máris előkészülnek arra, hogy a háború után megszervezzék az idegenforgalmat és az elzászi látogatók részére különös látványosságot ígér az elfoglalt Maginot-vonal és vidéke, ahol még világosan láthatók a most lezajlott háború nyomai.

— **Műfogakat lopott egy noviszádi betörő.** Kiss Gyula noviszádi fogtechnikusnak Gajeva uca 19. szám alatt levő laboratóriumába éjszaka betörő hatolt be és elvitt nagymennyiségű műfogakat, valamint egyéb fogászati kelléket. Kiss jelentésére a rendőrség megindította a nyomozást. Mivel valószínű, hogy a betörő a zsákmányt pénzért akarja tenni, a rendőrség figyelmezteti, hogy ki árul üzleten kívül olcsón műfogakat és más fogászati kellékeket.

— **Ezer virág gyógyerejét — »Növényharmat« nyújtja feléd!**

— **Megindul a munka Belgiumban.** Brüsszelből jelentik: Belgiumban az előző hét 477.699 munkanélkülijével szemben már csak 462.140 munkanélküli volt. A valóságban azonban az ujonnan foglalkoztatottak száma lényegesen magasabb, mert a héten kerekén 35.000 belga tért vissza Franciaországból. Különösen erősen növekedett a munka a flandriai textiliparban, az építészetben és a fémiparban.

— **Szeptember 18-án tárgyalják özvegy Marschallné gyilkosának bűnperét.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék fogházába visszaérkezett Lebojevics Antal, özvegy Marschall Béláné gyilkosa, akit az orvosok hosszú megfigyelés után épelméjűnek nyilvánítottak. Lebojevics Antalt szeptember 18-án állítják újra bíróság elé.

— **A piemonti hercegnő látogatása a bányában.** A piemonti hercegnő megtekintette a cogneai vasbányákat, amelyek a tenger színe fölé emelt körülményű 3000 méternyire terülnek el. A hercegnő élesen érdeklődött a bányászok életfeltételei és családi körülményei iránt. Dicsérettel szökött róluk és buzdító szavakat intézett hozzájuk.

— **Betörés a futogi postára.** A sztárfutogi postahivatalba éjszakánként idején betörők hatoltak be, de a házbellek felébredtek és a gonosztevőket elriasztották még mielött valamit magukhoz vehettek volna.

— **Vaját síbolt az angol felsőbb tiszczek több tagja.** Londonból jelentik: Pénzbüntetésre ítétek az angol uritársaság huszonegy tagját, köztük lord Cranbornet és Earl Shaftsburyt, mert csempész kereskedelmi áron vásárolták vaját. A vajcsempész maga is az uritársasághoz tartozik, földbirtokos, őrnagy és volt békebíró.

— **Teakészletet bombáztak a németek.** Londonból jelentik: Nem sikerült biztosítani az angol teakészleteket, jelentette be legutóbb lord Boulton élelmezésügyi miniszter, miután a legutóbbi nagy tüzvész alkalmával a készletek jelentékeny része megsemmisült. A Völkischer Beobachter hozzáfűzi ehhez a beszédhez, hogy a tüzet a német repülők bombái okozták.

KÜLFÖLDI TÖZSZEZARLÁJOK
 Zürich: Páris 9.90, London 17.61, Newyork 440, Milánó 22.20, Berlin 175.62.

Tánciskola! NEMES
Hotel Szoboda

Ma vendégest

Az első őszi táncanfolyamra még ma lehet beiratkozni. Megerősített zenekar! Belépődíj 6 dinár.

— Születés, házasság, halál Sztáramoravicán. A sztáramoravicai állami anyakönyvi hivatalban az elmúlt augusztus hónapban a következő adatokat jelentették be: születtek: Tóth Ferenc, Kovács Ferenc, Szekendics Ilija, Lepeda József, Szentpéteri Iona, Juhász Julianna, Vukobratovics Szimó, Csumberk Jovan, Mackánovics Milán, Kerekes Mária, Mohácsi Lidia, Zajác Erzsébet, Anitcs Julianna, Dejánovics Milica, Tóth Julianna, Ilinics Petár és Szőke Kovács Mihály. Házasságot kötöttek: Kollár Lajos és Mende Julia, Dévics Antal és Jankovics Rozália, Csáti András és Vjecsovek Viktória, Juhász Sándor és Dózsai Mária. Elhaláloztak: Szabó József 84 éves, Koszánovics Szamojlo 60 éves, Tóth Jánosné 76 éves, Gyarmati Anna 72 éves, Ilincics Petár egy napos és Gaál Laura ötnapos korában.

— Tankönyvek, iskolatáskák, füzetek, író- és rajzszerek nagyválasztékban kaphatók Ábrahám János könyv- és papírkereskedésében, Kr. Petra I. 30, a plébániatemplom mellett.

— A félmillió dináros prémiumot és 100.000 dináros nyereményt a noviszádi Brisztol sorsjegyáruda sorsjegyei nyerték. A sors ismét kedvezett Noviszádnak a tegnapi osztály-sorsjáték főhúzója alkalmával. Az 500.000 dináros prémiumot az 53.120 számú sorsjegy nyerte, a 100.000 dináros nyeremény pedig a 62.192 számú sorsjegy boldog tulajdonosának jutott. Mindkét sorsjegyet a noviszádi Zselezniciska-utca 27 számú házában levő Brisztol sorsjegyárudában vásárolták. A Brisztol sorsjegyáruda azonnal ki is fizette a nyereményeket a boldog nyerőknek.

Csapó Ilonka és Horváth János

• hó 9-én tartják esküvőjüket a bezdáni rom. katolikus templomban.

— Szerencsétlenség a szrbobráni határban. Bélics Mita 42 éves szrbobráni gépész motorkerékpáron haladt az uton Szrbobrán felé. Közben ki akart kerülni egy kocsit, felborult és a jobb lábát három helyen eltörte. Beszállították a noviszádi kórházba.

— Jegyesek szives figyelmébe: vegyenek vrbászi Gayer butort!

— Félóra utazás Budapestre és vissza, úgy a Jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon az Őszi Vásár alkalmából. Ingyenes magyar vízumokat a beogradai magyar követség és a zágrébi magyar főkonzulátus adnak ki azoknak, akik jugoszláv utlevéllel rendelkeznek. Ez alkalommal kezelési díj címen 34 dinár, vásárigazolvány fejében 60 dinár és visszaküldési portó küldendő be. Kedvezményes beutazás 1940 augusztus 26-tól szeptember 16-ig, visszautazás 1940 szeptember 5-től szeptember 26-ig eszközölhető. A tartózkodási engedélyt Budapesten ingyenesen adják ki, indokolt esetekben hosszabb időre is.

— Villanyos motorokat, rádiókat és villanyos jég szekrényeket javít garanciával: Gelb, Noviszád Kralja Petra II. 23.

Furcsa amerikai üzleti ötletek

Azt szokták mondani, Amerika a korlátlan lehetőségek hazája. A vállal-kozási szellemnek, az üzleti ötletességnek sehol oly gazdag tere nem nyílik, mint a hatalmas Amerika szabad földjén, a világ legnagyobb fogyasztópiacán. Nézzünk csak körül ezeknek az új ötleteknek és kereseti lehetőségeknek furcsa világában.

Eleanor Brigham kisasszony Bostonban nagyszabású vállalatot alapított, ezzel a jelszóval: »Mindent elintézek!« Brigham kisasszonynak 900 alkalmazottja van, mindenféle foglalkozási ágakból. Mindegyik mester a maga szakmájában. A vállalat mindent a világon elintéz, amivel csak hozzáférhetnek. Egy kis könyvben összefoglalva olvasható, mi mindenhez ért a 900 kiváló specialista. Fődkörül utazás tervétől az állatidomításig mindent elvégez rendelői helyett az iroda. Kiszámítja, mennyi az adó, behajtja kintlevőségedet, megcsinálja háztartásod mérlegét, rendben tartja ruhádat, ha kell, gondoskodik egy negyedikről a bridge-partidhoz. Nincs olyan megbízás, amit el ne vállalna. Sikere is van. Valóságos bombaüzlet.

»Ótérmi tea« címen vál alalt alakult New Yorkban, amely hivatalokat, irodákat, üzleteket párolgó teával, üdítő uzsonnával lát el. Minden délután, vagy kü ön megrendelésre délelőtt is, a tisztviselők, munkások asztalára egy dobozt juttat el a vállalat, amelyben a következők vannak: Egy termosban másfél eszéze forró tea, mellette citrom vagy tej, cukor, kétszersült és egy eszéze. Külön kívánságra az uzsonna kibővíthető más ételekkel is. A gyárak, hivatalok, irodák támogatják a vállalatot, mert az a tapasztalat, hogy a dé utáni frissítő után jobban megy a munka és a szellemi fáradságot hatáscosan ellensúlyozza az üdítő uzsonna.

»Az igazságot meg kell tudnod, még ha fáj is!« — ez a jeligeje Miss Mildred Aaron üzletének, amely nemrég nyit meg New Yorkban. Miss Aaron az »összinte bírálát szolgáltatás« igyekszik rendszeresíteni vállalkozása révén. Ha valaki tudni akarja, mik a hibái, miért nem érvényesül, miért nincsenek sikerei a társaságban, Aaron kisasszonyhoz fordul, aki megfelelő vizsgálat és élektani kísérletek után fölfedi a rejtett hibákat és megmondja azok orvosságát.

Az nem derül ki az amerikai tudósításból, hogy az igazmondó vállalat alkalmazottai, fejtörés ellen, föl vannak-e szerelve acélsisakka'.

Lerch Jenő és Klamper Karola

ma délután negyed 4 órakor esküsznek örök hűséget a noviszádi Belteri Katolikus Plébánia templomban.

— Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a mai lapunkhoz mellékletet csatoltunk. A mellékelt papírlapon kilenc különböző sorsjegyszámmal ellátott bélyeg van nyomva. A Brisztol sorsjegyiroda üzeni, hogy ajánlatos a kiválasztott állami osztály-sorsjáték sorsjegyet ezuton biztosítani, mert az első osztályu húzást már 1940 október 11-én lebonyolítják. Rendeljen hát sorsjegyet és küldje el a szerencsés fölárusítóknak: »Brisztol«, Noviszád, Zselezniciska u. 27, ahol gyors, megbízható és titoktartó kiszolgálásban részesül.

— Dr. Tessényi Béla, operatőr hazaérkezett és folytatja rendelését szanatóriumában, Novi Vrbászon.

— Noviknezeváci hírek. Gróf Maldegeheim Károly noviknezeváci földbirtokos majorjában hirtelen kigyulladt az egyik pajta, amelyet a lángok szinte pillanatok alatt elborítottak. Az óriási tüztenger a közvetlen közelben álló másik pajtára is átsapott és mindkét pajta, valamint több vagon széna és gazdasági felszerelés, amely a pajtában volt, a tűz martaléka lett. Az eddigi jelek szerint a tüzet a pajta közelében üzemben lévő szántógépből kipattanó szikra okozta. — Gera Vendelné szül. Csanádi Ilonka crnabarai fiatalasszony kedden reggel 32 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A páratlanul szorgalmas és szimpatikus asszony korai halála mély megdöbbenést és részvétet váltott ki az egész községben. Három kis gyermekét és családját a rajongásig szerette. Mint működvelő tevékeny részt vett a magyar kultúra terjesztésében is. Férjén és három kis árváján kívül az elhunytban Csanádi György noviknezeváci kereskedő nővérét gyászolja. Szerdán délelőtt helyezték örök nyugalomra a crnabarai temetőben.

— A mi nagyjaink mese alakban. Egészen újszerű feldolgozásban, mese alakban ismerteti meg az ifjúságot nagyjainkkal a Kis Magyarok Könyvtárának most megjelent második kötele, amelynek címe »Mézskalács«. Többek között Liszt Ferencet, Tompa Mihályt, Munkácsy Mihályt ismerteti, de érdekes, könnyed modorban elmondja az összes nevesebb magyar találmányokat, ismerteti a magyar művészeteket, stb. egy szóval mindazt, amit a magyarság a művészetért és kulturáért tett. A 112 oldalas könyv ára 8 dinár, kötve 12 dinár. Kapható a Globus könyvesboltban, Novi Sad, Kralja Petra II. 42. Vidékiek megrendelhetik a kiadóhivatalban: Globus-nyomda, Petrovgrad, dr. Tirs-u. 3, pénzküldeményükhöz azonban csatoljanak portóköltés fejében 5 dinár 50 parát.

...Igen, de az Idol terpentines

— MOLI HIREK. A községi képviselőtestület közgyűlést tartott, amely a rendőrkapitányi állást megszüntette. A Tisza-környéki községi szőlők bérlői kérték a községet, hogy az árvíz miatt engedjék el az ideit bérletet. A képviselőtestület úgy határozott, hogy a bérletet nem engedi el, hanem azzal könnyíti a helyzetükön, hogy a buza métermázsánkénti árát mindössze 200 dinárban állapította meg. — A községi kávéház bérlőjelek az ideit bérösszegéből 37.500 dinárt elengedtek. — Édes János szőlőcsészét tettenérték, amint a gondjaira bízott egyik gyümölcsöst dézsmálta. Eljárás indult ellene. — Molon nagyon kellemetlenül érezeti hatását a tűzifahiány. A község lakossága körében akció indult, hogy egységesen biztosítsák a tűzifabehozatalt.

— Új magyar ügyvéd. Czabafy János ügyvéd irodáját Bács-Petrovoszelón, Pecze Mityás Illés állomásra vivő főútcán házában megnyitotta.

A ROHICSI (Rogaska) ÁSVÁNYVIZ GYÓGYHATÁSA:

Általános idegességnél kellemesen megnyugtató a rohicsi TEMPEL forrás-víz gyümölcsösséggel keverve

— Horgosi hírek. A horgosi rendőrség vezetőjét Szuvácsárev Szeptis'ávot a hatodik rangosztályba rendőrségi előjáróvá léptették elő. — Obradovics Dragutin és Obradovics Olga horgosi tanítókat saját kérelmükre Kumamera helyezték át. — A báni hivatal a Horgos mellett »Vasiljevo« dobrovoljac telepi iskola építésére 30.000 dinárt utalt ki a horgosi iskolaszéknak. — A krajjevregi római katolikus hitközség Molczer Károly szubotica mérnök-vállalkozót bízta meg a krajjevregi római katolikus templomhoz tartozó parochia felépítésével. A parochia felépítésének költségtervezete 46.398.— dinár.

— Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

— Sztáramoravicai hírek. A községi előjáróság ezuton is ismételt felhívja a lakosságot, hogy buzakészletüket záros határidőn belül szigorú büntetés terhe mellett jelentsék be a községhezánál. — Az Ipartestület vezetősége felhívja ugy a helybeli, mint pacsiri kovács, bádogos, szabó és cipésztagjait, hogy hétfőn este 6 órakor jelenjenek meg az Ipartestület irodájában s hozzák magukkal az ez évi adókiivetésről szóló cédulájukat. A kiivetett lukszus és forgalmi adó törlesztése szükséges a tagok jelentkezése, valamint a kiivetési értesítés bemutatása. — A Katolikus Ifjúsági Egyesület Flammann Lajos rendezésében 15-én este a Kaszinó nagy színháztermében kitünő műkedvelő gárdával együtt bemutatja a »Gyűrűs zsidó« című kitünő népszínművet.

— SZTÁRIBECSEI HIREK. Megirtuk, hogy Kávé László 20 éves sztáribecsei szövögyári almaster cséplőgépszerencsétlenség következtében életét veszítette. A tragikusan elhunyt fiatal embert csütörtökön délután temették óriási részvét mellett. Kávé László egyik legjobb játékos volt a Szlavia futball és jég-hoki csapatának. Temetésén testületileg megjelentek a Szlavia és Gragyanszki tagjai, valamint a korcsolyázó alszövetség vezetősége s koszorukat helyeztek a fiatalon elhunyt sportember sírjára. — A sztáribecsei járás főszolgabirája az alábbiak szerint állapította meg a tűzifa árát a járás területén. 10.000 kilónként: bükkszásb, elsőrendű 3575 dinár, másodrendű 3360, gyertyánzásb, elsőrendű 3750, másodrendű 3435 dinár, cserhaszásb, elsőrendű 3275, kőrishaszásb, elsőrendű 3275, tölgyhaszásb, elsőrendű 3275, szilhaszásb 3350, ágfá 2700 dinár. Százkilónként: bükkszásb, elsőrendű 40 dinár, gyertyánzásb, elsőrendű 42, cserhaszásb, elsőrendű 38, tölgyhaszásb, elsőrendű 38, szilhaszásb 38, kemény dorong 33,25, ágfá 30, gyertyán dorong 38 dinár. Fűrészelve és aprítva: bükkszásb 45 dinár, gyertyánfá 46, cserfá 43, tölgyfá 43, szilfa 38 dinár.

ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVÉSZET IRODALOM

Ismét hazai szerzők darabját mutatják be a noviszádi Daloskörben

Göre Gábor elindul...

Szeptember 15-én este a Daloskörben kerül bemutatásra Keresztesi Sándor és Jancsuskó Gábor énekes, zenés darabja

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör az idén most másodszor mutatja be hazai szerzők darabját. Jancsuskó Gábor »Egy kis tévedés« című operettje hét ízben töltötte meg a Daloskör nézőterét, annak jeléül, hogy a darab a legkényesebb kritikát is kiállotta és minden tekintetben méltó volt arra, hogy a közönség szeretettel fogadja. Noviszádról indult el hódító útjára a darab, amelyet a szubotocai Magyar Olvasókör együttese is műsorra tűzött, de ezenkívül a Vojvodina minden magyar műkedvelő együttese lekötötte már a darabot.

Most második hazai darab indul a Daloskör színpadáról. A zenés, énekes revüszereű darab szövegét Keresztesi Sándor, a zenét pedig Jancsuskó Gábor szerlette. A darab címe »Göre Gábor elindul...« Keresztesi Gábor a szöveg szerző Göre Gábor népszerű alakját eleveníti meg a színpadon, mégpedig modern köntösben. A darab első és utolsó felvonása Göre Gábor falujában Lepénden játszódik le, míg a közbeeső részek az Amerikába vezető hajón és Amerikában történnek. Fordulatos és érdekes meseszövege mindvégig leköti a közönséget, ezenkívül azonban a szerző gondoskodott arról is, hogy teletüzdölje mókával, kacagató jelenetekkel a darabot, úgy, hogy a közönség olyan pompásan szórakozik, amire csak ritkán jut alkalma. Van a darabban egy szerep, amelyet egyenesen Weiss Magda, a beogradí volt magyar színház kiváló táncos szubrettje számára írt a szerző. Weiss Magda, aki noviszádi vendégszerepléseivel annyira elragadtatta mindig a közönséget, most ismételten igen hálás alakításhoz jut, amelyben kivételes tánc tudását különösen csillogtathatja majd.

A kivivandó siker teljességéhez tartozik Jancsuskó Gábornak, a tehetséges noviszádi zeneszerzőnek felbemászó, melódikus muzsikája. Ismét szerzett néhány slágert, amelyek felejthetetlenek lesznek a közönség számára.

Keresztesi Sándor, a darab szövegírója rendezi a darabot és ez egy magában véve is biztosítja a sikert. Gondoskodott a darabíró rendező arról is, hogy a legjobb szereplőket nyerve meg darabja részére.

A szereposztás a következő: Göre Gábor lepéndi bíró — Kovács Gyula, Durbints sógor — Pile Nándor, Kátsa cigány — Keresztesi Sándor, Göréné — Gy. Somogyi Irma, Göre Martsa — T. Páll Juliska, Tsutora Pál — Bókay Imre, Mr. Fox, petróleum király — Szitás Károly, Jack a fia — Szűcsák Károly, Lilian titkárnő — Sz. Hajcsung Vera, Lolo táncosnő — Weiss Magda, Jimmy reklámfőnök — Gerich Bandi, Brown — Kapots Antal, John inas — Pécs-

kay János, Katufrék sógor — Gomba Sándor, kisbíró — Horgossy Dezső, Sonnenfeld kocsmáros — Répás-

WEISS MAGDA

TELEKI JULISKA

Egy világhírű orosz zongoraművész érdekes feljegyzései Liszt Ferencről

Liszt Ferenc találkozása és izgalmas jelenete I. Miklós cárral

A napokban jelent meg Moszkvában Ziloti Sándornak, a világhírű orosz zongoraművésznek. Liszt Ferenc tanítványának emlékirata.

Ziloti könyvében jellemző vonásokban rajzolódik ki Liszt Ferenc alakja.

»A ZENE TÁBORNAGYA«

Ziloti egészen fiatal korában ösztöndíjjal végezte el a moszkvai zeneakadémiát és zenetanulmányai folytatása céljából külföldre indult. Rubinstein Antal, az akadémia akkori nagynevű igazgatója kívánságára Ziloti Lipcsébe ment, hogy ott Liszt Ferenc irányítása mellett tökéletesítse művészetét. Rubinstein feltétlenül ragaszkodott ehhez a tanulmányúthoz és nem egyszer mondta Zilotinak, hogy ha a zeneművészekből hadsereget alakítanának, abban a ranglétrán ő csak »zenei altiszte« lett volna Liszt mellett.

Akik a tábornagyai rang illetett volna meg.

Amikor Ziloti 1884-ben Lipcsébe került és Liszt tanítványa lett, a nagy zeneszerző már régen majdnem teljesen visszavonult a nyilvános szerepléstől. Annál nagyobb kedvvel — többnyire teljesen díjtalanul — foglalkozott a világ minden tájáról hozzászereglő fiatal zongoraművészekkel.

— Csak negyvenöt éves voltam, amikor befejeztem rendszeres hangversenyutjaimat — mondotta egyszer a nagymester Zilotinak. — Mindenki megütközéssel vette ezt tudomásul, mert nagyon fiatalnak tartották.

HOGYAN TANITOTTA LISZT ZILOTIT?

Az idős nagymester gyakran említette Zilotinak, hogy amikor gyermekkorában be akart iratkozni a párisi Zeneművészeti főiskolába, Cherubini, az akkori igazgató

visszautasította kérvényét, mert idegen a lampoljár volt.

Kisasszonyunk

Messze, messze: ősi, szent turáni sík...
Éj... A tábor alszik... Ál a hun vitéz.
Keze kelevézen... Szeme égbe vész.
Minden csillagtestvért hun nevén szólít.
De egyszerre forró ajka megreteg.
Két marokra fogja rezgő fegyverét:
»Uj csellag! Az égön van Kisasszony hét;
Ez közülök első! Az legékösebb!
És leveszi büszke, tollas süvegét,
S mélyet hódol arra, hol új csillag termett.
S boldog ajka titkos, új imában ég.
... Messze Judeában most sirt fel egy gyermek.
Ma kellett e földet, jaj, meglátnia:
Neve: Kisasszonyunk, szép szüz Mária!...

BODROGHY SZABOLCS

Ez az eset nagy hatással volt rá és a kisfiu akkor elhatározta, hogy ha egyszer híres zongoraművész lesz, bárkit el fogad tanítványnak. Így is cselekedett. Lisztnél valóban bárkit tanulhattott. Csak a tehetséget vette figyelembe.

Tanórát hármat tartott hetenkint, a tanítványok kötelesek voltak egyszerű ruhában megjelenni az órákon, hogy a kevésbé tehetséges tanulók ne érezzék magukat kellemetlenül.

A tanórák egészen különös jellegűek voltak. Liszt nem adott fel kiválasztott zenedarabokat. Mindenki azt tanulhattott, amihez legjobban kedve volt. Tízalomb alatt csak két zenemű volt: Beethoven »Holdfény«-szonátája, Liszt kedvenc darabja, amelyet annakidején ő olyan utánozhatatlan művészettel adott elő és a mester II-ik rapszódiaja.

Ezt ugyanis »agyonjátszott«-nak tartotta.

A tanító alatt egyik tanítvány játszott, a többi hallgatta. Liszt a zongorával szemben foglalt helyet és a játéknak minden szükséges árnyalatát arcának átszellemült mimikájával fejezte ki. Ha a tanítvány ezt nem értette meg — az ő baja volt.

Bővebb magyarázatokat a mester nem adott.

Kedvenc tanítványait az óra után Liszt gyakran magánál marasztalta és kártyázott velük vagy elbeszélte nekik életének érdekes epizódjait. Ha különösen jókedvű volt, maga is leült a zongorához.

— Elmesélni, hogyan játszott Liszt — írja Ziloti —, lehetetlen. Bár magam is zongorista vagyok, sem megmutatni, sem leírni a játékát nem tudom. Amikor Liszt játszott,

nem zongorahangok születtek újjal alatt.

Aki ezt a játékot saját fülével nem hallotta, sohasem lehet fogalma az igazán művészet tökélyéről.

LISZT OROSZORSZÁGBAN

Ziloti elmondja, hogy Liszt nagy érdeklődést és ronkszenvenet tanúsított az orosz zene iránt. Minden Oroszországból kapott kottát tüstént átnézett és gyakran kérte meg Ziloti arra, játssza el neki egyiket-másikat.

— Játsszuk csak el gyorsan. Ebben bizonyára valami értéket fogunk találni. Ami a zenében új és úttörő lesz, az Oroszországból jön majd!

1886-ban, tavasszal Liszt Oroszországba készült és III. Sándor cár személyes meghívását várta.

— Erre szükség van — mesélte a nagymester Zilotinak —, mert amikor legutóbb, több mint harminc évvel ezelőtt Oroszországban voltam, meghívást kaptam I. Miklós cártól, hogy hangversenyt tartsak a palotában. Játékom alatt a cár magához intette az adjutánsát és beszélgetni kezdett velem. Ezt látván, abbahagytam a játékot. Egyszerre csend támadt... Ekkor a cár hozzám lépett és megkérdezte, hogy miért hagytam abba?

— Amikor felséged beszél, mindenkinek hallgatnia kell! — választoltam.

A mindig szigorú I. Miklós néhány másodperc értetlenül nézett reám, majd összehúzta a szemöldökét és szárazon mondta: »Liszt ur, a kocsija várja Önt.« Szó nélkül meghajoltam és kimentem a teremből. Rögtön el is hagytam Oroszországot. Ezért most az új cár személyes meghívását várom.

Rövidesen meg is érkezett a meghívás, amelyben egyttal értesítették a nagymestert, hogy a cár különös figyelemmel kíséri lakosztályát a téli palotában rendeztette be.

De erre az újabb oroszországi utra sohasem került rá a sor, mert Liszt Ferenc nem sokára megbetegedett, majd el távozott az élők sorából.

Zsukovszky-Vojinszky Gleb.

Félóra a „nagyok” társaságában Góth Sándorral...

Visszaemlékező portyázásunk a Vig Színház aranykorában Hegedüs Gyula, Kertész Ella és a többi elkölthözöttiek emlékének

(Budapest, szeptember.) Elmúlt a nyár, vége a vakációknak, a budapesti színházakban megkezdődtek az őszi évad próbái. A kapunyitás majd minden színházban már szeptember első felében megtörténik és ezért ilyenkor nagy az igyekezet, hogy a nyáron »berozsdásodott« színházi gépezetet lendületbe hozzák, ami nem megy minden zökkenő nélkül, mert a közel kéthónapos kényelmes pihenést bizony csak nehezen tudja felváltani a lázas iram, amely nélkül el sem képzelhető színház.

Minden színháznál az első összejövetel társulati gyűléssel kezdődik, melyen ünnepi Veni Sancte-val kezdik meg a munkát. Számba veszik a jelenlévőket és kis emlékeztést tartanak az eltávozottakról. Megható egy ilyen társulati első összejövetel, amely rendszerint félnapos eszmecsereben merül ki és az ezen résztvevő újságírók annyi anyagot gyűjthetnek maguknak az évi színházi krónikákhoz, hogy az felér egy lexikkonnal. Ilyenkor történik visszpillantás a messzi múltba, amelyre évközben a nagy rohanásban nincs idő, ilyenkor a társalgókban megjelennek

a régi Nagyok, elfoglalják kedvenc helyeiket, föllevenednek közmondással vált szólásaik, amelyek még ma is frissen hatnak a hallgatókra.

A leghagyomány tisztelőbbek a színészek minden művészeti ág között: itt úgy száll a régi nagyok szokása nemzedékről-nemzedékre, mint gazdag apa hagyatéka a nagyszámban kiterjedt családra. És legboldogabb az a mai korban élő színművész, akinek alakítását Egressy Gáborra, Blaha Lujzára vagy a közelmúlt nagy halottjaira, Kertész Ellára és Hegedüs Gyulára emlékeztetőnek bírálják. Igyekszenek is fiataljaink még az iskolákban elsajátítani e nagyok játékkétségét.

Évközben a színházi társalgókat a fiatalok uralják: az öregebb tagok szerényen meghúzódnak egy sarokban és onnan hallgatják az ifjú titánok egymásközi ugratását. De a társulati első összejövetelen elcsitul minden komolytalan bohóság. »előtérbe« kerülnek az öregek, a fiatalok körülkuporgatják őket és forog az idő visszafelé husz... harminc... ötven... száz év távlatába.

Valóságos kis színházi történelmet hallgatnak, a régi nagyidők feledhetetlen embereiről és emlékeiről.

A Vigszínház társalgójából írjuk le sorokat, itt a színházi élő történelem találkozott össze, Vendrey tata, Szirmay tata, a színészek ösfiataljai, aztán a »fiatalabbak«, Rózsahegyi Kálmán, Góth Sándor mind-mind a nagyidők tanúi, akik még visszanyulhatnak emlékeztárukban egészen a színészet őskoráig. Hiszen kezdő lépéseiket a színpadon még a nagyok társaságában tették meg. Sütkezethettek a ragyogó tehetségek sugarában és merithettek a tudás forrásából egy életre elegendőt s ez a tudás kísérte őket végig sikeres pályafutásukon.

Góth Sándor viszi a szót, az ő emlékeztését hallgatjuk valamennyien,

Hegedüs Gyuláról beszél, a feledhetetlen kollégáról, a legjobb szereplőtársról és a nagy művészről. Elfelejtett darabok nagyszerepei emlének elő a mult homályából. »Az ördög«, a »Tájfün«, a »Liliom«, nem is tudjuk követni őket, annyi van

belőlük, de mindenik szereplés az alakítások iskolapéldája volt. A nagy beszélgetésben valaki, a fiatalok közül,

Kertész Ellát említi...

döbönt csend követi a kérdést, Góth Sándor szeme megtelik esillogó könnyel, a legjobb partner, a legjobb barát s a leghüségesebb feleség említése mély sebet szakított fel benne. A csendes társalgót lassan betölti Kertész Ella légies lénye, eltávozásával mély űrt hagyott maga után a kollégák lelkében is, mindenki nagyon szerette, minden-

kihez mindig volt egy kedves szava, ha valakinek bánata volt, vigasztalt, ha harag volt, békített: sohasem lehetett társaságában nem mosolygónak lenni és ezt a mosolyt már pár éve fájó emlékezés váltotta föl.

— Nem tudok azóta megnyugodni — beszél igen csendesen Góth Sándor —, mindig Őt várom, Őt keresem. Egy életen át bearanyozta az otthonomat és mióta elment, üressé vált a világ. Ugy járkálok ebben az új világban, mint aki csak vendégnek jött ide és

nagyon rövid idő múlva szép csendesen eltávozik...

Emlékszel, Kálmán — szól Rózsahegyihez —, ilyenkor ősszel kiülünk a sárguló falevelű kertbe, ott kinn Budán és milyen jól elbeszélgettünk. Senki olyan felvidítón nem tudott társalogni, mint Elluska.

— Emlékszem, hogyan emlékeznek — mondja Rózsahegyi Kálmán és megdörögli szemét, mintha a pipafüstje bántaná, pedig jól látjuk, hogy sir az öreg méltóságos ur. — Azzal az áldott jó kezével olyan uszonnyákat — így mondja — csinált nekünk, hogy utána bizony elmaradhatott a vacsora nyugodtan. Hej édes Istenem, de jó lenne még egyszer, csak egy röpke kis órára visszaálmódni azokat a régi-régi szép délutánokat... Bizony az volna jó Kálmánkám — sóhajt Góth Sándor is...

Lassan egészen kiszorul a jelen, egészen eltávolodunk a mától, a társalgó megtelik a régi nagy Vigszínház szellemalakjaival, mind több és több »emlékszel« hangzik föl s lassan észre sem vesszük, ránk esteledik. Ülünk a félhomályban, de senkinek sem jut eszébe, hogy a nagy-csillárt fölgyujtsa, s így van ez jól: csendben száll körénk az emlékezés, jönnek az emlékek, velünk időznek egy félórát s azután mint az őszi köd, tovatűnnek az idővel.

Bihari Sándor

Csodakút a csodavárosban

»Inter arma silent Musae« — a fegyverek zajában hallgatnak a muzsák, de az idén nem csak a muzsákat némitotta el az ágyúk feleselése, hanem avilágíró fűrdőket is, Ostende, Vichy, Biarritz, Norderney és Európa többi világhírű fűrdője, ahol minden nyáron talál'ozót adott egymásnak a gyógyulást, üdülést és szórakozást kereső tehetséges emberek nemzetközi társasága és ahol a jölt és gondtalanság boldog megnyilatkozásaitól volt hangos a levegő, ma

néptelenek és csendjüket nem a fűrdővendégek vidám csvegése, hanem az ágyúk bömbölése és a repülőgépekről ledobott bombák robbanása zavarja. És a mindennapi hajszában elgyötört és gyógyulást megpihenést kereső kispénzü jugoszláviai beteg, aki az ősznek is beillő augusztusi napon Sztáranizsára utazik, a világhírű fűrdők utáni vágyainak elérhetetlenségét azzal vigasztalja magát, hogy Sztáranizsa, ha nem is nyújt annyi szépséget és él-

vezetet, mint az előbb említett világfűrdők, többet ér bármelyiknél, mert biztonságosabb.

A világfűrdőről ábrándozó, de a tiszpartai fűrdővárosba utazó vendég kellemesen lepődik meg Sztáranizsán. Tisztaság, rend, kitűnő levegő és szinte békebeli derű sugárzik mindenfelől. Az emberek mindenkit barátságosan, meghitt ismerősként üdvözölnek, szinte látszik rajtuk, hogy szívesen fogadják a jövevényt és készek vele magyaros vendégszeretettel mindenüket megosztani. Készséggel felelnek minden kérdésre és szeretetreméltó közvetlenséggel igazítják utba a tájékozatlan idegent, aki mindjárt megérkezésekor otthon érzi magát e városban. S ha végigmegy a pompás parkon, mely a városnak valóságos büszkesége, valósággal lenyögözi őt a fák és virágok illata és a színek pazar szépsége.

A legnagyobb meglepetéssel azonban mégis a Csodakút, a híres fűrdő szolgál, amely ebben az évadban pezsgővel fogadja vendégeit.

No, ne tessék se »Mumm«-ra, se »Veuve Cliquot«-ra vagy más hasonló habzó italra gondolni, hanem inkább a »Vig özvegy« című operett Danilójának énekére, vagyis inkább egyik sorára, amely így szól: »Pezsgőben uszom én«, mert a Csodakútnak most, mint akár a legmodernebb világfűrdőnek, pezsgőfűrdője is van, amely jobban pezsdíti a vért, mint Champagne gyöngyöz nedűje. Ugy hat, mint a legkitűnőbb masszázs, amely mozgásba hozza az elpetyhült izmokat, szabályozza a vérkeringést és általában fölfrissíti az egész szervezetet. A pezsgőfűrdő használatát után jobb az étvágya, egyenletesebb a szív működése, élénkebb a szelleme, megszűnik a fáradtság és levertség, jobb lesz a közérzet, szinte ujjaszületik az ember. Aki a Csodakút csodafűrdőjét használja, az elfelejti, hogy valaha csuz, ischiás és más hasonló betegség vagy női baj kinozta. Áldja is érte minden beteg, akit a Csodakút gyógyító vize szabadított meg fájdalmaiktól.

De a Csodakút vize mellett jótékonyan hat a betegre a fűrdőváros csendje, lakóinak mesterkéletlen kedvessége és barátságos természete, mellyel a városba érkező vendéget fogadják és szinte szívükbe zárják, s a közöttük észlelhető testvéri egyetértés, mely kizár minden felekezeti és nemzetiségi surlódást. Nagy és egyáltalán nem lekicsinylendő dolog ez a háborútól megmérgezett mai atmoszférában. Csoda ez, ép poly csoda, mint a gyógyító erejű fűrdő, vagy az, hogy ebben a városban aránylag sokan érik el a 80—90 éves, vagy még ennél is magasabb életkort. Vagy tán ez is a Csodafűrdőnek és a lakosság békés szellemének a hatása?

Sztáranizsa, a Csodafűrdő színhelye, maga is csodaváros.

(S. K. E.)

«(IIII)»»

DÉLAFRIKÁBAN IS EMELIK AZ ADÓT

Mikor mindennek emelik az árát, Ugyan mért lenne az adó kivétel? Csak azt szeretném tudni, hogy daruvál Emelik azt föl, vagy repülőgéppel?

FANYAR TÓBIÁS

HALAVÁNY KÉK HAJNALICSKA ...

Hallgató

R. FRENKOPA LLONA szerző és zenéje

Ma leány kék hajnalicska... Nem halgattam a jó aró rá, la... tanos hi hitte ve sa, Földön fu...
Hogyan ilyen kórtyó lehet a babámmal hasonlítasz...
Ne bírtok nélküli dicsőre rófosra, kőnköly nélkül sem no busa, ill. dolga... tom egy magamba, ha le... vány kék hajnalicska.

SZEPTEMBER

8

VASÁRNAP

NOVISZÁDI ALSZÜVETSÉG

Első osztály: Noviszádon NAK—Gragyanszki és Rádnicski—Textil, Sabácon Mácsva—ingyjai ZsSK.

B) osztály, bácskai csoport: Petrovácon Szlovácsi—Szloga (Palánka) és Noviszádon Makkabi—NFK.

B) osztály, szerémi csoport: Pazon Stefanik — Szremac, Bjelinán Szemberia—Szlávia és Vrdniken Rudar—Lataraki SK.

Második osztály: az I. csoportban Obilics (Pescicsevo)—Janosik és Szlávia (Petrovác)—Konkordia, a II. csoportban Temerini SK—Dunav és ZsSK (Noviszád)—Hajduk, a III. csoportban Futaki SK—Rapid és Gvózsgyár (Noviszád)—Szlávia, a IV. csoportban Jugoszlávia (Gospogyinci)—Bácska, Borac—Sajkás és Jugovics (Káty)—Gragyanszki, az V. csoportban Jellasiac—Vénac, Fruskogorac—Zrinyszki és Rádnicski (Ruma)—Trgovaeski, MSK Rádnicski—Zanatlia (Sabác) és Rádnicski (Sabác)—Podrinye.

*

SZUBOTICAI ALSZÜVETSÉG

Szubotica I. osztály: VSC—Rádnicski, SzAND—SzMTC, Zrinyszki—Bunyevác, Dulcis—JAK, Csantaviri AK—Bohémia.

Szombori kerület: Sport—Szloga, ZsAK—Mileticsi SK, JSK—Apatin SK, Bezdáni SE—Crvenkai SK és Odzaci SC—Bajmoki AK.

Tiszai csoport: Szloga—Spárta, Bela Zvezda—Viktória, Gragyanszki—Krivaja és TANK—Jugoszlávia.

Szombori kerület, II. osztály: az északi csoportban Dunav—Elektra és Mileticsi SK—Rigyicai SK, a déli csoportban Csonoplyai SK—Krnyci SK, Ruszin—Hajduk, TAND—Sziváci SK.

*

PETROVGRÁDI ALSZÜVETSÉG

Első osztály: Petrovácon, az Obilics-pályán Rádnicski—Vojvodina és Obilics—ZsSK, Kikindán ZsAK—Schwaebische, Pancsevón Bánát—Szloga és Jedinsztvó—Borac.

Második osztály: a kikindai csoportban Delija—Vojvodina és Rapid—Koszovó, a vrsaci csoportban Rádnicski—Juppiter, Dusan Szilni—Karlóváci SK, Belackvai AK—Viktória és Herz SK—Vojvodina, a pancsevói csoportban Rapid—PSK, Spárta—Szlávia és Kovaicsai SK—Jadran, a petrovgrádi csoportban Novacnyai SK—Gragyanszki.

*

LIGAMÉRKŐZÉSEK

Szerb Liga: Beogradban Jedinsztvó—Jugoszlávia (J) és BASZK—Vojvodina, Borovón Bata SK—BSK, Szkoplyében Gragyanszki—Jugoszlávia (B) és Szubotican ZsAK—Szlávia.

Horvát Liga: Gragyanszki—HASK, Zseleznicsár—Hajduk és SzASK—Bácska.

*

MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG

Törekvés — Beszkárt, Diósgyőri MÁVAG—Ferencváros, Elektromos—Haladás, Gamma—Szolnok, Szeged—Ujpest, Kispest—Tokod és Salgótarjáni BTC—WMFC.

Kettős elsőosztályu mérkőzés a NAK-pályán

A Vojvodina Beogradban

A noviszádi alszövetségben ma valamennyi osztályban és valamennyi csoportban teljes bajnoki forduló lesz.

Az első osztály 3 soron levő mérkőzése közül kettőt Noviszádon játszanak le, mégpedig mindkettőt a NAK-pályán, NAK—Gragyanszki és Rádnicski—Textil sorrendben. A közönség tehát három noviszádi csapatot láthat munkában, kiegészítve a mitrovicai együttessel. Mindkét mérkőzés szép és izgalmas küzdelmet ígér, bizonytalan kimenetellel, mert ilyenkor még nagyon ingadozók a formák.

A harmadik elsőosztályu mérkőzés színhelye Sabác, itt a NAK-ot verő Mácsva méri össze erejét az ingyjai ZsSK-val s ennek a mérkőzésnek kimenetele nagy szerepet játszik majd a bajnoki rangsorban.

*

A Vojvodina szerdán utazott Szerb

rajevóba (ahol győzött), tegnap délelőtt érkezett vissza Noviszádra s ma már újra Beogradba utazik, hogy a BASZK ellen álljon ki ligamérkőzésre. Ha ez a pénteki mérkőzés és a nagy ut nem jött volna közbe, a Vojvodinának ma győznie kellene; így azonban még a kisebb képességű BASZK is megszerezhet egy vagy két pontot a fáradt noviszádiak ellen.

A mai forduló előtt a Szerb Liga bajnoki sorrendje így fest:

1. BSK	4 4 0 0 15:2 8
2. Jugoszlávia	4 3 1 0 10:3 7
3. Bata	4 2 1 1 12:6 5
4. Vojvodina	4 2 0 2 6:5 4
4. Gragyanszki	4 2 0 2 9:15 4
6. Jedinsztvó	4 2 0 2 3:7 4
7. Szlávia	3 1 0 2 10:5 2
8. Jugoszlávia (J)	4 1 0 3 6:12 2
9. ZsAK	4 1 0 3 3:12 2
10. BASZK	3 0 0 3 2:9 0

««(IIII)»»»

Vadászat

A Dunabánsági Vadászegyletek Szövetségének hivatalos közleményei — Rovatvezető: Csornai Richárd

FELHÍVÁS A VADÁSZOKHOZ

A Vadászegyletek Szövetsége ezúton is értesíti tagjait, hogy e hó 15-én Kátyon (Noviszád melletti) agyagfalambra céllövő versenyt rendez és kéri, hogy azon minél számosabban jelenjenek meg a vadászok valamint a céllövők. A verseny iránt nagy az érdeklődés a Dunabánság egész területén már azért is, mivel a legjobb céllövők találkoznak. A győztes versenyzők értékes díjakat kapnak a rendező bizottságtól. A vendégek szórakoztatására érdekes programot állítottak össze. A vikend jegyek felhasználásával az odautazás sem kerül sokba.

A MÉRGEZETT FÜRJPECSENYÉRŐL

A Reggeli Ujság vadászati rovatában többször szó esett arról, hogy egyes fürjek pecsenyéjének elfogyasztása után mérgezési tünetek mutatkoznak egyes személyeken, sőt voltak oly esetek is, hogy az illetők a fürjvadászok után rejtélyes körülmények között meghaltak. Sokan kérdezték már, miért van ez? Milyen lehetőségek, hogy a fürj mérges növény magját megeszi és nem árt neki, míg az ember az ily mérges növény magjából fürj pecsenyéjétől meg is halhat? A fogs kérdését meg nem egészen tisztázódott, egyelőre erről a következőket lehet elmondani:

A fürj Solanum nigrum — fekete ebszőlő fogyasztása magában nem is olyan ritkaság, mert a fécán, fogoly, erdei szürke begy és dolmányos varju szintén ismert fogyasztója e bogynak. A budapesti Madártani Intézet fécángyomortartalom anyagában például 497 gyomortartalomról 70 esetben volt ez a növény. Megjegyzendő, hogy a Solanum nigrum mérges, tehát »solanin«-t nagyobb mértékben tartalmazó részei a zöld részek, továbbá a bogyó leginkább zöld állapotban, — a mag alig mérges. A fürj bizonyára a bogyót egészben is megeszi, de viszont adat van arról, hogy orosz foglyok — tehát emberek, kár nélkül fogyasztották a solanum nigrum bogyóit és így a fürjhus evése utján még kevésbé lenne mérgező emberre nézve. Pótlólag közlöm, hogy a solanum nigrum bogyóját a süvöltő és fekete rigó, továbbá egy amerikai fürj faj is megeszi. Szükséges lenne minden fürj begy és gyomortartalmát a madártani intézetnek beküldeni!

VÁLASZ A BEÉRKEZETT LEVELEKRE:

Dudás kulturtanácsnok, Senta. Az említett szám nem sajtóhiba, hanem tényleges valóság. Az ország nyulban leggazdagabb területe kétségkívül a Vojvodina, ugyanitt a legnagyobb a madárbőség is. A legtöbb nyulat az összes határok közül a velükalkindai adja, évenként mintegy 5000 darabot. Utána a szentai, sztrakanizsai, novibecse-vranjevői, mokrinai, az utóbbi években a potiszki-szveti-nikolai, padéji, sztarbecse, novivrbászi, szrobráni, csurugi, szubotica, bácskogradsteli stb. határok következnek fokozatosan kevesebb számmal. Bácskának nyulállománya a Tiszamentén a legjobb, különösen a szentai, sztrakanizsai körvadászatok nagystílűek (ezeknek híre még messze külföldön is közismert). Sokan nehezen hiszik el, hogy pl. Szentán egyetlen körben 530 nyul esett el, az utána következőben még 300 s amikor a vendégek az eredmény halatára csodákoztak a vadőr sietve hozzá tette, »de kiment még ezer!«

A sztrakanizsai nagyrét vadállománya valósággal mesészerű volt — egészen tavalyig. Manapság sajnos, siralmas képet mutatnak e híres vadászterületek, miután a vadállomány szintje teljesen kipusztult a rendkívül hosszantartó tél miatt. Nem annyira a hideg ártott, hanem a magas hőtakaró, mely táplálkozási lehetőségétől fosztotta meg a természet gyermekeit.

Ha a vadászok helyesen és rendszeresen etették volna a vadat, sok állatot meg lehetett volna menteni az éhhaláltól.

Az elmu't tél bebizonyította, hogy vadászaink nem a természet szeretetének és védelmének terjesztését ismerik egyik főfeladatuknak, hanem az izletes vadpecsenye után való járást. Még nagyon sokat kell a művelt nyugattól tanulni! Cs. R.

««(IIII)»»»

A Bezdáni SE ma így áll fel a Crvenkai SC elleni bajnoki mérkőzésre: Kovács — Kiss, Horváth II. — Fejes, Vukovics II., Reiner — Ruff II., Odry I., Horváth III., Odry II. és Vukovics III. — Este a BSE szurkoló-mulatságot rendez a Tallossy-vendéglőben, belépődíj férfiaknak 8, nőknek 5 dinár.

MAGYARORSZÁG—JUGOSZLÁVIA 1:1

A »Trofeo E. 42«-ért folyó magyar—jugoszláv válogatott mérkőzés első napján az eredmény 1:1. A két egyes mérkőzés közül egyet jugoszláv, egyet pedig magyar játékos nyert:

Pallada—Szigeti 6:1, 6:2, 4:6, 6:2. Gábori—Mitics 6:4, 6:2, 6:4.

A mai játékrend: Szentpéteri—dr. Mayer, utána Asbóth—Puncsec.

A beogradí verseny érdekesebb eredményei: Bojovics—Toncsics 6:2, 6:0, Radovics—Mogin 6:4, 9:7, Kumanudi—Weltner 6:1, 6:4.

««(IIII)»»»

Futball-eredmények

(Szombati 2. kiadásunkból)

SZUBOTICA: SzMTC—SzAND 1:1 (1:0), bajnoki és Bunyevác—Zrinyszki 4:1 (2:0), bajnoki, TANK—Jugoszlávia 2:0 (1:0), B) osztályu bajnoki.

NOVIVRBÁSZ: VSC—Sport (Szubotica) 4:1 (1:0), barátságos.

SZTÁRIBECSE: Dulcis—Gragyanszki 2:1 (0:1), barátságos.

LIGAMÉRKŐZÉSEK: Zágrebben Gragyanszki—Szliti SK 5:1, Szkoplyében Gragyanszki—ZsAK 6:1, Borovón Bata SK—Jugoszlávia (J) 7:1, Dneprodzsezsztvó 2:0 és Jugoszlávia—BASZK 2:0, Szarajevóban Vojvodina—Szlávia 3:2 (3:1). A noviszádi csapat két legjobb embere Platz kapus volt és Welker, aki mind a 3 gólt lőtte.

SZTÁRISZIVÁC: Crvenkai SC—Sziváci SC 4:3 (2:2), barátságos.

««(IIII)»»»

Rövid sport hírek

A Szerbia körüli kerékpáros verseny végleges helyezési sorrendje: 1. Janez Peternel (Lyublyana) és 3. Dragolyub Davidovics (Zágreb). A noviszádi Gyorgye Petrov (NAK) a 8. helyen végzett.

A noviszádi Lövészegylet ma, szeptember 8-án, továbbá szeptember 15. és 22-én dijazásos céllövő versenyt rendez a Temerini-uton levő lövöldben. A verseny délelőtt 8—12 és délután 3—7 óra között tart, eredményhirdetés szeptember 22-én este 8 órakor lesz. A résztvevők díjat és oklevelet kapnak.

A Gragyanszki—Krivaja bajnoki mérkőzést ma délután nem Novivrbáson, hanem Sztáramoravicán rendezik, miután a Gragyanszki eladta pályaválasztási jogát.

A noviszádi Rapid alább felsorolt játékosai ma reggel félnyolc órára jelenjenek meg a NAK-pályán: Hoog, Hoffmann, Fichtler, Scharf, Kitesch, Lenhardt, Varnusz, Toma, Griesser, Kuhl, Grünenberg, Blazsek, Pasover, Welsch, Streich, Strieber, Nedelykovics, Jusztusz, Német, Weisz, Litzemberger, Urban, Klíncec, Bohn, Rossfpal, Weinsauer, Eichinger, Mélykúti I., Mélykúti II. és Hirtling. — A vezetőség.

NAK-közlemények. A mai mérkőzésekre a következő játékosok megjelenését kérjük a pályán: félkilenc órára Erdős, Lukanics I., Lukanics II., Nasincsanin, Ruman, Pázmány, Sovlyanszki, Kazincezy, Kurucz II., Lakatos, Rankovics, Kantardzics, Szilbáski és Tóth. — Félkettőre: Lukács, Schneider, Kovács, Mathész, Vinai, Fehér, Lerch II., Vukovics, Thurzó, Fábián, Bartha és Willner. — Pénztárosok és rendezők: Budák, Hauswirth, Werner, Wagner, Göttel, Koch, Himmelsbach, Csauth és Lucianovics. Pénztárnyitás félkettőkor. — A vezetőség.

KÖZGAZDASÁG

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal működése és szervezete

Irta: gr. Teleki Andor alelnök

A világháború az élet minden megnyilatkozásában nagy változásokat hozott. Új gazdasági formák alakultak ki, amelyek megszüntettek minden régi köteleket és összeköttetést. A régi alapokra felépített rendnek utolsó fellobbanása volt az a látványos konjunktúra, amely a háború utáni években kialakult és 1929-ben érte el csúcspontját. A rövid életű konjunktúra azonban egy mindent elsöpítő gazdasági válsághoz vezetett. Minden állam a válság kimélyülését különböző intézkedésekkel igyekezett megakadályozni. A gazdasági önállóságra való törekvés lett a fő célja az államoknak. Természetes tehát, hogy a válság azokat az országokat sújtotta elsősorban, amelyek — természeti adottságuknál fogva — mezőgazdasági termelésre voltak beállítva.

Kétszeresen nehéz volt Magyarország helyzete, amely a fent vázolt okon kívül még a békeszerződés következtében természetes piacait, illetve nyersanyag utánpótló országait is elvesztette. Az új helyzethez Magyarországnak is alkalmazkodni kellett, ha azt akarta, hogy külkereskedelmének forgalmát biztosítsa. Mindezek a megfontolások megérlették a kormányzatban azt az elhatározást, hogy olyan szervezet állítson fel, amely egyöntetűséggel irányítja az ország külkereskedelmét. Ez a szerv lett a Külkereskedelmi Hivatal. A kormányrendelet 1933. február 8-án jelent meg s a Hivatal feladatát jelölte ki a magyar külkereskedelem irányítását és akció-sugarának fejlesztését, az áruforgalom szabályozását, külföldi piacok megszervezését, továbbá a beföldi termelés és értékesítés problémájának megoldását.

A Hivatal szervezetének alapvető munkáját Winckler István dr. a Hivatal első elnöke végezte el. Ezt az alapvető munkát folytatta Serbán Iván dr., azután Kunder Antal, aki alatt teljes kiépítést nyert a Hivatal szervezete és annak munkaköre. Államtitkárrá való kinevezése után az irányítást báró Splény István vette át s ő végezte el azt az átszervezést, amely a bekövetkezett események folytán szükségessé vált.

Az átszervezés előtt a régi szervezetben — amely évek tapasztalatai alapján alakult ki — három osztály volt: mezőgazdasági, ipari és lebonyolító. A mezőgazdasági és ipari osztályok felülvizsgálatát egy, illetve később két alelnök látta el. A Hivatal első és legfőbb feladata volt a mezőgazdasági exportcikkek részére piacot biztosítani. Az akkori depressziós helyzetben ez szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütközött, nemcsak az önállósági törekvések miatt, hanem mert — természetesen — a mezőgazdasági terméskészletek rendelkezésre álló mennyiségben vannak, így olyan érdeköszeütközés jött létre, ami az ugys termelési költségen alul termelő államokban az árak teljes lemorzsolódására vezetett. Azonkívül, hogy nyersanyaghoz juthassunk igyekeznünk kellett értékálló valutával bíró államokba is fokoznunk kivitelünket. Az igények és az izlés is megváltozott, így termelésünknek erre is figyelemmel kellett

lennie. A belső termelést és értékesítést úgy kellett megszervezni, hogy a legjobban és leggyorsabban eleget tudjunk tenni külföldi kötelezettségeinknek.

Külföldi vevőinkhez kellett alkalmazkodnunk és olyan szerveket kellett létesítenünk, amelyek az ő kívánalmaiknak is megfelelnek.

Egységesíteni kellett kivitelünket bizonyos csoportosítással, hogy megfelelőbben tudjuk a termelők és eladók érdekeit képviselni. Külföldi szervezeteinket ki kellett építeni, hogy kellőképpen tájékozódhassunk a külföldi piacok helyzetéről és kívánalmairól. Nekik kellett összeköttetéseket, információkat szerezni, másrészt exportképességünk felvilágosítást nyújtani. Exportképességünk fokozására meg kellett szervezni a belső piacot úgy, hogy elsősorban a minőségi árukra fektessük a súlyt. Ennek a feladatnak elvégzésére felállította a Hivatal vidéki kirendeltségeit, amelyek megvizsgálják az exportra kerülő árut minőségi tekintetben, osztályozzák azokat, egyes cikkeket márkáznak, állandóan ellenőrzik az exportőrök vásárlásait, hogy betartják-e az előírt felvásárlási árakat, nehogy a termelőt károsodás érje.

A Hivatal központi szervei végzik a külkereskedelem adminisztrációját: az államközi szerződések előkészítésének feladatát, tevékenyen részt vesznek a kontingensek felosztásának munkájában és a lebonyolítás ellenőrzésében. Láttaozza az exporttanúsítványokat és szállítási igazolványokat. A behozatali engedélyeket felülvizsgálja, a kompenzációs javaslatokat előkészíti és véleményezési javaslattal elátja. Természetesen minden tevékenységét a gazdasági minisztériumokkal, a külügyminisztériummal és a Nemzeti Bankkal egyetértésben végzi. Munkájának elvégzésénél nem nélkülözheti a sajtó, hírszolgálat s propaganda eszközeit sem. Szemmel tartja a magyar közgazdaságot és külkereskedelmet érintő cikkeket és közleményeket, sajtóközleményeivel állandó felvilágosító munkát végez.

Báró Splény István elnöksége alá esik a behozatali engedély kérdésének szabályozása és a Hivatal hatáskörébe való bevonása.

Az időközben bekövetkezett politikai események új feladatok elvégzését tették szükségessé.

A nyersanyag gazdálkodás, az árkérdés bizonyos területen való ellenőrzése stb. A megsokasodott munka és a munkaterület nagyarányú kiterjesztésének következményeképp szükségessé vált a munkakörök megfelelő szervezése. Az átszervezés eredményeképpen kilenc osztályt állítottak fel: I. állati állati termékek, II. növények és növényi termékek (gabona, mag, burgonya, hagyma), III. idénycikkek, italok, gyarmatárúk, IV. fa-, papíros-, vegyszeti-, agyag és üvegyipar, V. textil-, bőr-, és kaucsukárúk, VI. bányászati és kohászati termékek, gép és villamosági cikkek, VII. államközi szerződések lebonyolítása, fuvar és kikötő ügyek. A hivatal kirendeltségei jelenleg a következő helyeken működnek: Ankara, Athén, Beograd, Berlin, Bern, Brüsszel, Bukarest, London, Madrid, Páris, Róma, Stockholm és Szófia. VIII. Beföldi kirendeltségek központi osztálya (minőségi ellenőrzési ügyek, különleges megbízásoknak a beföldi kirendeltségek útján való lebonyolítása), IX. személyi és dologi ügyek (devizaigénylések, behozatali engedélyek, készletbejelentések kezelése), iktató, kiadó, irattár.

Közvetlenül az elnök alá tartozik a központi ügyvezetőség, melynek ügykörébe tartozik a behozatal és kivitel állandó vizsgálata és azok irányítására vonatkozó javaslatok készítése. A külkereskedelem lebonyolítását érintő határozatok előkészítése, a végrehajtás szervezése és szabályozása. A belső adminisztráció egyszerűsítése és racionalizálása. Külkereskedelmi hírszolgálat, sajtó, propaganda, statisztika. Az osztályok felülvizsgálata dr. Hubay Sándor és gr. Teleki Andor alelnökök hatáskörébe tartozik.

Megnyilt a budapesti Őszi Lakberendezési Vásár

Budapestről jelentik: Szeptember 5-én, csütörtökön délelőtt ünnepélyes keretek között megnyilt az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A megnyitó közönsége örömmel állapította meg, hogy a vásár jóval többet nyújt, mint amennyit propagandája ígért. A magyar lakberendezési és háztartási ipar ugyancsak kitett magáért és egész sereg olyan árucikket hozott a vásárra, amelyek valóban kényelmesebbé teszik a lakást és valóban leegyszerűsítik a háztartást. Az asztalterítési verseny csodaszépen terített egész hosszú asztalson mutatja be a terítési lehetőségeket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Kirobbanó sikere van a magyaros női ruhabemutatónak és az azt követő színes fény-

Ha Budapestre jön, ne mulassza el megkóstolni és elszívni a jó magyar cigarettákat!!!

képvetéseknek.

A mintakonyhák körül állandó a sürgés-forgás, legkiválóbb háziasszonyaink napestig sütik-főzik a finom falatokat, bemutatva ezzel a főzőtudományt és főként azt, hogy hogyan kell cukorral és zsírral takarékoskodni és hogy milyen remekül lehet étkezni filléres főzés mellett is. Egész sor mintaműhely került a vásárra, ahol kiváló mesterek arra oktatják a kisiparosokat, hogyan kell olcsó eszközökkel versenyképes árut készíteni. De — természetesen — megközelítően sem lehet felsorolni a vásár sok érdekes részletét, hiszen ahhoz hasárok kellenének.

Budapest már tele van vidékiekkel és külföldiekkel

és egészen bizonyos, hogy a vásár utolsó napjáig, szeptember 16-ig is zsufova érkezik majd minden vonat. A közönség örömmel ragadja meg a féláru utazás, a díjmentes vizum lehetőségét, azért is, mert a kedvezmények még a vásár bezárása után, szeptember 25-ig érvényesek. A kedvezményekre jogosító vásárigazolványt minden magyar külképviseleti hatóság is árusítja.

Értékes, komoly munkára készül a topolai új Gazdakör.

Bácstopoláról jelentik: A szombori egyesülettől elszakadt és teljesen önállóan működő új topolai Gazdakör alapszabályait, amelyeket legutóbb a felsőbb hatóságok kiegészítés végett visszaküldtek, most a báni hivatal illetékes osztálya jóváhagyta. Az új alapszabályok birtokában a szervezéssel megbízott négyes bizottság, amelynek tagjai Mikuska Mihály gazdálkodó, Bénéis István nyug. vasutas, Tóthiszszegi Ferenc gazdálkodó és Győri István gazdálkodó szeptember 15-re összehívják az alakuló közgyűlést. Addig is a szervezőbizottság serényen dolgozik a gazdák, iparosok, kereskedők és minden a gazdálkodással összeköttetésben állók megszervezésére és az új Gazdakörben való tömörítésére, mert az új Gazdakör mindenkinek, aki alapszabályaival és céljaival egyetért, helyet ad tagjai között. Mikuska Mihály, a szervezőbizottság elnöke és Bénéis István, a fáradhatatlan titkár mindent elkövetnek, hogy az új alakulat ne csak a kiváltságos gazdák kis csoportjának legyen az otthona, hanem a legkisebb szellemi is rendelkezésre álljon. Az ujonnan létesítendő gazdasági és szépirodalmi könyvtárban csakis modern szellemben megírt szakkönyvek és a mai mértékét megülő egyéb művek kapnak elhelyezést, de nagy gondot fordít majd az önálló Gazdakör az ifjúság korszerű nevelésére, előadássorozatot terveznek az őszi és a téli hónapokban mind szakdolgozokból, mind egyéb az általános emberi kultúrához tartozó ismeretekből. Életre hívja az új Gazdakör az egyszer már megalakított gazdakörét és a gazdaköri működvelő gárdát, melynek legfőbb feladata lesz, mint a múltban, a népszínművek előadása, megfelelő vezetés mellett. A jövővasárnapi alakuló közgyűlés tárgysorozatán az alapszabályok felolvasása, az új tisztikar megválasztása és esetleges indítványok szerepelnek.

Reggeli Ujság a magyarság napilapja

Mennyibe kerül az idén az olaj?

A napraforgó mag a tavalyi 145 dinár helyett az idén 300 dinár

A Reggeli Ujság is közölte azt a hivatalos jelentést, hogy a napraforgó mag árát az idén 300 dinárban állapították meg.

Tavaly a napraforgó mag mázsájáért 145 dinárt fizettek az olajgyárak, így tehát az idén 155 dinárral, vagyis 106%-kal magasabb az ára, mint volt tavaly. Az olajgyárak az elmúlt kampány során 13.50 dinárért adták nagyban frankó gyártelep a napraforgó magból készült olajat. Az olajgyárak számításai szerint az idén nem tudják frankó gyártelep 18 dinárnál olcsóbban adni az olajat, úgyhogy az kilónként 4.50 dinárral lenne drágább, ami 33%-os áremelésnek felel meg.

Az olajgyárak már megkezdték a napraforgó mag vásárlását és feldolgozását,

úgyhogy a jövő hét közepén már árusítható lenne az új olaj. Mivel azonban az árellenőrző hivatal még nem állapította meg az új olaj árát, így az aligha kerülhet már a jövő hét közepén piacra.

Az idei olajtermelés tekintetében két vélemény alakult ki: a földművelésügyi minisztérium véleménye szerint Jugoszláviában kö-

rülbelül 8.000 vagon napraforgó mag termelt, amiből közel 2.500 vagon olajat lehet nyerni. Ezzel szemben az olajgyárak képviselőinek más a véleményük. Szerintük a földművelésügyi minisztérium adatai nem helyesek és Jugoszlávia napraforgó mag termése nem tesz ki többet 5000 vagonnál, amiből csak 1.250 vagon olajat nyerhetnek. Tekintve azonban, hogy az ország étolaj szükséglete évi 1.800 vagon, körülbelül

550 vagon hiány mutatkozik.

Erre való tekintettel az olajgyárak azt az álláspontot képviselik, hogy még most a kampány kezdetén engedélyt kellene adni napraforgó magnak külföldről történő behozatalára, hogy ily módon elég nyersanyag álljon a gyárak rendelkezésére és az ország olajszükségletét idejében biztosíthassák. Szerintük a tökmagokból készülő olaj nem jöhet számításba az ország olaj ellátása tekintetében. Tökmagból mindig kevés olajat gyártottak és azt csak Szlovéniában használták. Tökmagból mindössze 30-50 vagon olajat préselnek évente.

A MÁV két új vasutat épített Erdély visszatért területén

A székely körvasutat a Beszterce völgyén keresztül összekapcsolják a kolozsvár-budapesti fővonallal

Budapestről jelentik: Az újonnan visszatért területek vasuti közlekedésének megszervezése nagy gondot ad a Magyar Államvasutak igazgatóságának, mivel — mint ismeretes —

a bécsi döntés határvonala valósággal keresztbe metszi a legfontosabb erdélyi vasutvonalakat.

A magyar hadsereg bevonulása után a Székelyföld Marosvásárhellyel együtt egy ideig valósággal el lesz vágva Kolozsvártól és Budapeستől, mert Székelykocsárd és Tóvis összekötő vasuti gőcpontok román területen maradtak. A MÁV igazgatósága azonban egy percig sem késtelkedett, hogy ezt a hatalmas közlekedési akadályt elhárítsa,

már az első napokban kidolgozta a legsürgősebb vasutépítési tervét,

amellyel a Székelyföldet újra bekapcsolhatják az anyaország közlekedési hálózatába.

A MÁV terve szerint a Mezőségen lévő Szászlekenec vasútállomás és a Nagyidán végződő keskenyvágányú vasutat szélesnyomtávúvá építik át,

Nagyidát új vasutvonalal összekötik a kolozsvári vonallal és ezzel Marosvásárhely összekötését kap Kolozsvárral.

Építenek még egy másik, mintegy ötven kilométer hosszúságú vasutvonalat is, amely a besztercei vasutat köti össze a Maros felső folyásának völgyében futó székely körvasutttal.

Ezzel a Székelyföld kap közvetlen

vasuti kapcsolatot Kolozsvárral és Budapesttel. Külön kérdést jelent Udvarhely-megyének és Székelyudvarhelynek a fővonalba való bekapcsolása, mert

Székelyudvarhely most az új határ miatt teljesen el van vágva mindennemű vasuti összekötéstől.

Az építési munkálatokat rövidesen megkezdik.

Egyébként a MÁV már elkészítette a visszatért erdélyi részek menetrendjét.

Budapestről Máramaroszigetre naponta hat, Budapestről Nagyváradon át Kolozsvárra naponta négy vonat indul.

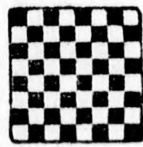
A székely körvasuton Marosvásárhelytől Sepsiszentgyörgyig szintén naponta négy vonatpár halad.

Orosz ásványolaj iránt érdeklődik Svédország. Moszkvában már két hét óta folynak a svéd-szovjet kereskedelmi tárgyalások, de még mindig nincs eredmény. Ha a megállapodás létrejön, Svédország minőségi acélt, minőségi gépeket ad el a Szovjet-Uniónak.

Zsirt termelnek a tökmagból Németországban. A tökmag tudvalevően nagy fehérjetartalmán kívül nagymennyiségű zsirtartalommal is rendelkezik. A tölkelemelés megfelelő fokozása esetén még a közepes termés is ugyanannyi zsiradékot ad, mint a legértékesebb olajnövény. A technika feladata most már olyan gép gyártása, amely a tökből gyorsan és biztosan kifejti a magvakat, mivel ezek a magvak zsiron kívül még vitamint is tartalmaznak.

Rossz napok járnak Topolán a csempészekre. Topoláról jelentik: A Vendéglősök Járási Egyesülete legutóbb háromtagú bizottságot nevezett ki, melynek feladata a pálinka és bor csempészek elleni küzdelem. Az új bizottság rendkívül komolyan veszi munkáját és így érhető, ha hetenként több kocsi pálinka és bor kerül elkobzásra csak magában Topolán, ahol pedig az utóbbi időben szinte állandó vendégek voltak a mesze délről jött állítólagos termelők, akik korlátlan mennyiségben kótyavetyélték el árujukat, nagy kárt okozván ezáltal az adófizető vendéglősöknek. Ezen a héten egyetlen napon nem kevesebb, mint három kocsi délről hozott pálinka került a fináncok kezébe az éber bizottság feljelentésére. A Vendéglősök Járási Egyesülete ezenkívül eljárt az illetékes finánchatóságoknál, ahonnan haladéktalanul elrendelték a topolai viszonyok fokozottabb ellenőrzését.

SZÖGÖN, ÜVEGEN SEM PUKKAD KI AZ ÚJ OLASZ AUTÓGUMI. Az autósoknak és a biciklistáknak igen nagy kárt, sokszor szerencsétlenséget is okoz az utakon elhullatott szög, vagy üvegszilánk. A Popolo di Roma jelentése szerint Emilio Simsig nevű triezsti olasznak sikerült a motoros járművek számára új gumifajtát kitalálnia. Ez a gummi főlegessé teszi a belső légtömítőt. A találmány különleges szerkezet alkalmazásából áll, amelyet a gummiba illesztenek és ez a nyomási a gummi egész felületén egyenletesen osztja meg. A találmány teherautókon, motorkerékpárokon és repülőgépeken egyaránt használható. Az új szerkezettel ellátott gummi sulya alig különbözik az eddig használt gummitól, de az a nagy előnye, hogy szög, üveg és más ehhez hasonló, gummikeréktől kipukkasztó tárgy nem árt neki.

SAKK

Sakkrovatunk augusztus hó folyamán, rovatvezetőnk távolléte miatt, nem jelent meg. Visszatérve ismét megindítjuk rovatunkat és közöljük, hogy minden a sakkrovatra vonatkozó levél, közlemény, közvetlenül rovatvezetőnk címére küldendő. Címe: Herbatin Kálmán, Bácska-Topola.

152. SZÁMÚ FELADVÁNY

Dr. A. Kraemertől

(Magdeburger Festschrift 1927)

Világos: Kb4, Bf1, gy: d3, f2 (4).

Sötét: Kb2, gy: a3, a7, h3 (4).

Világos indul és nyer. (5 pont).

Megfejtése beküldendő a megjelenés utáni tizedik napig rovatvezetőnk fenti címére.

MEGFEJTÉSEK:

A 151. számú feladványunk helyes megfejtése: 1. Bc8 (rossz lenne 1. Bc7+ Kd6, 2. Bb7, Bb1 miatt és a világos király nem jöhet játékbá Kd6. (Gyengébb lett volna 1. ... Kd6, mert erre 2. Bb8, Bb1, 3. Kb7, Bb1+, 4. Ka6, Ba1+ 5. Kb6, Bb1+, 6. Kc5 és világos nyer), 2. Bb8, Bb1, 3. Kb7, Bb1+, 4. Kc8, Bc1+, 5. Kd8, Bb1, 6. Bb6+, Kc5. (Ha 6. ... Ke5 akkor 7. Ba6, Bb8+, 8. Kc7, Bb7+, 9. Kb6, Bb6+, 10. Ka5 és világos nyer), 7. Bc6+! Kb5 8. Bc8, Bb8+ 9. Kc7, Bb7+, 10. Kb8 és világos nyer.

Helyesen fejtették meg: Medgyes Lajos (Szombor), Kókai József (Bácska Topola), Hanák Lajos (Beograd). Részben helyes megfejtést küldtek be: Góbor Károly (Temesvár) és Hozák János (Sztári Becsej).

LEVELEZÉSI VERSENYÜNK:

V. csoport:

1-2. 30... Bb6, 2-6. 27... Hf6, 2-3. 34. He3, 3-1. 27. Bxf1, 4-2. 31... b5.

VII. csoport:

1-6. 11. He4, 2-5. 10... Vb6, 3-4. 12. Hfg5, 1-2. 13... b6, 2-6. 10... Ve7, 3-1. 20. Kf1, 1-4. 11. c4, 2-3. 12. h3, 3-6. 11. 0-0. 4-5. 10... Fe7, 5-3. 12... Fe2, 6-4. 10. Hc3, 4-2. 10... Hfd7, 5-1. 10... Hd5, 6-5. 13 Vc2.

ÜZENETEK:

Pelva. Az V. csoport 1-2 partijában ellenfele elfogadta az ön által beajánlott fo tyatást.

Góbor. Részben helyes megfejtésért nem irunk a megfejtőnek javára pontot, hanem esetleges holtverseny esetén a részben helyes megfejtéssel rendelkező fejtő sorsolással lesz leso.

Horák. A 150. számú feladványra vonatkozó c' emzésre a jövő vasárnap rovatban fog választ kapni. A megnyitási iskola folytatását a jövő vasárnap rovatunkban fogjuk megkezdni.

334. SZÁMÚ JÁTSZMA

Szicíliai védelem

Játszották a XVII. jugoszláv nemzeti amatőrversenyen, 1940. augusztus 26-án Rogaska Sztatinán.

Világos: Misura (Maribor)

Sötét: Berner (Beograd)

1. e4, c5; 2. Hf3, d6; 3. d4, cxd4; 4. Hxd4, Hf6; 5. Hc3, g6; 6. Ff1-e2, Fg7; 7. Fg5, Hc6; 8. Hb3, a6; 9. Vd2, 0-0; 10. 0-0, b5; 11. f4, b4; 12. Fxf6, Fxf6; 13. Hd5, Fxb2; 14. Bb1, Fg7; 15. Bf2, a5; 16. Fb5, Fd7; 17. Fa4, Hb8; 18. Fxd7, Hxd7; 19. g4, Hf6; 20. Hxf6+ Fxf6; 21. g5, Fc3; 22. Vd3 e5; 23. Kh1, exf4; 24. Bxf4, Vxg5; 25. Bbfl, Fe5; 26. Bf4-f2, Bac8; 27. Hxa5, Bc3, 28. Vb5, Vh4, 29. Ve2, Bfc8; 30. Bxf7, Bxc2; 31. Bf8+ Kg7; 32. Bf8f7+, Kh6; 33. Ve3+ g5; 34. Bf7f2, Bc8c3; 35. Vel Beh3! 36. Bf6+ Ff6; 37. Vxh4+ gxh4! 38. Bf6+ Kg7; 39. Bfd6, Bxh2+; 40. Kgl, Bg2+; 41. Kfl, h3! Világos feladta, mivel a mattot nem védheti.

A XVII. jugoszláv amatőr sakkverseny, amelyet Celjében játszottak le, a következő eredménnyel végződött: Berner György (Beograd) 14 ponttal lett első és a jugoszláv sakk szövetség mestere címet kapta. Az első díjon kívül egy arany órát is kapott, amelyet a celjei Sakkör egyik vezetőségi tagja, LecsNIK ajándékozott az új sakk-mesternek. A további helyezések a következők: Siska (Ljubljana) 13, Subarics (Zágreb) 12 1/2, Sorli (Lyublyana) 11 1/2, Jerman (Zágreb) 10 1/2, Gotlib és Smigovec (Zágreb) 10, Pavlovics (Beograd) 9 1/2, Marek (Lyublyana) 9, Mlinar (Lyublyana) 8 1/2, Misura (Maribor) 8, Drasics (Zágreb) 7, Popovics (Szplit) és Szávics (Zágreb) 6, Medán (Beograd) 5 1/2, Zsuk (Szaszak) 4 1/2, Majstrovics (Csacsak) 4 és Grazer (Celje) 2 1/2.

Stockholmban Spielmann és Lundholm közötti páros mérkőzést Spielmann 5 1/2: 1/2 arányban nyerte meg.

Marotti olasz sakkmeister Nápolyban elhunyt. Az elhunyt sakkmeister az olasz sakkgárda legöregebb tagja volt, 1911-ben a római nemzetközi versenyen lett első, majd résztvett több nemzetközi versenyen is, köztük az 1922. évi nagy londoni versenyen is, amely a háború utáni versenyek egyik legnagyobbja volt.

Az ezévi cseh bajnoki versenyen a hatodik forduló után Opocenszki vezet Foltisz, Pelikan stb. előtt.

HIRDETÉSEKET A MASNAPI LAPRA DÉLUTÁN 3 ÓRAIG, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAIG VESZÜNK FEL. A HIRDETÉSI ADÓ A HIRDETŐT TERHELI.

Apróhirdetések

UGY HÉTKÖZ NAP, MINT VASARNAP EGY SZÓ 1.- DINÁR. VASTAG BETŰS 2.- DINÁR. A LEGKISEBB APRÓHIRDETÉS ÁRA 12.- DINÁR.

HÁZASSÁG

INTELLIGENS leány földbirtokkal, férjhez menne hozzáillő földbirtokoshoz 39 éves korig. Leveleket »Szászoroszép« jellegével a kiadóba kér. 5264

KÖZÉPKORU ember házasság céljából megismerkedne fiatal özvegyvel, vagy leánnyal. Leveleket 3000 jellegére a kiadó továbbítja. 5275

36 ÉVES férfi keresi 28-30 éves nő ismeretségét házasság céljából. Cím a kiadóban. 5288

ALLAST KERES

URI HÁZHOZ házvezetőnek, dolgozó, művelt nő ajánlkozik. Érdeklődők tudassák címüket a kiadóhivatalnál. Jellege: »Komoly«. 5133

EGESZSÉGES nő szoptatás dadának ajánlkozik azonnalra. Érdeklődni Mókus Rozika, Noviszád, Dudarszka u. 23. 5235

JÓ MUNKÁS bognár segéd állást keres. Cím: Andrek Ferenc, Doroszló. 5215

FIATAL fűszerkereskedő segéd kisebb vagy nagyobb üzletbe állást keres. Szóts Géza, Skorenovac. 5262

KARNAGYI, kántori, orgonista — vagy segédkantori állást keres több éves gyakorlatú rendelkező okleveles kántor. Cím: Király László, Ara. 5263

GYORS és gépiró tanfolyamot végzett fiatal lány gyakornoki állást keres. Grünfeld Jeliszaveta, Noviszád, A. Teodorovicsa 1. 5273

HÁZVEZETŐI állást keresek 8 éves fiammal, lehetőleg itt Noviszádon. Cím a kiadóban. 5268

MOZIGÉPÉSZ vizsgával állást keres. Cím a kiadóban. 5292

ELADÓ

TÉLI CIPŐT dupla talppal, legjobb kivitelben, szolid árak mellett csak ACIN Szvetozárnál rendelhet, Noviszád, Pasiceva 12. 4632

ISKOLA TASKÁÉRT jöjjön hozzám Javitást is végzek. — Áraim olcsók. **PREVEDEN**, Kr. Petra II. 20 (Burmán-ház). 4956

JÓL BEVEZETETT vendéglő leltárral együtt azonnal eladó. Érdeklődni a »Mileta« vendéglő tulajdonosánál, Noviszád. 5223

CITROEN autó csukott, három pótgumival eladó. Érdeklődni Petrovaradin, Jelaciceva u. 11. 5143

Mestervizsgáknál nélkülözhetetlen!

Különösen a magyar-ajkuaknál, mert minden szakifejezést az államnyelven is feltüntet a **KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA és MESTERVIZSGÁK KÉZIKÖNYVE**. Küldi a Reggeli Ujság kiadóhivatala 50 dinár előzetes beküldése ellenében.

EGY HOLD telep eladó a Bácska ucca végén, közel a Futaki műúthoz. Érdeklődni Baranyi Károlynál, Noviszád, Nikole Teszle ucca 24. 5199

GYŐZŐDJÜN MEG milyen olcsón kaphatók kész bundák, utolsó fazonban, különböző szörmékből Morgenstern szücsnél, Kralya Petra II. 16. 5190

EGY komplett EBÉDLŐ, háztartási cikkek, egy nagy kapu és ablakok eladók. Noviszád, Arse Teodorovicsa 3. 5236

VÁLYOG, jó száraz 35.000 darab, eladó, Noviszád, Bácska u. 35. 5249

TENGERI-SZARITÓ berendezés eladó. Cím a kiadóban. 5238

HÁZ új, kétemeletes, modern lakásokkal a város központjában. Évi 18-velelem 75.600 dinár. Ára: 1.050.000 dinár. — **HÁZ** új bér és haszonélvezetre, a város központjában. Ára 300.000 dinár. — **HÁZHELY** a Cara Nikolaja uccában. Területe 20x50. Ára: 220.000 dinár. — **HÁZHELY** a Vojvogyanska uccában. Területe 20x21. Ára kevésebb. — **TÖBB HÁZHELY** a Luja Bartua uccában különböző nagyságban és árban. Sürgős eladás. — **SZŐLŐ** 4 hold, Kamenica közelében, egy épülettel, ára 75.000 dinár. Sürgős eladás. — Egyedül eladó »DUNAV« közvetítő iroda, Noviszád, Trg Oszlobognyenja 3. Tel. 30-94. 5252

HÁZ: 2 szoba, előszoba, konyha, speiz, fél hold telekkel eladó. Noviszád, Sztanoja Glavasa 5. 5226

PIAC engedélyt adok. Noviszád, Szv. Jovana trg 2. (Buza tér.) 5276

GYERMEK SPORT-KOCSI majdnem új állapotban eladó. Noviszád, Mileticseva u. 10. I. 5245

ÖT VAGONOS dereglyémet szabadkézből eladom. Szakács Antal, Sztáribecsej, Kralya Alekszandra 87. 5253

TRAKTOR-EKE »Rud-Sak« három vasu, eladó. Góbor Pál, Temerin. 5254

KAMENICA közelében nagyon szép fekvő egészséges helyen 1 1/4 hold üres föld olcsón eladó. Felvilágosítással szolgál Kolla Noviszád, Kiszácsi utca 33. 5255

KÉT HÁZHELY a Koszovszka ucca 43. szám alatt, az egyik sarokhely a másik közvetlen mellette eladó. Érdeklődni a POLITIKA noviszádi kiadóhivatalában. 5258

ELADÓ olcsón 2 kvadrátos telek, egy ház 3 lakással és üzlethelyiséggel. Érdeklődni: Noviszád, Kralyevicsa Marka u. 18. 5211

VEZÉRMŰVES Deutz 6-8 HP. komplett favágó eladó. Pécsi Pál, Noviszád, Slikara Novaka Radonicsa 16b. 5282

ELADÓ ajtó, ablakok, cserép, téglák. Noviszád, Fruskogorszki put 38 (Strand ut). 5280

UJ HÁZ, két szoba, előszoba konyha és speiz. Ára 115.000 dinár. — **UJ HÁZ** négy lakással, ára 180.000 dinár. — **UJ HÁZ** közel a haltérhez. Két szoba előszoba, konyha és speiz, vízvezeték, csatornázás, nagy kert. Ára 170.000 dinár. — **KÉT EMELETES UJ HÁZ** négy modern lakással a központban. Ára 900.000 dinár. — **10 HOLD** elsőrendű föld 5 szobás villával, lakás a személyzetnek, istállóval, közel Kamenicához a köves ut végén. Ára 280.000 dinár. — **E'adja: Mijatovics Szteván**, ingatlanforgalmi irodája, Noviszád, Mileticseva u. 12. Telefon 23-23. 5283

JÓFORGALMU kocsmá más vállalkozás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 5277

ELADÓ jutányosan egy 3 HP elektromotor, három fázisu 110-190 Volt-ra kifogástalan, üzemekepes állapotban. Üzemben megtekinthető. Lendvay, Novi Sad, Zselyeznicska 85. 5293

CSERÉPKÁLYHA, majdnem új, átépítve »Rilke« patenta, eladó. Noviszád, Cara Dusana 10. 5294

REZÜST üstházzal együtt eladó. Jov. Szuboticsa ul. 11. Noviszád. 5295

UJ BÉRHÁZ kétemeletes, 6 konfortos lakással évi 79.000 din. hozadékkal 1.050.000 din. **BÉRHÁZ**, új, emeletes, 4 konfortos lakással és 2 kisebb lakás évi 50.000 din. jövedelemmel 700.000 din. **CSALÁDI HÁZ** ötszkonfortos 4 szoba 270.000 din. **HÁZHELYEK** a Nemacska, Petra Zrinszkoj. Niko'la Teszla uccában kedvező áron eladó. Kizárólagos megbízott »IMOBILIA« közvetítő iroda, Noviszád, Katolicska porta. Telefon 40-26. 5296

HÁZ ELADÓ, mely áll: 2 szoba, konyha, speizb'ol. Pelle Mihály, Noviszád, Sarplaninszka ucca 23. 5299

HÁZ negyed hold teleppel eladó. Noviszád, Rudnicska 11. — Érdeklődni ugyanott. 5289

UJ HÁZ, kemény anyagból, Szomborszka u. 10 alatt eladó. Érdeklődni Noviszád, Bácska u. 72 szám alatt. 5290

ELADÓ egy pár 38 colos »Tóth Kő« teljes felszereléssel. Kiss István kupa, Csurgu. 5270

HÁZ ELADÓ, Noviszád, Kalvinova u. 11. 5305

ELADÓ új csaádi ház a Futaki uti végállomástól 15 pernyire, az Adamovics-telep legmagasabb részén. Noviszád, Paunova ucca 24. 3919

KÉT HÁZ és két házhely eladó. 40 hold föld kádó vagy eladó. Bővebbet Buchmüller vasúzetben, Noviszád, Kralya Petra II. 86. 5301

UJ HÁZ a Szlovácska ucca folytatásában eladó. Érdeklődni Egner bádogosnál, Noviszád, Rumencska ul. az orosz temetőnél. 5302

HASZNÁLT vaskályhák olcsón eladók. Noviszád, Maszarikova 18. 5309

KIADÓ

KIADÓ október 1-ére: 3 szoba, lakható előszoba, fürdőszoba, konyha, spájsz és mellékhelyiségekből álló lakás. Központi fűtés, hideg és meleg víz, gázrezsó, (a házban ivóvíz van). Wagner, Noviszád, Musicka ul. 20. 5224

ELSŐRENDŰ réti föld 14 1/2 lánz, bérbe adó. Érdeklődni Ginder József m/inöknél, Sztáribecsej. 5239

KERESLET

DIÁKOT VAGY DIÁKLÁNYT teljes ellátásra, fürdőszobás lakásban, vállal uricsalád Noviszád központjában. Cím a kiadóban. 4504

ÖNÁLLÓ címfestőt felveszek azonnal, állandó munkára. Jelentkezni: Privátni Savez, Noviszád, Kralya Petra II. 13. 5203

MINDENES SZAKÁCSNÓ, aki jól főz és takarít, jó fizetéssel felvétetik. Jelentkezés: Noviszád, Temerinszka u. 12. I. emelet. 5216

CIROK SZALMAT veszek. Magas árat fizetek minden mennyiségért. Vassza Zrkics, Noviszád, Sumadijszka u. 16. 5194

FIATAL neg. retuseur azonnali belépésre felvétetik. Fotó Harkányi, Noviszád. 5259

CIPÉSZSEGÉDEKET azonnalra felvesz Spos Lajos, Noviszád a Református templommal szemben. 5256

KERESÉK nagyobb tőkével rendelkező egyént, keresztény toll-kereskedéshez társnak. A bevásárlást százalékarra garancia mellett vállalnám. Cím a kiadóban. 5285

VENNÉK jókarban lévő Diesel teherautót 2 1/2-5 tonnájú. Kazinczy, Noviszád, Zseznicska 59. 5286

FEHÉRNEMŰ varró és bejárónó a reggeli órákra felvétetik »Jenny« szalon, Noviszád, Cara Lazara u. 2 5279

PERFEKT rádió műszerész, aki a villanyszereléshez is ért felvétetik. Ajánlatokat a kiadó továbbítja. 5281

HÁZAT vennék Noviszádon vagy Petrovaradinban 40-50.000 dinárig. Bővebbet: Noviszád, Zselyeznicska 54. alatt. 5274

KÖSZÖNETNYILVANTAS

Mindazoknak, akik felejtetlent halottunk

Folkmann Ferenc

temetésén megjelentek, részvétnyilatkozatukkal, koszorú- és virágadományokkal fájdalunkon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. Külön köszönetet mondunk a Villanytelep tisztviselőinek a temetésen való testületi megjelenésükért.

A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVANTAS

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtetlent drága jó halottunk

Biró Bálint

tragikus elhunytá alkalmából bennünket részvétükkel fekerestek, koszorú- és virágadományokkal méltó felejtetlent fájdalunkon enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk Feist és Turaszki építészeknek koszorú-adománvukért és a református presbiteriumnak a testületi megjelenésért.

Noviszád, 1940. szeptember 8.

A gyászoló család.

POSZREDNIKI BIRO

A VRAG-KERTBEN

Noviszád legégszesebb részében családi ház 110.000- dinarért és egy kisebb bérház 165.000- dinarért eladó. Bérház 5 lakással 26.000 din. hozadékkal 325.000- dinarért. Egy 6 lakásos 3 emeletes bérszobás üzlettel 1.250.000- dinarért. Egy 3 lakásos 1 emeletes bérszobás város legelőkelőbb részén 500.000 dinarért eladó. — Árható földbirtokok: Mosorinnál, ért eladó. — Árható földbirtokok: Kamenican Gardinovcinál, Zsabalynál, szőlők Kamenican 4 és fél hold Rakovennál olcsón kaphatók

Ingatlanforgalmi Iroda

NOVISZÁD Zselyeznicska ul. 1

EPE KÖVEK

Az ismert **SALVAT TEA** epékővek és epehólyag megbetegedések ellen kapható a főképviseletnél: **Apoteka Sv. Ivannu, Zagreb, Kapitol 17.** Ismertetőt a gyógyítás módjáról ingyen küldünk. O. r. S. Br. 27870/1936 Rn. 3487

Az iparosok mindentudó könyve

A szükséges törvények, jogszabályok, adózási ügyek és minden gyakorlati tudnivaló ismertetését tartalmazza a **KERESKEDŐK ÉS IPAROSOK ISMERETTÁRA ÉS MESTER-VIZSGÁK KÉZIKÖNYVE.** Ötven dinár előzetes bevétele ellenében szállítja a Reggeli Ujság kiadóhivatala.

Átköltözés!

Turóczy Gyula
lakatos üzem
Gájeva 5 szám alól átköltözött
Temerini ut 7 alá (leiger ház)

Végez autogén és villanyhegesztést, valamint minden egyéb lakatos szakmába vágó munkát

SZALLODAI szobalány, aki már dolgozott szállodában, felvétetik. Hotel Park. Noviszád. 5273

CIPESZ-SEGÉDEKET állandó munkára azonnalra felvesz. Neustadter Kálmán. Temerin. 5267

VENNEK egy nagy Hoffner traktort kifogástalan állapotban. Stefanovics Millivoj, Csurgu. 5269

FIÓK vezetését (Filiale) óvadék ellenében elvállalom. Cim a kiadóban. 5272

URI HÁZBA NAGYDIÁKOT, lakás és teljes ellátásra vállalom. Noviszád, Kr. Petra II. 91. Földszint balra. — Ugyanott kitűnő **EBÉDKOSZT** kapható. 5300

INAST felvevő Csasztván Joszip vegyeskereskedő, Noviszád, Aleksza Santicsa 23. 5297

TATICS női divatszabó jóhából való fiút inasnak azonnal felvesz. Noviszád, Kralja Petra I. 15. 5298

GYERMEKTELEN fiatal házaspár **HÁZMESTERNEK** felvétetik. Noviszád, Carinszka 15. 5291

INAST fizetéssel azonnalra felvesz Konstantinović fűszerüzlete, Noviszád, Kralja Alekszandra 19. 5308

JÓ HÁZBÓL való fiút tanoncnak azonnal felvesz Möriz András, borbély, Noviszád, Rumenacska 93. 5303

Órák Ékszerek

legelőssé beszerzés
**JUVELIER
CAJKAS**

SZUBOTICA, Karagyorgyev ut 5.
Régi aranyért legtöbbet fizet

KÜLÖNFÉLE

A 677-ES noviszádi regiszterrel ellátott bicikli tulajdonosa a bicikli igazolvánnyal jelentkezzen a Politika noviszádi kiadóhivatalába. 5257

NEDVES LAKÁS 3 nap alatt száraz »Troklinnal«. Bejelentéseket elfogad Freid, Noviszád, Kralja Petra II 34 és Maurer, Mornarszka 19a. 5188

KISEBB gyermekek délelőtti felügyeletét, német társalgással vállalja Fai Gizi, Noviszád, Tanurdzsics palota III. 19. 5271

BORBÉLYOK, szabók figyelmébe! Borotvák, ollók szakszerű élesítését végzi GUBANYI műköszörüs műhelye, Szubotica. Krupezeviceva ul. 4. 814

KERTÉSZ, vállal gyümölcsfák és rózsák szemeztését. 90%-os garancia. Parkok, gyümölcsösök rendben tartását. Bacics, Noviszád, Dubrovački put 5, házmester. 5306

HOVA, HOVA KEDVES BARÁTOM? Nem megyek sehova a nyáron, de mindenáron »Amor« sparherdt legyen a konyhámon. Buchmüller vasüzletben kapható: Noviszád, Kralja Petra II. 86, Czerveszház. 5301

KISEBB diákokat teljes ellátással, fürdőszoba használatával elvállal uricsalád a központban. Cim a kiadóban. 5304

AMOR, MÁMOR! Legjobb sparherdt az »Amor«! Buchmüller vasüzletben kapható: Noviszád, Kralja Petra II. 86. 5301

SULYOK fest, tisztít. Száraz és vegytisztítás. Bőrretikülök, bőrkabátok, bőrbutorok festése minden színben, Olcsó árak. Noviszád, Postanszka 14. 7045

PAPI HÁZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Középen olcsó és jó vendéglők. Cim a kiadóhivatalban. 4698

ELVÁLLALOK feltétlenül jó családból való gimnazista kislányt Noviszádon, teljes ellátásra. Inkább az alsóbb osztályokból, ki elsőrendű ellátásra és gondos felügyeletre. (esetleg kísérésre is) reflektál. Zongora. Fürdőszoba. Cim a kiadóban. 4826

DR. FILIPON CRÉM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka Kűchler. Vrsac. 2474

Modernül átalakítva, megnagyobbítva és berendezve

ELITE

KÁVÉHÁZ - BÁR

Elsejtől kezdve új varietéprogram és új zene, a kávéházban, mint a bárban is szemben a Főpostával.

Lacsók és Pálinkás

MODERN URI SZABOK

NOVIZÁD, KR. ALEKSZANDRA 7. I. EM.

ELSŐRENDŰ MUNKA!
OLCSÓ FAZONÁRAK!

Ne hamarkodja Ön el üzleti könyveinek lefejtését, hanem forduljon előbb szakemberhez, s így sok felesleges gondtól szabadul meg

BORBÉLY LAJOS professzionista könyvszakértő, Noviszád, Postafah 75. Lakás: Kralja Petra II. 162. számú ház mellett új utcában.

Modern cégtáblák!

HIRSFELD

cimfestő

Noviszád,
Kr. Petra II
ulica 4. sz.

„BARRETT” FIGURING amerikai számológép

a legszellemesebb 9 számjegyű 10 billentyűs ellenőrző szalaggal, végzi az összes számtani műveleteket. Minden irodában nélkülözhetetlen. Sulya cca 2 kg. — Egyedárusító: Kralja Petra I. 27 (udvar) Tel. 26-59

„PRECIZ”, Mihajlo Vešljaj, Noviszád

Terazó gépek, villamos fűrőgépek, kőfaragó gépek

kövek és beton megmunkálására, valamint más fűrőeszközök legjobb beszerzési forrása:

LEVIČAR GUSTAV, Ljubljana

Medvedova 14. — Telefon: 47-91

Erős és jó

az OLYMPIA kis írógép. Öt legújabb modell, tabulátorral is kapható. Kérjen prospektust részletes feltételekkel

Olympia

BIRO MAŠINA A. D., Beograd
Kralja Milana 6.
Noviszádi képviselet: KNJIŽARA SLAVIJA

Eleted megédesíti,
a gyomornak nem nehéz
Údit, táplál, vitamindús,
ez a természetes

MÉZ

Kapható minden mennyiségben
HELMER csemegeüzletében
Noviszád, Kr. Petra II. 34.

Plisszirozatást nem kell Zágrebba vagy Beogradba küldeni

Sugár PLISSZÉT

(Plissée du Soleil)

készít a legelőssé áron

Kuća Ručnih Radova

(azelőtt BUN) Noviszád, Kr. Petra II 17
Üzletvezető: Kaufmann Emil

Vajda Imre asztalos, Noviszád, Kr. Petra I. 3. Butorasztalos munkát a legelőssébben végez. Szolid árak, pontos kiszolgálás!

VIRÁG legnagyobb örömmel fogadott ajánlat minden ünnepélyes alkalomra. cserepes virágokban, csokrokban mindenkor a legelőssébbet tudjuk nyújtani kedves rendelőknek. Élővirág és műkoszorúban szpecialisták vagyunk, koszorú összállításaink csodálatosan izlensek.

NÁRCIS. Toldi Rozsi virágüzlete Kr. Petra II. 25

BUTOR és épületasztalos munkák legelőssébben megrendelhetők

László András

asztalosnál
Mali Idjason

Iskola-ruhákat

a gimnázium, polgári és technikai iskolai leánytanulók részére készít raktáron levő vagy hozott anyagból

Szolid árak! **Popović Tódor**
Szolid munkát! gyermek-konfekció
Novi Sad, Kr. Petra II. 42

FIAT **DKW** **WANDERER** **AUDI-HORCH**
PIRELLI-AUTOGUMI
AUTÓ ALKATRÉSZEK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KUTALEK-NOVIZÁD
KRALJA PETRA II. 66-68. TELEFON: 31-06
WARTA ACCUMULÁTOR WALVOLIN AUTÓ-OLAJ
ÁLLANDÓ NAGY PAKTÁR W. ÉS HASZNÁLT AUTÓKBAN.

«(IIII)»

MEGOKOLÁS

— Szóval maga találta meg azt a tárcát, amelyikben kétezer dinár volt. Miért nem adta le a rendőrségen?
— Mert aznap már nagyon késő volt.
— No és miért nem adta le másnap?
Mert akkor már nem volt benne semmi!

REGGELI UJSÁG

A MAGYARSÁG NAPILAPJA

Reggeli Ujság

Ürednítvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoški put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **Andrzej Dezső**
A kiadóhivatal vezetője: **Elizavet Ferenc**
Preptata — Előfizetés:
Egy óra 20 — dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80 — dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160 — dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izleti svakodnevno - Megjelenik naponta
Post. čekovni račun — Postacsekkszámla:
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

Halálos tréfa

Irtó: Herceg János

Kinos körülmények között ismerkedtem meg Meznerits Athanázzal, azzal a kedves, kellemes régimódi öregurral, aki csunya ismerkedésünk ellenére is atyai barátom és pártfogóm lett. Még ma is magam előtt látom hosszú, hajlott alakját, nemesvágású arcát, szép hófehér fejét és gondosan fésült kecskeszakállát; most is hallom, mintha csak itt lenne a másik szobában, roskadt járását hosszú és unalmas csoszogását azokban a gyékénypapucsokban, amelyekben képes volt lemenni az utcára is, noha kifényezett, finom cugoscipői örökké ott álltak éjjeliszekrénye előtt.

Szomszédom volt ő akkori lakásomban, amelyet ott boldogan foglaltam le, mert szép tágas szoba volt, tiszta, barátságos butorokkal; ablakán behajoltak a puposhátú, zöld hegyek és egy kék csik is ide látzott a nagy folyóból. A házi aszszony nem volt bőbeszédű, viszont szép szőke lánya volt, kékszemű és sötétszőke hajú, mint a rozsszalma. Azonkívül nevelésesen kicsiny volt a bér.

Nem vagyok gyanakvó természetű s így nem töprengtem rajta, hogy miért kapom oly olcsón ezt a pompás szobát. De már az első éjszaka mindent megmagyarázott. Ez a magyarázat kissé szokatlan volt, kissé körülményes, de főleg borzalmas. Nem szeretném még egyszer átélni.

Első este későn jöttem haza és rögtön lefeküdtem. Éppen, hogy elszenderedtem, álomra sem volt még időm, amikor egy rettenetes visítás kiugrasztott az ágyamból. Mintha gyilkoltak volna valakit és a szerencsétlen segítségért kiáltozna. Riadtan álltam a szoba közepén. Egy pillanat alatt átvillant agyamon, hogy értesítsem a rendőrséget, de egy újabb velőtrázó sikoltás megmástitotta elhatározásomat. A szörnyű kiáltások a másik szobából hallatszottak, a gyilkos tehát a szomszédban van, s míg kintől segítség érkezik, nyugodtan végezhet áldozatával. Nekem kell segítenem!

Fegyverem nem volt, még egy vacak botom sem, amivel védekezhettem volna az elszánt fickó ellen. Szörnyű! Az üvöltések egyre erősödtek. Nem olyan könnyű egy emberrel végezni, gondoltam. Talán a torkát szorongatja, meg akarja fojtani, azért oly rekedt a kiáltás. És női hang. Csak nem a szőke lány?! Pillanat alatt kiugrottam a folyosóra. Belerugtam a szomszédos szoba ajtajába, nekifeszítettem a vállamat, öklömmel dörömböltem rajta:

— Nyissa ki — ordítottam —, mert betöröm az ajtót!

Halk brummogást hallottam a szobából és fáradt csoszogást. Öklömet készenlétbe helyezve vártam, hogy megnyílják az ajtó. Végtelenül hosszú időnek tűnt, amíg a csoszogás egészen közélről hallatszott és a kulcs belülről megfordult a zárlatban. Akkor jelent meg Meznerits Athanáz ur hajlott alakja először a szemem előtt.

— Mi az kérem? — dörmögte indignálódva. — Mit zörög kérem? Nem cigányputri ez! Mit akar?

— Eresszen be! — kiáltottam és el akartam lökni az ajtóból. — Eresszen, fegyver van nálam!

Rémülten huzódott vissza. Egyetlen ugrással bent termettem, végig-

hordoztam tekintetemet a szobán. Kerestem a szerencsétlen áldozatot, de senkit sem találtam. Ebben a pillanatban ismét felhangzott a szörnyű sivitás és számomra megoldódott a rejtély.

A falon egy ezüstrefestett kalitkában sárga papagáj vihancolt, sikitott és kacagott rajtam, mintha tudná, hogy milyen sikerült tréfát üzött velem. Boszusan és szégyenkezve könyult le a fejem. Meznerits ur alsóruhában a hátam mögött reszketett, mert biztos volt benne, hogy örült vagyok.

— Bocsánatot kérek, — dadogtam iszonyu zavaromban — bocsánat, félreértés volt. Ugy tűnt nekem félálomban, mintha segítségért kiáltott volna valaki. Nagyon sajnálom...

Könyörgő hangomra azonban az öregurba visszatért a bátorság. Hát, ha nem örült, akkor szemtelen frá-

ter, gondolhatta és legényesen kihuzta magát előttem. Remegő kezével megigazitotta pápaszemét, hogy jobban lásson és fenyegető hangon így szólt:

— Honnan veszi a bátorságot, hogy éjnek idején betörjön a lakásomba? Micsoda neveltség ez? Mi közöm hozzá, hogy mit gondolt? Ez az én szobám, azt tesz benne, amit én akarok. Távozzék, mert rendőrt hívok!

— Értse meg kérem — motyogtam — félreértés volt. Felizgatott ez a borzalmas hang...

— Mit kérem? Miért borzalmas, mi, hogyan, borzalmas? — hadarta ő sértődöttségében vörösreváltan, de nem folytathatta, a kalitka felé kapta fejét, mert a papagály talán megrettent tőlem, vagy színházat csinált újra, olyan hangosan kezdett vitítani, mintha sirna. Sirt, mint egy gyermek, akit megvert a mamája.

Meznerits ur meglepedve rólam és haragjáról, odatotyogott a kalitkához és hizelegni kezdett a madárnak.

— Bandi, Bandikám, nicht weine, hozok én neked valamit, amit te szeretsz. Kapsz cukorkát mindjárt, mindjárt.

Aztán a szekrényhez csoszogott, kihuzta fiókját, dörmögött és kotorászott benne, sokáig, a papagály pedig még keservesebben sirt. Oly élethűen zokogott, hogy szinte láttam huncut zöld szeméből potyogni a könnyeket.

— Mit csináljak — fordult a szekrénytől a madár felé az öregur — mit csináljak, Istenem, egy szem cukor sincs itthon... Elfelejtettem venni neked ma este.

— Van nekem! — kiáltottam diadalmasan. Még délután vettem egy doboz zserbót, hogy átadom a háziasszony lányának, de nem találkoztam már vele. — Rögton hozom a cukrot, ha megengedi.

Az öregur nem tiltakozott, sőt megbocsájtó mosolyt láttam meghuzódni bajusza alatt. Türelmetlenül téptem fel a diszes doboz fedelét és átnyújtottam neki.

Egy szemét kapott a papagály és rögtön elhallgatott. Megkönnyebbülten álltam, szinte boldogan. Az öregur hálásan nézett rám, de amikor a madárhoz szólt, csillogott a szemé és a hangja remegett:

— Du dummer kerl, hát ez kell neked?

Igy kezdődött a barátságunk.

Később sokat voltam vele. Megszerettem ezt az emberkerülő, különös öregurat megszerettem papagályával együtt, noha sok álmatlan éjszakámba került, amíg megszoktam rikácsolását.

— Ó, a madarak — áradozott papagályával kapcsolatban — okosak ők, aranyosak. Hiszen Ők Istennek legkedvesebb teremtményei... Az én Bandikám is sok boldog órát szerzett nekem. Ha ő nem lett volna, én sem élnék már talán. — Messze nézett ilyenkor az öregur és szemében könnyek jelentek meg.

Nevettem magamban gyermeteg bölcsességén és a papagály iránti hűség szerelmén. Ugy élt ő ezzel a színesstollu lármás madárral, mint a feleségével él az öregember. Zsörtölődött és olykor emlékeiről beszélgetett vele. Egy kicsit papucs alatt nyögött szegény Meznerits ur, a papagály kordában tartotta és alaposan megmondta neki véleményét.

— Hol volt kedves Athanáz ilyen hosszú ideig — rikácsolta felé gyakran, ha az öregur a városból hazatért — nem vagyok megszokva ehhez...

— Ejnye, ejnye, — mentegetődzött gyengéden ő — az ember már a barátaival sem találkozhatik, nem állhatok meg egy percre, hogy megnézzem a kifüggesztett újságokat, hogy hirt halljak a nagyvilágról... Ha még dorbézolnék, kocsmába járnék és részegre innám magamat, de így? Ejnye Bandi, ejnye...

Álmatlan éjszakáimon, amikor a szőke lány járt a fejemben, aki csak nem akart tudomást szerezni vonzalmamról, néha odaszoritottam fülemet a falhoz és olyankor hallottam, hogy mit beszél öreg barátom a papagálynak. Károlának szólította ilyenkor és valósággal szerelmet val-

Ejnye be jó...

MUSARRIF SZAADI-nak (1184—1292),

a bölcselkedő perzsa költőnek volt egy barátja, aki valami magas hivatalt nyert el. Mindenki felkereste az illetőt, hogy jókívánságait fejezze ki neki, egyedül Szaadi nem ment el hozzá gratulálni. Amikor valaki csodálkozott ezen, a filozófus-költő ezt felelte:

— Most mindenki rohan hozzá a méltósága miatt, én azonban csak akkor megyek hozzá, ha előkelő állását elveszti, de akkor alkalmasint egyedül megyek hozzá.

Dr. Haynald Lajos néhai kalocsai érseket a múlt század kilencvenes éveiben meglátogatta a nógrád megyei Szécsényből — ahol az érsek is született — egyik nővére, akivel az érsek sétára indult a városba.

A posta elé érve, kérdi a vendég — a táviró póznákra mutatva — minek ezek a nagy oszlopok az utcán?

— Ha érdekel, jöjj be velem, benn mindent megtudhatsz — mondá az érsek.

A magas vendégek láttára maga a postafőnök kalauzolta és bemutatta a távbeszélés (sürgönyzés) minden titkát.

— No, érted-e már? — kérde az érsek.

— Értek mindent, csak még azt a kis lyukat szeretném látni, amelyen a papírszalag a drótba mégy.

— Most már látom, hogy érted. Köszönöm, főnök ur a szíves magyarázatot

Ezzel elköszöntek.

BONAPARTE NAPOLEON (1769—1821).

Mikor fiatal hadnagy korában először állott ellenség előtt és a golyók füttyülni kezdték körülötte: reszketett, mint aféle ujonc.

Századosa mérgesen rezsózlott:

— Hadnagy! Nem szégyenli magát? Miféle katona az aki reszket a félelemtől?

— Ő azonban így felelt:

— Ne szidjon, százados ur, mert ha csak a fele félsze volna annak ami nekem van, megszalná. De én nem fogok megszalná.

Majd morogva még hozzá tette:

— Könnyű bábornak lennie annak aki nem fél. De én bátor leszek, ha félek is.

Későbbi csatákban többször ki is mutatta haláltusáig vezető bátorságát. (Beküldte: M. A. Zelenika).

JEAN PAUL CASIMIR-PERIER (1847—1907)

a francia köztársaság elnöke, miniszterelnök korában egy napon nagyon dühösen jött a képviselőházból, mert egyik politikai ellenfele, saját érveit használva föl, nagy zavarba hozta őt és a kormánypárti képviselők nem siettek segítségére.

A folyosón Casimir-Perier körülvették barátai és igyekeztek megnyugtani. Az egyik végül így szólt hozzá:

— Tulajdonképpen nem is volt igazad. Casimir-Perier dühösen mondta:

— Füttyölök a barátaimra, amikor igazam van. Amikor nincs igazam akkor kell nekik engem támogatni.

lött neki. Először azt hittem, hogy tényleg van nála, a szobájában valami Karola és azzal enyeleg. Még mondtam is magamban: ki hinné, hogy ilyen vén kujon, azzal a komoly szakállal és ártatlan papucsával? De tévedtem, senki sem volt nála. Azaz, hogy egy napon ezt is megértettem. Az öregur maga mesélte el furcsa szerelmét. Mint mondta: csak nekem. Én vagyok az egyetlen ember, akit beavat féltett, drága titkába.

— Látom, hogy maga is szenved, fiatal barátom reménytelen szerelme miatt Mimi iránt. Sajnos az ilyesmin nem lehet változtatni. Én megkísérletem már többször, hogy segítek, mert úgy tűnt nekem, hogy a lánynak tetszik maga. Tegnap reggel is, amikor a tejet melegítettem a konyhában, magáról beszéltem neki. Komolyan mondom, érdeklődéssel hallgatott. Dehát a szerelem nem komoly dolog. Nem bizony... — és sóhajtott.

— Nekem az életembe került. Öregember vagyok, maga unokám lehetne, s így egy kicsit röstellek beszélni róla, de mondom, látom szenvedését és ez közelhozta hozzám. Tudom, hogy meg fog érteni.

— Régen volt nagyon, hogy Bánkúthy Karolával megismerkedtem. Ő egyedül élt, szülők nélkül, valami távoli rokon kegydíjából. Fiatal volt és szép és én is fiatal voltam. Sok-sok évig jártam a házába, sok szép délutánt és estét töltöttem vele, de szerelemről soha sem esett szó közöttünk. Ő, nem. Karola nagyon erkölcsös hölgy volt, sohasem fogadott egyedül, mindig nála volt vén dadája, amikor megérkeztem. Ismétlem szép időket töltöttem vele, de ha egyedül voltam valahol, kimondhatatlanul szenvedtem, úgy éreztem, hogy sohasem szabad megmondanom Karolának, hogy szeretem, mert ugyis reménytelen dolog volna. De hiszen magának ezt értenie kell.

— Így teltek az évek és egy reggel azzal ébresztettek, hogy Karola meghalt. Minek részletezzem, minek mondjam mekkora csapás volt ez nekem? Félőrlően jártam az emberek között sokáig, s akkor ez a kis madárka, a Bandi vigasztalt engem. Mert ő Karoláé volt, én öröklöttem tőle. Ő volt a tanuja szerelmünknek egyedül ő, uram, s hogy Karola szeretett engem, azt is tőle tudtam meg. Valószínűleg hallotta már Bandit, amint lágy, finom női hangon felém kiált:

— Szerelmem, édes Athanázom!

— Nagyon boldog vagyok ilyenkor, uram, lehunym szememet, Karola, mondom, Karola, hát mégis igaz, hogy szeret? Mert olyankor én szentül hiszem, hogy ő is itt van a szobában. De ne higye, hogy Bandit én tanítottam ezekre a szavakra, ő nem, ezeket ő nekem az első napokban mondta, tehát nyilván urnőjétől hallotta. Nem igaz, uram?

Meznerits ur hosszú ujjáival belefésült a szakállába, aztán levette szemüvegét, rálehelte, majd megtörölte, köhécselt néhányat, aztán, mint aki megbánta, amit tett, gyengéden megfogta vállamat és az ajtó felé tuszkolt.

— Menjen fiatal barátom, menjen, azt hiszem nagyon neveltséges lehetek ebben a pillanatban Ön előtt.

— Mit tagadjam, nem is volt neveltséges az öreg. Azokban a napokban magam is szívesen vettem volna egy papagályt, aki elárulta volna nekem, hogy a szökelány szeret és helyette vallott volna szerelmet.

Nem, én csak tiszteletet érezhettem Meznerits ur iránt még olyankor is, amikor az utcán láttam lógó nadrágtartójával, zizegő gyékénypapucsáiban, mert nyilván elfelejtett felöltözni és hálás is voltam neki egy kicsit a pártfogásért, azért, hogy reggelente tejforralás közben mindig rólam mesélt a lánynak. Tulajdonképpen hálámat akartam kifejezni akkor is...

Egy este a városban járva gondtalanul bámultam a kirakatokat. Ödöngtem egyik üzlettől a másikig. Egyik kirakat előtt felcsillant a szemem. Madárkereskedés előtt álltam. Felöltött bennem, hogy meglepem öreg barátomat; veszek neki ajándékban egy madarat. Bementem az üzletbe és hosszu válogatás után megállapodtam egy ugyanolyan papagálynál, mint a Bandi volt. Boldogan vittem haza kabátom alatt.

Ragyogó arccal törtem be hozzá s

már messziről kiáltani akartam; menyasszonyt hozok Bandinak! De az öregur nem volt a szobában. Lent járt valahol, talán madáreléséért. S akkor foggant meg bennem a pokoli gondolat. Benyultam a kalitkába, kiemeltem Bandit és az új papagályt tettem a helyére. Bandival visszarohtam az üzletbe, megkértem a kereskedőt, hogy etesse néhány napig, megfizetem. Utána hazamentem, bezárkóztam és vártam.

Nemsokára megérkezett az öregur. Hallottam brummogni, dudolni, csicseregni a kalitka felé: Bandi, Bandikám itt a cukorka, da hast madárkám, finom cukorka, nyisd ki a csőrödöt...

De az új madár nem ujjongott, nem repdesett, az új madár sokáig hallgatott. Nyilván szokatlan volt neki az új környezet s talán Meznerits ur szakállja sem tetszett neki.

Kuncogtam és dörzsöltem a kezem, szinte láttam az öreget amint zavartan a fejét csóválja. De aztán egyszerre olyan éles rikoltással mutatkozott be az új jövevény, hogy rajtam is végigfutott a hideg:

— Te csibész! — rikácsolta. — Tönkre akarsz tenni? Ki akarsz forgatni a vagyonomból?! Te gazember, utolsó pernahajder!

Egy darabig nem hallottam az öregur hangját, első megdöbbenésében szóhoz sem tudott jutni szegény. Aztán hízlegésbe fogott: »ne légy rossz, hiszen látod, cukrot hoztam neked, édes cukorkát Bandinak, mert Bandi jó madárka, Bandi okos, nem rakoncátlanodik, no szépen, nyisd ki a csőrödöt...«

Ugy beszélt hozzá, mint féltékeny asszonykához a bölcs férfi. A papagálynak azonban ez mitsem használt, rajta nem fogott a szép beszéd, ő tovább szórta éktelen szidalmait az öregur becsületben megszült fejére. Végül azonban neki is elfogyott a türelme, hangosan felcsattant a hangja és talán életében most először szidott madarat:

— Du gauner, majd adok én neked! Kítől tanultad ezeket a szemtelenségeket? Nincs cukor! Tudd meg, hogy nem kapsz cukrot, míg meg nem javulsz...

Azt hittem megpukadok a nevetéstől. Soha olyan jót nem mulattam, mint akkor. Pokoli volt! Ugy kellett kisurrannom a folyosóról, mert amint öreg szomszédom ajtaja elé értem, robbanásszerűen tört ki belőlem a nevetés. Nem is mentem át hozzá azokban a napokban. Lehetetlen lett volna megőriznem komolyságomat. Viszont egyelőre nem akartam megfosztani magamat ettől a mulatságtól.

Egy reggel riadt kiáltozásra ébredtem. A takarítóasszony sikoltózott, ajtóik csapódtak, rémült hangok röpödtek. S egyszerre, mintha kergettek volna, Mimi ugrott be hozzám, harisnya nélkül, kék atlasz papuccsal a lábán, borzas hajjal, rémült szemekkel, hálóinge kilátszott a hirtelen magárcapott utcai kabát alól.

— Jaj, menjen ki az istenért, — suttogta borzadva — menjen, nézze meg mi történt vele. Talán még nem halt meg...

— Kicsoda, Mimike — szóltam és kinyújtottam a kezemet utána, mint egy szép álom után — jöjjön közelebb, ne féljen tőlem, kit néztek meg?

— A madaras bácsi, a Meznerits, meghalt.

Dermedten álltam öreg barátom ágya előtt. Feje sápadtan feküdt a párnán, de arca mosolygott. Szeme csukva volt, ajka szederjes. Az orvos csuklóját után nyult, de úgy ejtette vissza, mint egy darab fát.

— Meghalt, mondta, meghalt. Papagályom a kalitka dróttján élesztette fekete csőrét, néha abbahagyta és felsikoltott:

— Te csibész, te! Himpeller! Abban a pillanatban úgy éreztem, hogy én vagyok a gyilkosa. Ez a csunya tréfa ölte meg szegényt. Hiába állapított meg szívvelhűdést az orvos, én tudtam, hogy nagy izgalomban, a madárral folytatott csunya perlekedésbe halt bele.

A lakásból még aznap elköltöztem, nem is jártam azóta azon a vidéken, de Bandit sem váltottam ki a kereskedőtől. Jó haszonnal adta el, vagy talán még ma is ott van nála és minden jöttment előtt leleplezi Bánkúthy Karola és Meznerits Athanáz szerencsétlen szerelmét.

Kele János

Nő a választáson

Az utóbbi évtizedek egyik legnagyobb problémáját a dolgozó nő jelenti. A háborúk, a különböző vénlányakciók, ezt a kérdést sikeresen annyira összekavarták, hogy a ma dolgozó nő teljesen elvesztette a talajt a lába alól. Függetlenül attól, hogy szervezetenek és élethivatásának megfelel-e munka, minden életpályát ellepték a dolgozni vágyó asszonyok. Jelszavuk még azoknak is, akik nincsenek pénzszerezésre szorulva az lett: egyenlők akarunk lenni a férfiakkal. E jelszó pedig hasonlóan a fából vaskarikához, a mai napig megoldatlan maradt.

Az új élet ennek is álljt kiált. A nőt ki kell venni a munkából, az irodából, a gyárból és vissza kell adni az otthonnak. Az új eszme látja, hogy nem minden nő áll lelkiileg azon a magaslaton, amely a nő igazi hivatását jelenti. A család élete, a szülők egymásközötti zavarai és más sorscsapások kényszeríthetik ugyan a munkára, de ez sohasem jelentheti a nő tényleges hivatását, mert a legfőbb esetben a munka menekülés tjelet az el nem érhető cél elől, hogy végül is elfáradva, a hozzá nem méltó helyen fejezze be életét.

A közelmúltban felkeresett egy fiatal tehetség, ambiciózus 19 éves lány. Első pillanatra látni lehetett rajta, hogy egész összetételben harmóniát keres, boldogságra vágyó embertípus. És mégis lelkében szét-esett, csalódott, aki nem tudja, hogy mihez kezdjen.

Gazdag szülők gyermeke, mindent megkapott életében, amit csak akart. Pályáját is úgy választotta, ahogyan a hivatást érezte magában. Az elindulás a helyzeti okoknál fogva könnyen ment, azonban már az első küzdelmeknél bajok támadtak. A pályán, amelyen elindult olyan emberek vették körül, akik nem respektálták az elindulási vágyát, álmait, hanem csak a nőt keresték és látták benne. Megvolt az első csalódás. A fiatal leány ezt nem tudta elviselni és most választania kellett hivatás vagy szakítás között.

Az évek elmúltak, komoly eredményt nem tud felmutatni és teljesen bizalmatlan a jövővel szemben. Hová induljon el, merre keresse életének a megoldását?

A pálya csak úgy nyerhető el, ha ezért olyan áldozatokat hoz, ame-

lyek önmagával állítják szemben és később esetleg még öngyilkosságba is kergethetik. Barátai és jóakarói nincsenek. Családra, emberre, otthonra is gondol, de érzi, hogy előbb ennek a feladatának kellene megfelelni. Hazudni nem tud, megalkudni nem képes.

Mi a megoldás?

Az a nő, aki meg akarja találni helyét az életben elsősorban is, tartson önvizsgálatot, hogy az az út, amelyen haladni akar, nem rejte magában meglepetésszerű helyzetitkokat, amelyek ellen nincsen felvértezve. Elsősorban rendelkezék-e mind azon követelményekkel, amelyek a választott életpályához szükségesek. Másodsorban pedig van-e benne annyi ellenállás, amellyel minden támadást le tud győzni?

Ha például színésznőnek megy, tisztában van-e mindennel, amit ez a pálya rejt magában. S itt nem szabad semmit eltagadni. Egyformán latba kell vetni a jót, rosszat, szépet és gonoszt. Ha orvosnőnek készül, megvan-e benne az a fegyelmezett rend, a mindent leküzdő és következetes munka, akaraterő, szeretet, hűség, amit a hivatás megkíván?

S ha végül is a szabad pályát választotta nem kerül-e később ellenkezésbe önmagával, hiszen számolnia kell avval, hogy mint feleség két életet kell élnie. Meg kell osztania magát a munka és a család között, mert ha munkán keresztül el is jutott a családhoz, be tudja-e tölteni azt a hivatást amit a családi élet jelent számára? Képes lesz-e a gyerekevelésre, ami mellett mindennek el kell törpülni? Nehéz kérdések ezek, amelyekre nem könnyű megadni a feleletet. Egy elhibázott lépés és a maga tragédiája a család tragédiájává válik. Ha nem mérlegelte idejében a lehetőségeket, földi életében kinlódásban és keserűségben lesz része.

Tehát, ha csak a legnagyobb szükség nem szorítja rá a nőt, ne akarjanak dolgozni. Ne akarjanak egyenlők lenni a férfiakkal, hanem keresék azt a megoldást, amelyet a Teremtő tűzött ki életcéllul előttük. Talán már nincs messze az az idő amikor a nő újra nő lesz és hivatását nem a szabadpályán, hanem a családban a gyermekkacagásban találja meg.

Az Oszl...
akkor, pe...
arra a táj...
rek közé...
visszahiv...
emlékeket...
velük az...
gatja, me...
szik a lán...
elreptít...
ne fáras...
ber vagy...
olykor az...
melódiák...
Ilyen v...
Egy e...
földjeire...
Gyereke...
voltam...
származo...
valaki eg...
senki se...
vagyok...
parasztja...
Ugy ker...
Ot aztán...
gyok. S...
tak, mir...
kadtak...
Aludta...
egyik, sz...
— Hu...
Elmut...
— On...
— Ke...
— Ne...
nem ke...
Az en...
kálta...
— Ak...
vagy?...
— Éh...
Igy is...
nyit tu...
Góg Já...
meg ke...
— Ig...
vé tesz...
Itam...
mentem...
sor köz...
gett a...
moru n...
Neke...
A sz...
elővette...
egyenes...
Ideadta...
— N...
a keze...
meg ez...
Igy a...
és bold...
Mon...
csak a...
gatag...
ve. Ne...
tartotta...
tunk...
mindig...
De a...
nak él...
én me...
Évek...
utra é...
Ekk...
jére. E...
tak ot...
vább?...
Mind...
a répa...
tos na...
megbé...
ringat...
mellet...
ezek...
talán...

TITOKZATOS SZÁMOK a postagalamb szárnya alatt

Hogyan akart vagyont szerezni két szélhámos?

A múlt század negyvenes éveiben, amikor Schleswig Holstein még Dániához tartozott, élt Altonában két jó barát: Girschik és Peerebom. Girschik a takácsmesterséget tanulta ki, de, ha csak tehette, kerülte a munkát. Peerebom se volt külön: az még arra is lusta volt, hogy valami mesterséget tanuljon. Galambokat tenyésztett és azoknak eladásával tengette életét. A diszgalambokért abban az időben sem fizettek sokat az emberek, ezért tért át Peerebom a galambok idomítására. Hosszas fáradsággal be is idomított egy erős fehér galambot üzenetek kézbesítésére. A szerelmeseknek semmi se drága, és szívesen fizettek tiz koronát is Peerebomnak, ha levelüket Schleswigbe, vagy Kopenhágába kézbesítette. Abban az időben ugyanis a leggyorsabbjáratu postakocsiknak és hajóknak is hat nap kellett, amíg Altonából egy levelet Kopenhágába vittek. A galamb azonban két nap alatt megtette az utat oda-vissza.

Peerebom galambjaival játszott, míg Girschik, ha megunt Altonát és a semmittevést, nyakába vette kevés ók-mókját és becsavarogta Dániát. Többször járt Kopenhágában. Hallott már a lottó felől is. Izgatta a hirtelen meggazdagodás vágya, de sohtsem volt pénze a játékra. Pedig tiz koronával már százazretet lehetett nyerni a lottón, persze csak annak, aki a legszerencsésebb számot tette meg.

1843-at irtak, amikor Girschik újra Kopenhága uccáin csavargott. Verőfényes tavasz, részegítő virágillat és mámorító remények ideje volt. Szerdai nap. Girschik a Fő uccán keresztül a Kongens Nytorv térre vetődött. Óriási tömeg tolongott a téren. Magas emelvényen a lottó vezetője állt. Egy öblös hang éppen a nyertes számokat hirdette ki.

Girschik ámulva nézte az izgatott tömeget. Asszonyok, férfiak, gyermekek egymás hegyén-hátán szorongva, sápadtan vagy éppen kipirulva lesték a szót a kilkiáltó szájáról. A szerencsés nyerteseket a tömeg a vállára emelte és úgy vitte az állványig, ahol mingyárt át is vették a zsákokban előkészített ezüst- és aranypénzeket.

Nemcsak a főtér volt ilyenkor lázas izgalomban, hanem Dánia többi városában is szívszorogva várták a lottó eredményét. Nemcsak Kopenhága játszott a lottón, a játék rabul ejtette az egész országot. Várták az eredményt Frederikshavenben, Odensben, Schleswigben és Altonában. Persze ezekre a helyekre csak két vagy három, vagy éppen csak öt nap múlva jutott el az eredmény híre hajókon, vagy postakocsikon.

A lottó vezetője kihasználta a nagy lehetőséget és igyekezett minél több embert megnyerni. Minél több a tevő, annál nagyobb nyereményeket adhatott. Minden jelentősebb városban fenntartottak fióküzleteket. Kopenhágában szerdán délelőtt lezárták a fogadásokat, de a többi városban még csütörtökön és pénteken is elfogadtak befizetéseket. Altonában például péntek délig lehetett játszani, mert az eredményeket csak a következő hét első napján tudták meg.

Girschik két hónap múlva fáradtan és letörtén ért haza Altonába. Első útja Peerebomhoz vezetett. Csodákat mesélt a Kongens Nytorv térén lejátszódott jelenetekről. Ekészeredetten panaszkodott c'borájának, hogy ha ő egyszer tiz koronával játszhatna, bizonyosan megnyerné a főnyereményt.

— Ostoba vagy! — intette le barátját a józan Peerebom — hiszen öt-hat számra kellene eltalálnod a kellő sorrendben. Ne ábrándozz, hanem fogd

meg a pénzt, úgy, ahogy én. Behozta a fehér galambot s egy rózsaszínű levélkét erőltett szárnyai alá. Girschik homlokára ütött.

— Hova küldöd?
— Kopenhágába, a Thisted-leány üzenetét viszi.
— Mikor ér oda?
— Holnap reggel.

A galamb nem repült el a szerelmes levélkével. Postakocsin és hajón utazott Kopenhágába. Girschik jobban vigyázott rá, mint a szemévilágára, de a száz koronára is vigyázott, amelyet utikölségül kapott Peerebomtól.

Szerda délelben Girschik ott szorongott a főtéren. Belül remegett az izgalomtól, de kifelé az egykedvűt játszotta. Miután kihirdették az eredményt, szállására sietett, a barátjától eltanult módszerrel apró levélkét erőltet a galamb szárnya alá és utnak eresztette.

Csütörtökön délután Peerebom besétált a lottójáték üzletébe és megtette a 32709 számot husz koronával és hazasétált. Biztos volt a dolgában. A nyertes számot a galamb hozta Kopenhágából. Hétfőn már fel is vette az első ötvenezer koronát. Nehogy gyanussá váljanak, a következő esetben szerepet cseréltek. Peerebom utazott Kopenhágába és Girschik tette meg a nyertes számot. Aztán a városokat is

cserélték, egyszer a schleswigi lottófiók fizette ki a főnyereményt, a következő esetben meg a ringkőbingi, aztán meg az allburgi, de ritka volt az olyan eset, amikor nem a két cinkos kezéhez.

Évekig folytatták szélhámoságukat és talán soha nem jön rá a lottó vezetője a csalásra, ha egyszer a postagalamb el nem árulta őket. Egy ízben rettenetes szélviharban a galamb bemenekült egy házba, ahova azelőtt üzeneteket közvetített. A ház gazdája nagyon megörült, azt hitte, hogy a hozzá hűtlenné vált szerelmese küld neki levelet. Lázás izgalommal vette el a madártól a levélkét, legnagyobb meglepetésére azonban a szerelmes üzenet helyett titokzatos számokat talált a papírlapon. Sokáig törte a fejét a rejtélyen, de csak másnap, amikor a lottóeredményt kihirdették, eszmélt rá, hogy ugyanazokat a számokat már ő tegnap olvasta a hozzátévedt levélben.

Felkereste a lottóüzletet és elmondta, hogy mi történt vele a tegnapi vihar alatt. Természeesen az is elmondta, hogy az ismerős galamb gazdája az altonai Peerebom. A lottóigazgatóság a legnagyobb titoktartásra kérte a fiatalembert, akít gazdagon meg is jutalmazott az értékes közlésért.

A rendőrség is titokban végezte a nyomozást, nehogy a bizalom megrendüljön az emberekben a lottó igazgatósága iránt.

Girschik és Peerebom pedig a kopenhágai fellegrár kazamatáiban hosszú évekig gondoltak vissza azokra a szép időkre, amikor még szákszámra gyűjtötték az aranyat és ezüstöt az altonai kis ház pincéjében...

Békeffi József

A német nő háborus helvtállása

A háboru nemcsak a német férfiakat fogadta szoros egységbe a harc-téren kipróbált bajtársiságon keresztül, hanem a német nőt is erősebben kapcsolta a nagy német népközösséghez. Igen sok német asszony ezekben a nehéz történelmi időkben tanulta meg először, hogy mit jelent az egymásért való helytállás. A nemzetiszocialista forradalom már a legelőjén hadat üzent a »nemzetközi hölgy«-nek.

Aki pedig a mai német leányt szórakozás és munka közben figyelte meg, az láthatta, hogy itt már egy új női nemzedék virult ki; jellemvonásai biztos ígért arra nézve, hogy az életet erős kezekkel fogja irányítani.

A háboru az asszonyok és leányok világát is szolgálatra hívta be és csaknem valamennyi készen állt erre a szolgálatra. A német nő megtagadta az önző, játékos hangulatokat és helyette a szolgáltni akarás és segítőkészség lett a lelki beállítottsága. A német nő magától értetődően sorakozik fel a belső fronton.

A világháboru keserű tényeiből sokat tanultunk. A szociális törvényhozás által előkészítették a német nőt a háborus helytállásra. Az uralom átvétele után tömegesen bocsátották el a nőket az üzemekből, hivatalokból, hogy helyt adjanak a férfiaknak, de nemsokára ismét behívták ezeket a női munkaerőket, hogy a gazdasági munkából vegyék ki a részüket. A női munkaerők foglalkoztatásának száma évről-évre emelkedett. A nőt és anyát védő szociális törvények könnyívé tették a nő számára azt, hogy ismét rendelkezésére állhasson a köznek a kü-

lönböző üzemekben, hivatalokban. A mostani háboru aztán a még otthonmaradt nőket is szolgálatra szólította fel. Nagyon sok családos asszony a saját háztartása mellett még valamely üzemben is ellátja szolgálatát. Rengeteg asszony és leány feladta azt a foglalkozását, amelyre tanulmányaival előkészült és egy olyan munkakörben dolgozik, amely a közösség szempontjából hasznosabb. A divatrajzolónő például a technikai rajzolóirodában dolgozik a ruhadíszítéssel foglalkozó leány pedig hadfelszerelési üzemben lett munkásnő. És ami legsodálatosabb, ennél az óriási átalakulásnál, mindez szinte surlódás nélkül ment végbe. Mindenki jóakarattal és készséggel fog munkához ott, ahol éppen szükség van rá. Itt tűnik ki legvilágosabban a nő lelki beállítottságának nagy változása. A »hölgy« nem irtózik már a munka szennyétől belepett vonalában, ahol — életében talán először — megérzi azt a nagy örömet, amit az elvégzett munka ad.

Jó háziasszonynak lenni háborus időben, sok terhet és nehézséget ró a családjára vállára. Nagy takarékosságot kíván az élelmiszerekkel a háborus idő, meggondoltan kell a háziasszonynak felhasználnia mindent, hogy ne terhelje fölöslegesen az ország gazdasági ellátását. Mivel a háztartási alkalmazottak nagy része üzemekben dolgozik, a német háziasszony legtöbbször teljesen egyedül kénytelen elvégezni a háztartás nehéz feladatait. A kereskedőnőnek ezenkívül még az üzlet gondjai is nyakába szakadnak, ha azt akarja, hogy fenakadás ne álljon be, míg az ura háboruban van. Legne-

hezebb sors mégis a falusi gazda feleségének jut, aki a gazdasági udvar, a föld és a jószág körüli munkát igen korlátolt számú segítséggel kénytelen ellátni, mert a termés betakarításának felelőssége teljes súlyal nehezedik rá.

Mindezeknek az asszonyoknak önkéntes segítségek állnak rendelkezésükre. Legujabban a segítések egy egészen új alakja támadt életre a német nagyvárosokban: az úgynevezett »szomszéd-segítés«. Ami a kisvárosokban és falvakban magától értetődő, azt a nagyvárosokban beszervezés által kellett megvalósítani. A tapasztalatok, melyeket az asszonysszervezet a szomszéd-segítés mozgalom terén szerzett, a lehető legkedvezőbbek. Csak ezzel a segítséssel válik lehetségessé, hogy a háziasszony még házonkívül munkát is elvégezhesen. Ehhez a szomszéd-segítő munkához minden kiegészítő munkaerőt igénybevesznek. BDM-leányok, háziasszonyok, főiskolai hallgatók, valamennyien készséggel ajánlják fel szolgálataikat, hogy a beteg szomszédasszonynak segítsenek, gyermekeit ellássák, vagy pedig a házon kívül kereső asszony részére bevásároljanak. A gyakorlati segítség-szolgálat által új közösségi érzéssel gazdagodnak a szolgálattelvők.

A német nő szolgálatkésztsége ma a lehetőségek széles terét találja maga előtt. Teljesen mindegy, hogy milyen végzettségű és milyen koru, mindenütt megtalálja a nekivaló munkát és szolgálatát bárhol hasznosíthatja. Az úgynevezett »magasrangú hölgyek«, akikre a világháboruból még olyan jól emlékszünk, nincsenek többé sehol. A nemdolgozó leányoknak munkaszolgálatra való behívásánál bebizonyosodott, hogy a német nők fenti csoportja kiveszőben van.

...A háboru következtében tehát még szorosabbá vált a német nők közössége, mint azelőtt volt. Nincs olyan német asszony, vagy leány, aki ma kivonná magát a népközösségnek bátor és vidám lélekkel végzett szolgálatából. Mindenki megtalálja a reá váró feladatot, melyet büszkeséggel végez el. A segítőnővéri egyenruha, melyet ma oly gyakran látunk az utcán, a német nő helytállásának jelképe lett. Nővéri szeretettel állnak ezek az asszonyok és leányok mindazok mellett, akiknek szükségük van rájuk, de egymással is testvéri közelségbe kerültek. Az előítéletek és társadalmi korlátok lehullottak és senki nem akar több lenni, mint... egy segítőt kész német nő.

Női kalap, oh!

A kalapüzletbe egy legszebb férfikorban levő hölgy nyitott be.

— Kérek valami csinos, divatos kalapot.

— A nagyságos asszony saját részére?

— Igen.

A bemutatott kalapok — az elárúsítónő a hölgy korához illő formákat hozott — nem nyerték meg a vevő tetszését. Már éppen megfordult, hogy távozzék az üzletből, amikor a tulajdonosnő előresietett.

— Kérem, Magdus, — szólott oda a kiszolgáló kisasszonynak —, vegye be a kirakatból azt a három kalapot, amelyeket úgy vezetünk be a leltárba, hogy »husz-huszonöt éves hölgyek számára«.

A vevő három perc múlva mind a három kalapot megvette.

A REGGELI UJSÁG VASÁRNAPI INGYEN MELLÉKLETE — Szerkesztő DEZSÓ BÁCSI

TÜNDÉRSZÁG

ködött, prüszkölt, mosogatta a száját. A legérdekesebb a dologban az, hogy a kisleány nem rosszaságból töltögette a homokot az apja szájába, csupán apját utánozta. Persze ő még nem tudja, hogy a kaucuk és az élő ember között nagy a különbség.

Ugy járt itt az apa, mint az a másik a tréfaban, aki kisleánnyal a vonaton utazott. A vonat ablakai nyitva voltak, s az apa viccből fogta a sapkáját, elkialtotta magát, hogy: »zsupsz, elvitte a vonat«, miközben olyan mozdulatot tett, mintha a sapkát kidobta volna az ablakon, de persze nem dobta ki, hanem csak kilógatta, s mikor kisleány nem nézett oda, újból visszahúzta kezét a sapkával együtt. Többször megismételte ezt a tréfát, végül azonban meguntta, s a sapkát visszahozta a padra. Közben észre sem vette, hogy kisleány felvette a sapkát, s: »zsupsz, elvitte a vonat« — kiáltással ő is kilendítette az ablakon, de ezúttal komolyan kidobta úgy, hogy ott is maradt, mert egy sapka miatt nem lehet a vészféket meghúzni.

István Oszkár. A leveledben említett »bűncselekmény« nem olyan nagy, hogy amiatt egy évet el kellene vésztened. Feltétlenül azt tanácsolom, hogy iratkozz be az iskolába annál is inkább, mert hiszen iskolakötelezettséged ideje még nem járt le, s esetleg születedet is megbüntetik, ha már most abbahagyod az iskolát.

Trombitás Gyuri. A szüniidőnek örülsz szép versedben. Bár a szüniidő már elmúlt, közlöm a kis verset:

Szüniidő.

Bezáródtak az iskolák,
Örül ennek minden diák.
Örömeben ugrál is ő,
Isten hozott szép szüniidő.
Ha kimegyek a határba,
Bátran nézek jobbra-balra,
Van-e jó gyep, jó pihenő,
Isten hozott szép szüniidő.
Dezsó bácsi ha eljönne,
Kis könyvembe belenézne,
Jó jegyemnek örülne ő,
Isten hozott szép szüniidő...

Popovits Mária. A születésnapodra kapott levélpapírból először nékem írtál, hát én is első ízben fogadtam a Tündérország táborában. Vasárnap egész napon át Páliscson tartózkodtam, ha tudtam volna, hogy ott vagy, meglátogattalak volna.

Réger Albert, Szegi Boriska, Hajzler Hilda, Mészáros Főzsi, Takács Erzsébet, Bollok Bandi és Palika, Kovács Lili, Klaiy Ilonka, Hollósy Hajnal (Petrovgrad), Lukenik Erna, Hiber Erna, Falkenstein Gertrud, Kasz Rózsi, Dell Karcsi, Elek Kati.

Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek eddig elmulasztotta, írja meg pontos címét és hogy hány esztendő.

Dezsó bácsi postája

Gyerekek!

Két hónap után újból válaszolok leveleitekre, őszintén bevallom, nem olyan jókedvvel, mint két hónappal ezelőtt, amikor a szüniidő megkezdődött. Jó volt, szép volt a nagy vakáció, kár, hogy elmúlt, de azért ne siránkozzunk rajta. Ha kényeszerűségéből dicsérünk valamit, arra a magyar közmondás azt mondja, hogy: »Savanyú a szőlő«. Mi is tegyünk úgy, mintha örülnénk az iskolaévnél, mert hát tanulni kell, hogy okosabbak legyünk, azután meg nem lehet mindig csak játszani, mert abból bajos megélni.

Titokban azért kicsit persze fáj a szívünk, s strand után, meg a játék után. Igaz, hogy az idei szüniidő meglehetősen esős volt. Ezt abból is megállapíthatom, mert az idén sokkal több levelet írtatok, mint a tavalyi szüniidőben. Sokat esett az eső, a szobában kellett kuksolni, jobb mulatság híján ráfanyalódtatok a Dezsó bácsi-ra is.

Legtöbbször azt kérdeitek, hogy miként töltöttem a szüniidőt? Egyik főfoglalkozásom az volt, ami a tiétek, hogy tudnillik szidtam a rossz időt, akár a bokrot. Hogy a bokrot miért szokás szidni, azt magam sem tudom, de hogy az idei esős nyár megérdemelte a szidást, az szent igaz. Ami kevés időt a strandolásnak, meg a kirándulásnak szentelhettem, azt természetesen arra is felhasználtam, hogy megfigyeljem a magatokfajta kis legények, lányok szokásait. A fürdésnél tapasztaltam legérdekesebb élményemet el is mondom:

Hárman játszanak a strand homokjában: az apuka, másfél esztendősné kisleány és a kisleány kaucukból való néger babája. Temetést játszottak. A néger babát lefektették a homokra, azután szép vékonyan csurgatták rá a homokot, hogy ellepje. A néger babának kicsit nyitva volt a vöröses szája, s a kisleány apja azzal szórakozott, hogy a kaucuk néger szájába is homokot szórt, amíg meg nem télt homokkal belül is az egész baba. Közben a kisleány edesanyja is odaérkezett, részt vett a játékban, az apa pedig néhány lépéssel odébb leheveredett és hamarosan jóízűen elaludt. Olyan jóízűen, hogy kissé meg a szája is nyitva maradt, a nagy átvásában. Észrevette ezt a kisleány, csöndesen oda-mászott alvó apja mellé és a homokot szórni kezdte a szájába éppúgy, mint apukája negyedórával előbb a néger baba szájába. A kisleány edesanyja nem vette észre a dolgot, mert a víz partján nézeledt. Az alvó eleinte forgolódott, de minthogy a fucska rundületlenül öntötte a homokot, végül felébredt, s negyedórátig köp-

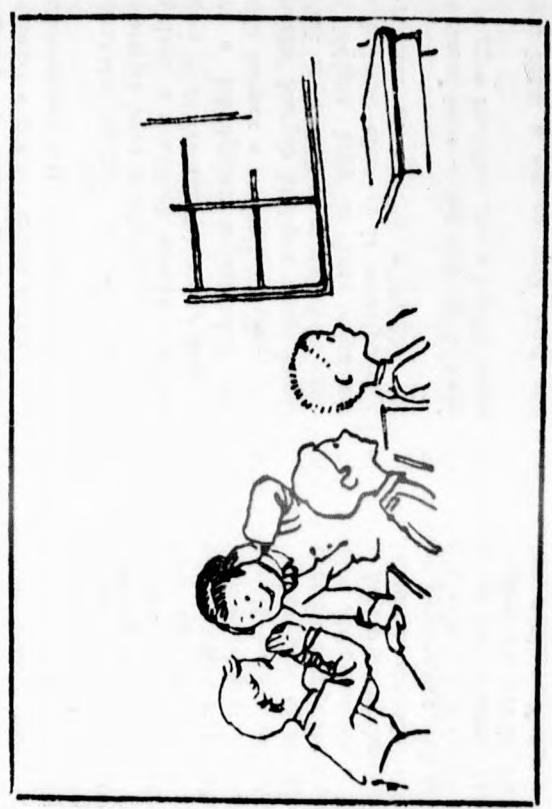
A beküldő neve és címe:

Fessélek hí a bépeltizlétek szerinti. Afestmény, azután kitudjétek el a Tündérország szerkesztőségébe.

Oda a nyár!

Oda a nyár! A kis madár
Könnyre hull,
Sirva nézi, hogy a halál
Mégfakul.
Napocska is lustán ébred
S hamar ágyába siet,
Nem szórja már a meleg
Pazar kézzel senkinek.

Oda a nyár! Megkezdődik
A munka,
Főlébredt a számológép
A sutba.
Abécékönyv, térkép, tábla,
Faliképek és padok
Mind boldogan örvendeznek:
Kezdődnek a szebb napok!

A festményt és rajtvány megjelölt bebildőkhöz közzé adtuk a legjobbat.

A beküldő neve és címe:

- Keresztretivény.** Vízszintes: 1. Lovarda, 7. Gunár, 9. Ór, 11. KNK, 12. Te, 13. II, 15. Kín, 16. Hamu, 17. Leng, 18. Oda, 20. NTE, 21. RO, 22. Cél, 24. AR, 25. Es, 26. Ép, 29. Góllöncsér. — Függőleges: 2. Vuk, 3. Anna, 4. Rák, 5. Dr., 6. Bő, 8. Tenger, 10. Riadó, 12. Tinta, 14. Ima, 15. Ken, 16. Horog, 19. Lé, 22. Cső, 23. Léc, 25. El, 27. P. S.

A HIBAKERESŐ PÁLYAZAT MEGFEJTÉSE

A Tünderország meséiben több szót kész- akarva fordítva nyomunk, s a gyermekek fel- adata, hogy kikeressék a fordítva nyomott sza- vakat. A megtalált hibákat azután beírják a »Megfejtés« szelvényébe, a szelvényt aláírva beküldik Dezső bácsinak postán, vagy bedobják a Tünderország postaszekrényébe a szerkesz- tőség folyosóján szerda estig, legkésőbb csütör- tők reggelig. A hibakereső pályázat megfejtői, továbbá a rejtvény és festményt beküldői között jutalmakat sorsolunk ki.

A mu theti »Tünderországban« a következő hibák fordultak elő: men, za, si, men, Kacs, ah, gyav, sé, si. A hibakereső pályázat nyertese Ta- lécs Bőzsike könyvtálmát postán küldjük el Zmajevácra, Rák u. 410.

A REJTVENYEKET EGESZBEN, VAGY RESZBEN MEGFEJTETTÉK, SZEP FESTMÉNYT KÜLDTEK BE:

- Görresz Mariska, Vágner Laci, Takács Erzsé- ke, Gere Juliska, Lajkó Icu, Tantner Mira, Jung Julianna, Kezes Lotti és Mira, Barta Viktória és Annus, Teichmann Jaksi, Czoczek Anti, Fülöp Gizike, Sarkózi Magdika, Frindik Ottó, Kocher Lilike, Hevér Amálka, Resnyák Laci és Olga, Hollósi Hajnal, Kóta Misi, Kerekes Magda, Hor- váth József és Gyuri, Praener Jolán és Józsi, Szan- tai Magdi és Valika, Vind s Olga, Csipő Márta, Vesovics Leon és Mária, Krisztian Judit és Ócsike, Weimann Stefi, Stakics Zlatko, Erős Zsófia és Gréte, Szilák Katica és Bőzsike, Tribi Feri, Bagi Pistike, Kiss Rózsi és Béluska, Burics testvérek, Krchner Ferenc, Sütő József, Mészáros Lacika, Irsaji Rózka és Janika, Csabrádi Boriska és Ma- ris, Csabrádi Ilonka, Kátó és Antal, Meleg Lajos, Bogáncs Lajos, Knebel Béla, Fodor Maca, Hévízi Pista, Sztreharszki Juliska és Annuska, Zavarzó Boriska, Vida Karcsi, Kaszi Rózsi, Papp Ilonka, Irsaji Janika, Kreszán Margit és Valika, Szloboda Veronka, Pöllermann Béa és Katica, Eick Kató, Varga Pistika, Straub Mariska és Linka, Molnár Ani és Lidi, Hüber Erna, Lukenik Erna, Glaser Grete, Spaeth Gertrud, Deli Karcsi, Majtány Ma- riska, Szaradz cs Ruzsica és Böske, Falkenstein Gertrud, Szegi Boriska, Szieber testvérek, Mészá- ros Annuska és Ferike, Zsuhár Irenke, Cseszák Jenő, Czolner Gyula és Rudolf, Botka Kárika és Laci, Tantner Vera, Vig Sárka, Réger Albert, Ki- rály Bőzsike és Terus, Schnell Juliska, Miklós, Irén- rály Ilonka és Évi, Pető Józsi, Szantai Károly, Tóth Katca és Ócsike, Huff Mariska, Krizsán Ja- nika és Bőzsike, Veberanc Karcsi, Pecze Géza, Sántai Ferike So sz Mancsi, Hevér Cicuska, Mé-

száros Bőzsike, Horváth testvérek, Horváth János és Margitka, Pethő Magduska, Novák Józsi, Kmefovics Katica, Okrész Károly, Nagy Dudi, Kö- keny Rózsi, Rác György, Radovanov Nevenka, Drenyák Erzsike, Schinagl Maca és Franci.

A sorshasznát Kaszi Rózsiának (Gen. Petra Bige 16) kedvezett a szerencse a Wáhl-fele dessert cukorkára szóó utalványt a szerkesztőségben ve- gyé át. Straub Mariska és Lizike (Poencareova 42) a Herang Studio fényképre szóó utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Lahos Bőzsike (Szt. Novaka 9) a Martin Bácsi ajándékára szóó utal- ványt a szerkesztőségben vegye át. Hévízi Pista (M. Zagoric 5) a Schade Bácsi ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Borsos testvérek (Satarikova 27) a Lido cukrászda öt adag fagyaltjára szóó utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Réger Albert (Poencareova 9) a Mignon cukrászda öt süteményre szóó utalványt a szer- kesztőségben vegye át. Okrész Olga (Kr. Petra II. 32) az Anny szalon fényképre szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Hiber Erna (Deszan- csicsava 40) a petrovgrádi Papyrus üzlet ajándé- kára szóó utalványt az ottani szerkesztőségben vegye át. Spaeth Gertrud (Petra Zrinyszkog 58) a Lerch Bácsi ajándékára szóó utalványt a szer- kesztőségben vegye át. Wagner Lacika a Globus könyvkereskedés ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Bagi Pistike (A. Santi- csa 42) a Golyabazár ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Lukenik Ferike (Mile- ticsava 44) a Holik Bácsi ajándékára szóó utal- ványt a szerkesztőségben vegye át. Király Bőzsé- dékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Vig Sárka (Trg Knjeginje Zorke 14) az Union cukorkaüzlet ajándékára szóó utalványt a szer- kesztőségben vegye át. Paknyák István és Józsi (Sarp aninszka 9a) a Feischmann cég ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegyék át.

»Szeptember« kifejtésének nyertese Czoczek Anti (Paunova 23) a Mignon cukrászda öt sütemé- nyre szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Elek Káló (Kajsi na 9) az Osznovics foto fényké- pére szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Turzay Pál (Trg Kolara 2) a Menahem Bácsi ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben ve- gyé át. Kóta Misi (Petra Zrinyszkog 66) és Sta- kics Katóka (Zselezniciska 100-II) az Ella szalon hajlipo ására szóó utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Pázmány Irén (Mileticsava 59) a prva jug. kem. fabrika ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szegi Boriska (Nemacs- ka 26) a Royal foto fényképre szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Tolnay Feri (Dosto- jevszka 17) a Truppel Bácsi ajándékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Falkenstein Gertrud (Kiszázka 10) a Konstantinovic cég aján- dékára szóó utalványt a szerkesztőségben vegye át. Radovanov Nevenka (Cava Nikolaja 60) a Pe- repatics Bácsi ajándékára szóó utalványt a szer- kesztőségben vegye át. Knebel Béla (V. Mística 4) az Irsay Bácsi ajándékára szóó utalványt a szer- kesztőségben vegye át.

Gyermekek üzeneteket, hogy a nyerceményszel- ványt legkésőbb pentek estig vigyék el, mert kü- lönbben érvenyt veszti.

ga megépíti a házat, megcsinálja mindenféle kézhöz való szerszámját. Azokat a gyönyörű szép cikornyákat, virágokat, ingvallont, ködmös- tön, szűrőt, azokat paraszt kéz varrta, paraszt- szem álmódta. Hát az édes, szerelmes, bubána- tos nőfákat, ameklyek mellett ti is mulatoztok, sóhajtoztok, azokat kitől kaptátok ajándékba? A szegény parasztól, ugyebár. Némelyik nemes ur egyébbhez se tud, mint a gerelyvetéshez vagy a nyilázáshoz; van, aki a betűt is érti, de nem igen tanul belőle; de olyan si akad, akinek a jó fatalon, jó kortyot kívül egyéb tudomá- nya sincsen. A parasztnak a kopálás a legki- sebb tudománya, most már elhiszitek, hogy eh- hez is érteni kell. Azt is elhiszitek ugy-e, hogy megérdemel a lakomán egy díldást az is, aki a szótót kapálta.

Miért ritka a fehér holló?

Vaahol a Hargita bércei közt van a hol- lók fürdője. Parányi tengerszem az eget ha- sító bércek között. Vize olyan kristálytisza, hogy egész a fenekéig láthatni benne. Néha azonban hirtelen elfeketedik a vize.

— Már megin hollók fürödtek a tóban, — mondja ilyenkor a székeky ember.

Persze, ma már kacs éjszaka szoktak fürödni a hollók. Valamikor azonban nappal is megfürödtek benne. Ezt fogom elme- sélni.

Amikor a jó lsten a madarakat megte- remtette, azok még mind szintelenek voltak. Nem tetszett ez a Teremtőnek és elhatároz- ta, hogy meg is festi szép tali tarkára a ru- hájukat.

Törték, kavarták az angyalkák a sok szines festéket, a jó lsten meg egymás után festegte be a madarak tollruháját. Akik előbb kerültek sorra, azoknak bőven jutott a festékből, akik a végire értek oda, azok- nak már kevesebb maradt.

— No, most szálljatok le a földre! — szólt a jó lsten, kinyitva a mennyország ab- lakát sé soká gyönyörködött a szerfeszét röpködő tarka-barka népben.

Mikor azután becsukta az ablakot, csak akkor vette észre, hogy a hollók még hátra vannak. Elaludtak a festés idejét, és most ijedten röpködtek körül az őrös festékes csészéket.

— Sebal, no — vigasztalta őket a Te- remtő, — rajjatok majd másképpen segíték. Azza leröpítette őket a hargitai tenger- szemhez és rájuk parancsolt: — Fürödjete meg, hollócskák szép tisztá vízben!

A hollósergeben nagy mozgolódás tá- madt. Megriadtak a hideg víztől és egymást lökdösve húzódoztak hátrafelé.

— Fürödni, hollócskák, fürödni! — mo- solyogott a jó lsten.

Erre aztán néhány holló beleugrott a vízbe s lebukott benne nagyhirtelen. Hát, ahogy kiröppennek a vízből, fehér a tolluk, mint a hó! Mikor meglátták a víz tükreben, gyoh milyen szépek, örömmükben nem tudtak hangot adni.

A többi holló azonban még most se ka- pott kedvet a fürdéshez. A jó lsten azonban felemelte kezét és feljűk sühintott. Erre, akarva, nem akarva, mindnyájuknak bele kellett ugrani a vízbe.

Hát, ebben a percben olyan fekete lett a víz, mint a szurok. Olyan lett a hollók színe is, mikor feibuktak a vízből. Ok ma- guk is nagyon elszomorodtak, mikor a ké- püket meglátták a tengerszem tükreben. Mind azt kiáltották: — Kár, kár!

A hollók azóta mindig feketében járnak s egyebet se tudnak mondani, csak azt, hogy kár, kár. S mivel kevesen akadtak, akik jó- szántukból ugrottak bele a vízbe: azért oly ritka a fehér holló.

Éppen olyan ritka, mint az a gyerek, aki fél a hideg víztől. De jó is attól nem félni, gyerekek, mert akit reggelente ugy kell erőszakkal a víz alá dugni s megmos- datni, egyszer majd azt veszi észre, hogy fe- ketén kerül ki belőle, akárcsak a hollók. Ugy ám, bizony, szerencsen gyerekké változik!

Anyai szerelief

- Sárguló erdőben ószi sötét este, anyamadar fiat szivszorongva leste.
- Hiába várja, hogy reménye teljesül, azért egyik ágon magában busan ül.
- De egyszer valaho! gyenge halk csipogás, hallatsz k messziről madár-gyermek sírás.
- Ugy látszik szegényke eltevedt valahol, mert az anyamadar nem leli őt sehol.
- Hiába is hívja keserves sírással, egy reménye van még, tá-án játszik mással.
- A sirást meghallva ment az anyamadar, gyorsabban, mint a nyíl repült a hang után.
- Nagy lelt az öröme, hogy fiat meg elle. máhjárt vig fűtyszóval az isekent dícsérte.
- SELMECZY JANOS

Az aranyháji írók

(Nepnese)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiatal király és királyné. Az egész ország népe szerette őket és boldogok is lettek volna, csak azért busultak, hogy nem volt gyermekük. S hát egyszer a királyné azt álmodta, hogy aranyhajú ikrei születnek. No volt öröm, amikor másnap reggel a királynak elmesélte, hogy miről álmodott és alig várták mind a ketten, hogy megszülessenek a gyermekeik.

Volt azonban a királynénak egy gonosz szivű, irigy szobalánya. Ez titokban egyre azon jártatta az eszét, hogy hogyan juthatna a királyné helyébe.

Hát csak hirtelen jött egy nap, hogy el-lenség roított az országba s a királynak magán is el kellett menni háborúba. Jaj, de nagyon busult a szegény királyné, hogy férje még azt sem várhatja meg, hogy az aranyhajú két gyermeke, akiről álmodott, megszülessék.

Annál inkább örült a gonosz szobalány, hogy amíg a király odalest, a királyné majd az ő hatalmába kerül.

Nem sokára aztán megszületett a két gyönyörű, aranyszínű gyermek. Egyik kislány volt, a másik kisfiú, éppen amint a királyné megálmodta őket. Nagy örömben le is állt rögtön a királyné és megírta férfinak, hogy milyen két gyönyörű gyermekük született. A levelet egy katonának adta, hogy azonnal vigye el a király táborába.

Elindult a katoná, de még ki sem ért a kapun, a leselkedő, gonosz szobalány máris utóléte és visszakérte tőle a levelet, hogy a királyné még valamit akar beírni. De persze csak hazudott. És egy másik levelet adott oda a katonának, amit ő írt a királyné nevében. Ebben a levélben az állott, hogy a várva-várt aranyhajú ikre kelyett a királynénak kis macskái születtek és hogy feljelen a király, mit csináljon velük?

Szomorúan olvasta a király a levelet, amelyről szentül azt hitte, hogy a felesége írta. De mégsem zúgolódott, hanem azt írta vissza rögtön, ohgyha az Isten ilyen cseppást mért rájuk, viseljék azt is türelemmel és hogy a királyné csak gondolzza azokat a kis macskákat is úgy, mint ohgyha gyermeknek lennének. Semmi bajuk ne essék, míg ő hazatérhet.

A gonosz szobalánynak persze gondja volt rá, hogy meglesse a katonát, amikor visszatér a király levelel. Ezt is kicserélte egy másik levéllel, amiben azt írta a király nevében, hogy a királyné a két aranyhajú gyermeket vesse azonnal a kutyák közé. Ott

ne találja a király a palotában, amire visszajön, mert elpusztítja őket.

Hej, de sirva fakadt a szegény királyné! Hogy is leht ilyen szívtelen az urai Jaj, de hogy is dobta őket a kutyák közé. Inkább elbujdosik velük. S két kicsi gyermeket magához öltve, kiszökött velük a palotából. Megndult a messi, sötét erdő, hegyek felé. Alig pár hetesek voltak a gyermekek, a királyné mégis alig bírta őket. Az ut hosszú és göröngyös volt, a gyermekek pedig mintah egyre nehezebbek lettek volna. A királyné már majdnem összeesett a fáradtságtól. S hát, az aranyhajú ikrek egyszerre csak ugrottak az édesanyjuk mellé és mintha legalább is már öt-hat évesek lettek volna, megszólaltak:

— Ne busulj, édesanyánk, megsegít az Isten!

De megörült az édesanyjuk! Ime, a jó Isten hirtelen így megnövesztette az ő két kicsiny gyermekét! Most már kézen is foghatta őket, a gyermekek pedig kis inges-kéjűkben szaporán, vidáman lépegettek édesanyjuk mellett.

Sötét este lett, mire a nagy erdőbe értek. Ehesek és fáradtak voltak már és nem volt belevő faratjuk, sem pedig ahol a fejüket lehajtsák.

De a felhők közt, az égen csillagok ragyogtak, a jó Isten örködött a bűdosők fölé. A két gyermek pedig lelérdelt egymás mellé és így imádkozott:

— Jó Istenünk, szépen kértünk, éret-titált adtál nekünk, ved meg puha ágyunk, ne ázzunk, ne fázzunk!

S hát erre mi történt? Kibujt a hold is a felhők mögül és éppen egy szemközti kis erdei kunyhóra világított. Benne terített asztal, vetett puha ágyat találtak mindhármuk számára.

Megköszönték a jó Istennek, hogy mindjárt így teljesítette kérésüket, majd asztalhoz ültek, utána pedig szépen lefeküdtek. Így éltek, éldegéltek itt napról-napra, csendben és békében. Az erdei kunyhó terület asztaláról sohasem fogyott el az enni-innyavó, és őzikek meg erdei madárkák voltak az aranyhajú ikrek játszópaításai.

Hát a király pedig ezalatt megért a háborúból és ugyancsak szomorú volt, hogy felesége a két gyermekével együtt világra ment. Pedig ő megírta a levélben, hogy en busultion a királyné, ha mindjárt macskákat is azok a gyermekek, csak viselje gondjukat és várja őt haza türelemmel.

Egy napon azután megfogadta, hogy ha térdig kell is koptatni a lábát, megkeresi a feleségét.

Mielőtt utnak indult, egy szegény, megtépet madarat talált az alfaja előtt. A király felvette, mire a kismadár megszólalt:

— Csak nagy nehezen tudtam a gonosz szobalány seprűje elől ide menekülni. Azért jöttem, hogy megmondjam neked: ha a keresztúthoz érsz és a fekete macskával találkozol, hozzá ne érintsd a kezedet és ne menj utána, hanem csak végd jól fejed a kardoddal. Különben nem látod meg többé a feleségedet.

A király megsimogatta a szegény kismadarat és mivel megtépet szárnyával repülni nem tudott, a zsebébe tette. Úgy indult vele utnak.

Hát a keresztúthál csakugyan egy nagy fekete macska csatlakozott ohzá. A király azonban ahelyett, hogy megsimogatta volna, a kardjával tüstént jól febevágta, úgy ahogy a kis madár tanácsolta neki. Hát abban a pillanatban csuf, fekete lángok csaptak elő a macska villogó szőréből és egy marék hamuál nem maradt meg egyéb belőle.

A kismadár erre kirepült a király zsebéből, már semmi baja sem volt és így szólta: — Megbárhódott végre, aki annyit ártott neked és családodnak. Mert tudtad meg, hogy ez a fekete macska egy gonosz boszorkány volt, az a szobalány, aki nálad szorított. Most pedig jöjj, majd én tovább vezetlek.

Azzal a kismadár a sötét messi erdők felé vette útját és ott fáról-fára, ágról-ágra szállva elvezette a királyt egy erdei tisztáshoz, amelynek közepén egy kis kunyhó állott.

A kunyhó előtt ték aranyhajú gyermek játszadozott. A királynak könnyes lett a szemé. Hogy szeretett volna ő is ilyen gyermekeket! De ha már az Isten macskákat adott neki, azokat is szeretni tudná. Csak már rájuk telne.

— Ki gyermekei vagytok? — kérdezte az aranyhajú ikrektől, akik ámulva nézték a fényesruhájú vendéget.

— A jó Istené és az édesanyánké, — felelték azok és beszaladtak.

A király utának ment az erdei kunyhóba. Hát, amint belép, m't lát? A felesége ott áll az asztalnál sé sirva imádkozik. Mikor a két gyermek odaintott hozzá, csak magához öltte őket és anélkül, hogy feltekintett volna, így szólt:

— Szegény gyermekeim! Imádkozzunk együtt édesapátokért!

No, nem kellett a királynak se több, most már tudta, amit tudni akart, hogy ennek a két gyermeknek ki az édesapja. Odafutott ő is a feleségéhez, öltte, csókoltá mindhármukat.

— Nem hiába imádkoztunk annyit a jó Istenhez! — sóhajtott fel boldogan az édesanya, amikor egymásnak már mindert elmeséltek.

Azután visszatértek a palotába, ahol ismét fényes nagy lakodalmat tettek és talán még most is boldogan éldegélnék.

Igy segítette meg Isten a Benne bizó édesanyát és jó gyermekeit.

Török mese a szegény és a gazdag emberről

A Fekete-legend egyik kis kikötővárosában, élt egy gazdag ember és egy szegény teherfordó. Mindkető — saját módja szerint — korareltől késő éjszakáig dolgozott, hogy maguk és családjuk számára megszeressék azt, amire szükségük van. Míg a gazdag ember a görög és örmény kereskedőkkel ártóozott a padokon és a vásárlésekre, vagy idágen országokba ment Jóhaton, hogy új árut kúrtasson fel és szeressen be, vagy a klotó r. kodopaján elörözítte a részére értékes szállomány kirakását, vagy pedig kereskedőtársával üdögélt a sötét hrodákban és még sötétebb utcálekben. — addig a teherfordó hurcolta a nagy zsákokat a raklatrakból a hajókra, azokon a szörnyü lépcsőkön föl és le, amik a gépház közvetlen közeliségben vannak. Nyögött, sóhajtozott és iz-zedt a súlyos gabonászsakok terhe alatt, vagy a gyümölcsös zsákok nyomorították meg a testét és messzre elhalasztott fájdalmat, szomorú, vontatott és vágó éneke, amikor kincsekkel érő rózsadajos hordókat gördítette maga előtt, a teherhajók bejéjébe.

Csak akkor, abban az esti órában, amikor a minaret toronyában a mezzein elkezdte énekelni az esti imát, csak akkor kezdett külföldözni egymástól a két, reggeltől estig egyformán robotoló ember éneke.

Mert a gazdag ember még azt az időt is arra használta fel, hogy ándézza és felülvizsgálja — üzleti főkönyveit.

A szegény ember azonban a holdra és az — Egre emelte tekintetét s imában dicsőítette Istent.

Rejtvények,

játékok, mókák és egyéb humorusok

- Me feljések a Tünderország mulheli számából**
- Betűrejtvények: 1. Ince Sándor, 2. Benedek, 3. Párhuzamos, 4. Haszonleső, 5. Rácsrejtvény: 1. Endre, 2. Zárda, 3. Emlek, 4. Gábor, 5. Meggy. A vízszintes 1 Esztergom.
- Oszloprejtvény:** 1. Kolo, 2. Izom, 3. Nolta, 4. Irig, 5. Zofi, 6. Szép, 7. Ika, 8. Para, 9. Álom, 10. Lada. A vastagon rajzolt sor: Kinizsi Pál.
- Mi ez?:** Görögdiunye.

renc). 6. Rotter—Jurmann: Az anya dala (Sonja Kowalevska). 7. Hubay: Hul'ámzó Balaton — csárdajelenet (hegedű: a szerző). 8. Millöcker: Vörös rózsabokor — operettal (Karl Schmitt—Walter). 9. Grever: Spanyol dal (Rosita Serano). 10. Strauss—Dohnányi: Kincskereső (zongorára: Dohnányi Ernő). 11. Kodály: Völgy (Szilágyi Erzsébet leánycecum énekkara, vez. Sztojanovits Adrienne). 12. Grieg: Egyveleg (Berlini filharmonikusok).

14.30 (2.30): Hírek.

14.45 (2.45): Műsormertetés.

15 (3): Arfolyamhírek, piaci árak, ételmisszerárak.

16.10 (4.10): Ifjúsági rádió. Csillagokat vizsgálunk. A rádió gyermekjátzcsoportjának látogatása a Pázmány Péter Tudomány-egyetem Budapest-Svábhgyi csillagvizsgáló intézetében.

16.45 (4.45): Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.

17.15 (5.15): Vidák József cigányzenekara.

18.05 (6.05): József Attila verseiből előad Somlay Artur. Bevezetőt mond József Jolán.

18.30 (6.30): A rádió szalózenekara. 1. Buttakay Ákos: A bolygó görög — operettnyitány. 2. Polgár Tibor: Megy a gőzös. 3. Huszka: Csilla dala a Tündérszerelem című operettből. 4. Czinka Panna nótája. 5. Zerinváry: Bejártam érte a világot — slow-fox. 6. Kemény Egon: Mire vársz — angol keringő. 7. Gyöngy Pál: Madame — tangó. 8. Sas: Nekem nincs szerencsém — slow. 9. Buday Dénes: Bátorral keressz — rumba. 10. Losonczy Dezső: Ébred az erdő, idill. 11. Farkas Ferenc: Tarantella.

19.15 (7.15): Hírek-magyar és román nyelven.

19.25 (7.25): Mezőgazdasági és háztartási munkában a Női Honvédelmi Munkatábor tagjai. Közvetítés a szabóismegyei Levelek közsgéből. Beszél Budinszky Sándor. Hangfelvétel).

19.40 (7.40): Hegyaljai szüret. Hangjáték. Irta ifj. Ambrózy Ágoston és gróf Haller Alfréd. Rendező Csanády György. Személyek: Öreg pástör — Baróthy József; néhai Boroskay Bálint — Mihályffy Béa; Boroskay Bálint — Hajmássy Miklós; Boroskay Áron — Páger Antal; Piriczky kántor — Gözön Gyula; sCom vincerler — Rónai Géza; Böske szedőlány — Babochay Erzs; Cigány — Losonczy Zoltán.

20.40 (8.40): Hermann Schittenhelm harmónikaszámai.

21 (9): Lóversenyműsorok.

21.10 (9.10): »Jókai Erdélyben«. Részletek Jókai műveiből. Felolvasás.

21.25 (9.25): E. Fischer: Az Alpoktól délre — szvit. (Kikötőben, Terrasz a tengeren, Virágkorzó, Tarantella. (Koncert zenekar, vezényel Seidler—Winkler. (Hanglemmez).

21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.

22.10 (10.10): Közvetítés a budai Kis Royalból. Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.

23 (11): Hírek német, olasz, angol és franciá nyelven.

23.20 (11.20): Tánclemezek.

0.05 (éjjel 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

18.45—19.15 (6.45—7.15): A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.

19.30 (7.30): Wehner Tibor zongorázik.

20 (8): Hírek, lóversenyműsorok, hírek szlovák és ruszin nyelven.

20.25 (8.25): Hanglemezek: 1. Csajkovszkij: Romeo és Julia — nyitány. (Bosztoni Szimfónikusok, vezényel Ksuzevickij.) 2. Florent Schmitt: Salome tragédiája — szimfónikus költemény (Walter Straram zenekara, vezényel a szerző).

21.20: Az éseember kődobásától a messzehordó ágyúig. Irta Csűrös Zoltán (Felolvasás).

21.45 (9.45): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK. A német állomások egy-séges műsora adnak k, miután a világesemények rendkívül gyors sodrásban minden műsorszámot idő-szerűvé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük.

OLASZ MŰSOROK. 245. 420 és 491 méteren:

19.30: Szimfónia • 21: Szimfonikus hangverseny •

22.15: K s rádiózenekar — Csek 230 méteren 19.30:

Sza onzene • 20: és 21.30: Vegyes zene • 22:

Hírek.

A magyar nyelvű híradás 17.15-kor 19.70 és 21.41 méteren, továbbá 21.10-kor 16, 19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren van.

PRÁGA I. 20.10: Suk-, Fibich- és Jeremiás-művek • 21.30: Tarka műsor Spurny énekesseivel és rádiózenekarral.

SZOFIA. 20.30: Karének • 21: Könyv és tánczene • 22.05: Nézős zene.

1940. szeptember 8-tól 14-ig

BEOGRAD. RÖVIDHULLÁMU ADÓÁLLOMÁS

VASÁRNAP: 6.45: Első hírek, pontos idő • 7.00: Reggeli hangverseny • 7.45: Lapszemle • 9.30: Görögkeleti istentisztelet • 13.30: Rádiónapló • 13.50: Hírek francia nyelven • 14.00: Hangverseny • 14.40: Hírek • 19.00: Jugoszláv zene • 19.10: Hírek • 19.20: Jugoszláv nemzeti óra • 19.40: Hírek szlovén, albán és görög nyelven • 20.10: Felolvasás • 20.20: Hírek török, román, magyar és német nyelven • 21.20: Felolvasás • 21.40: Hírek • 21.55: Hírek francia, olasz és angol nyelven • 22.40: Utolsó hírek, pontos idő.

KÖZNAPOKON: 6.45: Első hírek, pontos idő • 7.00: Reggeli hangverseny • 7.45: Lapszemle • 13.30: Rádiónapló, pontos idő • 13.50: Hírek francia nyelven • 14.00: Hangverseny • 14.40: Hírek • 19.00: Jugoszláv zene • 19.10: Hírek • 19.20: Jugoszláv nemzeti óra • 19.40: Hírek negyedórás időközökben szlovén, albán, görög, török, román, magyar és német nyelven • 21.20: Felolvasás • 21.40: Hírek • 21.55: Hírek francia, olasz és angol nyelven • 22.40: Utolsó hírek, pontos idő.

BEOGRAD

6.15—7.45: Indu ó, hanglemezek, torna, a nemzet szava, orvosi tanácsok.

8.25: Pontos idő, műsorközlés.

8.30: Görögkeleti istentisztelet közvetítés Novi Szarajevóból.

10.50: Reklámok

11.00: Közvetítés a noviszarajevói templom beszenteléséről.

11.50: Vizállásjelentés.

11.59: Pontos idő.

12.00: Harangzó a görögkeleti székesegyházból — Zsivka Krsztics és Szvetisláv Vrbaski tambura-kisereitel népdalokat énekelnek: 1. a) Bu bul mi poje, b) Dva su cveta u bostanu ras'a, 2. a) Idem kutyi al vety zora, b) Csizme moje skriptiju, 3. a) Koilka je duga z ma bila, b) Vo im diku, 4. a) Mislim rano, b) Ovim sorom jagodo, 5. Gye si dragi, 6. Daleko je ta palanka lepa.

12.50: Szórakoztató lemezek

13.30: Rádiónapló

13.40: Beograd vasárnap, riport

13.50—15.00: Hang'emek.

Közben 14.40: Hírek.

15.50: Pontos idő, műsorközlés.

15.55: Alekszandar Petrovics felolvasása az ősz vetésekről.

16.15: Közvetítés a népek, Közreműködik: Jelica Nikolics és Dobrivoje Jocićs (ének), Vojta Trifunovics (harmonika), Peter Sztarcsевичs (furllya), a rádió tambura- és népies zenekara.

Közben 17.15—17.25: Koszta Popovics mezőgazdasági szaktanácsal.

18.15: Tánclemezek.

19: Reklámok.

19.10: Hírek, rádiónapló.

19.25: Katarina Lics és Nikola Tausanovics népdalokat énekel, kíséri a rádió népies zenekara. 1. Dremka mi sze, 2. Na szerce mi lyuta zmija, 3. Gaurko mila, 4. Jeleno momo, 5. Zasto mi sze szrd s, 6. Nabelila szam sze, 7. Gledaj me draga, 8. Oj gyevojka gyinygo.

20.20: Szarajevón keresztül, zencés riport.

21.40: Pontos idő, hírek, sporteredmények.

22.00: A Királyi Gárda fuvós zenekarának hangversenye, vezényel Dragolyub Zsivanovics főkarnagy.

22.40: Hírek.

22.50: Kávéházi zene közvetítése Szarajevóból éjjel.

ZÁGREB 17.30: Lemezek • 20: Könyvű zene

• 21.15: Váltakos dalok • 22: Hírek Tánczene

2 A REGGELI USAG HETI RADIOMUSORA

BUDAPEST I.

- 8: Ebresztő. Szózat. Hanglemezsek. 1. Dankó-Figyed. Dankó-csárdás (Mária Terézia I. honvédelmi gyalogezred zenekara, vez. Figyéd Sándor). 2. a) Hej, róza, róza; b) Zabot vittem (népdalok Lajtha L. feldolgozásban. Ének: Molnár Imre). 3. Hubay: VI. magyar tánc (beegédit: Szikra Lajos). 4. a) Szó a kacsák már; b) Ellopják a szivemet (Csekényi József). 5. Kossovits: Szerenád (Lavotta szerelme, Mária Terézia I. honv. gy. e. zenekara, vez. Fricsey Richárd). 6. a) Jaj, de sokat áztam; b) Esik eső — katonanőlk Bárdos Lajos feldolgozásban (Mezőúri Református Gimnázium zenekara, vez. Csekl Imre). 7. Lehar: Luxemburg grófia — operettérszettek (Szimfonikus zenekar, vez. Polgár Tibor). Kacsó: En vagyok a bojtár-gyerek — dal a János vitézből (Csekényi József. 9. Pécsi József: Unnep a háremben (Rádiókoncert-zenekar, vez. Majorossy Aladar). 10. O'rah Kálmán: Csak teben-ned bízam (Korányi Miklós verse, Orbán Sándor). 11. Bihari János: Mikor a pénz el fogyott — csárdás (Magyar Imre cigányzenekara).
- 8.45: Hírek.
- 9: Ünneprizis tisztelet a Koháry-utcai templomból. Prédikál Pethő István lelkész.
- 10: Református istentisztelet a Káyh-téti templomból. Prédikál Murakózy Gyula lelkész.
- 11: Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udvari és váralbáni templomból. A szentbeszédet missa közben Fo. ba János pápai preátus vezértesperes mondja. Ének a Felső Krisztinavárosi Egyházközség vegyeskara, Jurassa Endre vezénylésével.
- 12.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
- 12.30: Mátócsy Margit és Badics Gyula magyar nőiakkal énekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara. Mátócsy számai: Vass György: Messza, messze Csikországbán. Akom Lajos: Pirus rózsát adtam (Kunéry verse). Kárpát Zoltán: Nagyvárosban (Ságoty verse). Sentimay: Tízpár csókot egyvegből. Balázs Árpád: Nagy Gáborral muzsikálnak. Fráter Lóránd: Ott, ahol a Maros vize. Udvarhelyi rezononnyban — székely népdal. Badics számai: Teghze-Gerber: Gerle szálolt... (Várady Csaba) Mély a Rima — népdal. Magyaródy Jenő: Minden este fogadom. Travnyik: Kéka tövén költ a ruca. A becsalt csárda faja — népdal. Vitéz Kókay István: Bagaméti hársfa. Kubányi: Nincsen abba semmi szegény.
- 13.25 (12.5): Hangképek a magyar-német ökölvívő mérkőzésről. Közvetítés a Fővárosi Nagy-Cirkuszról. Beszél dr. Legény József.
- 13.45 (1.45): Hírek.
- 14 (2): Hanglemezsek. 1. Wagner: Faust — nyitány (Londoni Szimfonikusok, vez. Coates). 2. Verdi: Rigoletto — ária az I. felv. ből (Antonio Cortis). 3. Liszt: XIV. repeszóda (Budapesti Filharmonikusok, vez. Dohnányi Ernő). 4. Mascagni: Pasticciotto — Santuzza áriája (Bianca Sacchetti). 5. Dvorák: Scherzo capriccioso (Minneapolis Szimfonikusok, vez. Ormandi Jenő). 6. Csajkovszkij: Pique Dame — ária (Heinrich Schumann). 7. Debussy: Tanc (Bosztoni Szimfonikusok, vez. Kuzvevickij). 8. Giordano: André Chénier — kettő. 9. IV. felv. ből (Sberidan és Perle). 9. Dohnányi: A Rurália Hungarica II. vétele (Londoni Szimfonikusok, vez. a szerző).

A REGGELI USAG HETI RADIOMUSORA

- nányi: A Rurália Hungarica II. vétele (Londoni Szimfonikusok, vez. a szerző).
- 15 (3): 1. Időszertől közlemezési kérdések. Solihy Ernő dr. közlemezési főfelügyelő előadása. 2. A kurtéria jelentősége a hazai lakományokban. Hatos Géza dr. kísérleti igazgató előadása. A földművelésügyi minisztérium rádió-előadásorozata.
- 15.45 (3.45): Szalonitka. 1. Losonczy Dező: Székely havasokban — verbunkos. 2. Deibesz: Vitégok tánca. 3. Meisel: Anita — szerenád. 4. Aggházy Károly: Magyaras esték. 5. Rajfer Lajos: Gyöngyvitégek — keringő. 6. Klein: Mairóztánc. 7. Albeniz: Tangó. 8. Vincze Ottó: Dal — Slov. 9. Boehmann: Pasodoble.
- 16.30 (4.30): Mikor ezadag egy ország? Kisléki Nagy Dénes dr. előadása. Közművelődési előadás-sorozat.
- 17 (5): Hírek magyar, szlovák és orosz nyelven.
- 17.15 (5.15): Honvedmúsor.
- 18.10 (6.10): Mórty Zsigmond előbeszélése.
- 18.40 (6.40): A Váci Vex Humann Énekkar. Vezérel Sümegh Miklós. 1. Rossini: Tavaszi dal. 2. Hans Leo Hassler: Osi fák (Szabó Miklós ford.). 3. Orlando di Lasso: a) Zsoldoskatonák szerenádja; b) Visszhang (Bárdos Lajos fordítása). 4. Faruk Nándor: Éjjeli zene (Lujza Janka verse). 5. a) Látod-e babám; b) Vargák abajaja — népdalok (Bárdos Lajos feldolgozásban). 6. Velt: a szarvasbogar és a róza. 7. Seiffan: A kakuk (Nádasdy Kálmán ford.). 8. Weber: Béka-hangverseny. 9. Lincke: János bogárka-dal (Sümegh M. átirata). 10. Schubert: Induló (Karvaly Viktor átirata).
- 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
- 19.25 (7.25): Sport- és évszámvetés.
- 19.40 (7.40): Új hazza. Történe ml színház 4 felvételében. Irta Nyírő József. Rádiószínházra átkalmarza Csánády György. Rendező Barsi Odón. Személyek: Kirdybiró — Tornóyi Imre; A leánya, Bori — Dayka Margit; Endes István — Szabó Sándor; Jovákai bá — Hosszu Zoltán; Amália néni — Góbbi Hilda; Tera — Mészáros Ági; Ferkó Feri — Bográz Elek; Basa Tamás — Lehotay Árpád; Basa Tamásné — Eöry Kati; Sükő Dénes — Köpeczi Bokz Lajos; Vén Jedd — Pataky József; Jedd néni — Cerey Irma; Ertés — Szifágyi Aladár; Ertésné — Szatmáry Margit; Bónisné — Zala Karola; Gyenge Gyuri — Pácsery Agoston; Kócs Miklós — Juhász József; Erzedes — Nagy Adorján; Kapitány — Kovács Károly; Hadnagy — Pataky Jenő; Alfi — Sándor István; Hadbírókapitány — Forgács Antal; Auditör hadnagy — Bokay Ferenc; Hátőr-hadnagy — Pálócy László; Konziliáris — Szentiványi Béla; Jegyző — Kamars Gyula; I. Asszony — Harsányi Gizzi; II. asszony — Somlay Jutka; I. férfi — Harszós Gusztáv; II. férfi — Csere István.
- 21.40 (9.40): Hírek. Időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és orosz nyelven.
- 22.10 (10.10): Közvetítés a Florán-kávéházról. Gáspár Lajos cigányzenekara muzsikál.
- 23 (11): Hírek német, orosz, angol és francia nyelven.
- 23.20 (11.20): Táncelemek.
- 0.05 (éjjel 12.05): Hírek.

A REGGELI USAG HETI RADIOMUSORA

BUDAPEST I.

- 6.30—7.20: Induló, torna, hanglemezsek, a menzel ezava, hírek, orvosi tanácsok.
- 11.30: Műsorkezdés.
- 11.40: Reklámok.
- 11.50: Vízállásjelentés.
- 11.59: Pontos idő.
- 12.00: Harangszó a görgökletli székesegyházról. — Scherovics Vukrá és Parle Panerovics népdalokat énekel, kíséri a rádió néplés zenekara. 1. a) Szóne sztrane Szanc; b) Gyul Zulejka. 2. a) Mero Tomcsó; b) Rajna porti sztojase. 3. a) Szinoty pasa pasanicu kara; b) Mujó Gyogu po mejdanu voda. 4. a) Raszuri Cvetó; b) Borjano, Borjanke.
- 12.40: Szórakoztató lemezek.
- 13.30: Pontos idő, rádiónapló.
- 13.40: Jelena Bajeva orosz románcokat énekel.
- 14.10: Dvorszák: Szerenád (genéz).
- 14.40: Hírek.
- 14.50—15.00: Hanglemezsek.
- 17.00: Pontos idő, műsorkezdés.
- 17.05: Dr. Mlós Moszkovlevics felolvasása: Nyelvünk ápolása.
- 17.35: A rádiózenekar hangversenye. 1. Jenko: nyitány. 2. Csizsek: Népdal-lapok. 3. Szpernyák: II. szent népdalgyűjtemény. 4. Paunovics: Szmail Aga Csengés, nyitány. 5. Andrejevics: Jaksics, Induló.
- 18.20: Időszertől kezdések.
- 18.30: Kivánságlemezsek.
- 19.00: Hírek, rádiónapló.
- 19.25: Jugoszláv nemzeti óra. Divna Vukovics felolvasása: Ctnagora arca.
- 19.40: Hanglemezsek.
- 20.00: Elz Jankovec postolójának.
- 21.10: A nagy rádiózenekar szórakoztató hangversenye, vezényel Szelinszki.
- 21.40: Pontos idő, hírek, rádiólexikon.

A REGGELI USAG HETI RADIOMUSORA

BUDAPEST I.

- 6.40: Ebresztő, Torna.
- 7: Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezsek. 1. Fiala János: Magyar induló (Rendőrezzenekar, vez. Szöllősy Ferenc). 2. a) Horthy Miklós Dunántun; b) Hajnalodik; c) Szárnya, szárnya, kaszárnya teteje; d) Recece, nem vagyok én kapitány — katonanóták (Honvéd Cserkés Örsvezetői kar). 3. a) Aki a babájt; b) Kilyukadt a kötöm; c) Megy a görös — csárdások (Kiss Lajos cigányzenekara). 4. Figyed Sándor: Hunyadi János — induló (Mária Terézia I. honvédelmi gyalogezred zenekara, vez. a szerző). 5. Translátour: Élet a bécs. Parteben — keringő (Lóránd Edit zenekara). 6. Dávid Péter: Szent László — induló (Hunyadi János 9. honvédelmi gyalogezred zenekara, vez. Fricsey Ferenc).
- 10: Hírek.
- 10.20: Háromszázötven éve jelent meg a Károlfi Biblia. Szintya Jenő előadása.
- 10.45: Mit nézünk meg? Az esküteri római sisakot a Nemzeti Múzeumban ismerteti dr. Radnóti Aladár.
- 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
- 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés.
- 12.10: Weidinger Ede szalózenekara. 1. Kölscher: Katona — nyitány. 2. Kiss—Ángyal Ernő: Magyar hangulatok. 3. Kemény Egon: Merengés. 4. Losonczy Lajos: Todorzó. 5. Járai Richárd: Farsangi keringő. 6. Basque: Elefantparádé. 7. Kigyósi Árpád: Szomorú keringő. 8. Ascher: A herceg keringője — operettgyveleg.
- Közben 12.40: Hírek.
- 13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés.
- 13.30 (1.30): Hanglemezsek: 1. Schubert: Rosamunda — nyitány (Amsterdami Koncertzenekar, vez. Mengelberg). 2. Donaudy: Cél mio amato — dal (Frida Leider). 3. Wagner: Fajdalmak — dal (Frida Leider). 4. Debussy: Arabesk (hárfa: Mildred Dilling). 5. a) Töltök a Nagyerdő utját; b) Edig való dolgom, c) Olvad a hó (Népdalok, Bartók feldolgozásban) (Székelyhidi Ferenc).

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMŰSORA

20.20: A nagy rádiózenekar szimfonikus hangverseny, vezényel Gerhard Bisenhütter. 1. Weber: Peter Schönnel, nyitány. 2. Schubert: B-dúr szimfonia. 3. Katzig: Esti zene.
21.20: A rádió-dalárda énekel.
21.40: Pontos idő, hírek, rádiólexikon.
22.00: Modern zene lemezekről.
22.20—23.15: Táncczene.
Közben 22.40: Hírek.

ZÁGRÉB 17.15: Boszniai dalok • 17.45: Dalok
• 20: Hangverseny • 21: Matjeen Marijan énekel
• 21.30: Csemegehangverseny • 22: Táncczene.

BUDAPEST I.

6.40: Ébresztő, Torna.
7: Hírek, Közlemények, Étrend, Hanglemezek. 1. Fricsey Richárd: A volt 69. székesfehérvári gyalogezred indulója (Mária Terézia 1. honvédsálgazdred zenekara, vez. Fígedy Sándor). 2. Strauss József: Szférákzenéje — keringő (Berlioz Filharmónikusok, vezényel Wilhelm Gross). 3. Lőrincz Pál: Emresz Károly — indul (Mária Terézia 1. honvédsálgazdred zenekara, vez. Pongrácz Géza). 4. Alma a fa alatt — csárdás (Cselényi József). 5. Beez: Hacketai induló (Odeon vonózenekar). 6. Faulwetter: Éljen a hazai! — induló (Mária Terézia 1. honvédsálgazdred zenekara, vez. Fricsey Richárd).

10: Hírek.
10.20: A Duce és a Führer. Molnár János előadása.

10.45: A téli fürdőkurák. (Fetolvasás).
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12: Harangszó, Hímnusz, Időjárásjelentés.
12.10: Balázs Kálmán cigányzenekara.
Közben 12.40: Hírek.
13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vizállás-jelentés.

13.30 (1.30): A Melles Béla-zenekar. Vezényel Vincze Ottó. 1. Beliczay Gyula: Magyar scherzo (Hangszerelte Szervánszky Péter). 2. Hubay: A cremontai hegedűs — ábránd. 3. Eiseemann: Crescendo egyveleg.
4. Sándor Jenő: Operett- és filmgyeveg.
14.30 (2.30): Hírek.
14.45 (2.45): Műsorismertetés.
15 (3): Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

16.10 (4.10): Diákféra. Uj Robinson. Orbán Dezső előadása.

Utána: Ifjúsági közlemények.
16.45 (4.45): Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 (5.15): Dohnányi: Fisz-moll szvit. Előadja a Csikágói Szimfonikusok, Frederick Stock vezénylésével. Hangfelvétel.
17.45 (5.45): A nyersanyaggazdálkodás szolgálatában. Ifj. Sorg Antal előadása.

18.15 (6.15): A rádió szalózenekara. 1. Strobmayr: Ujbor — induló. 2. Millöcker Koldusdúrák — nyitány. 3. Vecsey Ferenc: Északi éj. 4. Paksy József: Szerelmi keringő. 5. Künnecke: Intermezzo. 6. Szirmay: Részletek a Balerina c. operettből. 7. Máthé István: Érzem én — blues. 8. Fényes Szabolcs: Slowfox. 9. Eiseemann: Szeretem én az uramat — angol keringő. 10. Pálóczi-Horváth: Los saracenos — pasodobli.
19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
19.25 (7.25): Danyi Ferdinand gondolkázik zongorakísérettel. 1. J. B. Brevál: G-dúr szonáta. 2. Scarlatti: Tempo di balla. 3. Dvorsák: Rondo.

19.50 (7.50): Sportközlemények
20 (8): Házassági évforduló. Irta Lánzy Gábor. Közreműködik Szörényi Éva és Abonyi Géza. (Hanglemezekkel).
21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
22.10 (10.10): Közvetítés a Gellért-szállóból Ilinczky László tánczenekara játszik.
23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

23.20 (11.20): Közvetítés az Emke-kávéház-ból, Farkas Béla cigányzenekara muzsikál. Kalmár Pál énekel. Dalok: Móczár Gyula: Hazudik a muzsikas; Császárkörte nem vadalma — népdal; Hevesi: Mecseki csárdás (Szondy verse); Anyos László: Amióta asszony lettél; Sándor Jenő: Vadvirágos erdő szélén rószabokor; Balázs Árpád: Szidnak engem az emberek; Réten, réten, — népdal; Nádor József: A ti utcáokban. 0.05 (éjél 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

19.15 (7.15): Rácz Béla cigányzenekara.
20 (8): Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.

20.25 (8.25): Herz Lili zongorázik. Liszt művek. 1. A Villa d'Este szökőkútjai. 2. Paganini—Liszt: a) Esz-dúr etűd; b) Gisz-moll etűd (La campanella). 3. XIII. rapszódia.
20.55 (8.55): A Bódeni-tó. Dr. Kklenska János előadása.

21.35 (9.35): Időjárásjelentés

NÉMET MŰSOROK. A német állomások egy-séges műsort adnak ki, miután a világesemények rendkívül gyors sodrában minden műsorszámot idő-szerűvé tettek. A műsorok vázát hétfőn közöljük.

OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méteren: 19.30: Szimfonikus hangverseny dalokkal • 21.10: Rádiózenekar • 22.15: Vegyes zene. Csak 230 mé-

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIOMŰSORA

BUDAPEST II.

11—12: Hanglemezek. 1. Kraul Antal: Vigadj ma-gyar — induló (Mári a Terézia 1. honvédsálgaz-dred zenekara, vez. Fígedy Sándor). 2. Orszá-gok és dalok — dalegyveleg (ének: Marcel Witt-risch). 3. a) Dankó: Nagy Bercsényi Miklós; b) Te vagy a legény, Tyukodi pajtás — kuruc dal (tárogatózó: Vidák Béla). 4. Lehár: Paganini — dal (Lotte Luckwald). 5. Millöcker: Koldus-diák — operetlegyeveg (Giorgio Amato szaló-zenekara). 6. Vincze Zsigmond: Aranyszőrű kí-s-bányka (Kulinyi verse) — operettdal (Cse-lényi József). 7. Friml: Rose Marie — ábránd (or-gona: Adolf Wolff). 8. Grothe: Uj élet felé — filmdal (Egbert Márta). 9. Straus Oskár: A cso-ko-lókatona — keréngyeveg (International zenekar, vez. Shilkret). 10. Mascheroni—Mendes: Olasz dal (Emilio Livi). 11. Molto: Ha elmész — tangó (Rádió-tánczenekar). 12. Horváth Je-nő: Én nem fogok utánnad járni (Rákosi János verse) — slowfox (Rózsa Annie). 13. Glombig—Engel: A nevető xifon — bravur-fox

12.05—12.35: Levente-rádióóra. 1. Ruszin zene. (Hangfelvétel). 2. Tornay Károly előadása Szent Istvánról. (Fetolvasás). 3. Ruszin népdal. (Hang-lemez). 4. Losonci induló (Hangemeze).

Polcsász diya leventov. 1. Národnája písnyá. G. mofonnája piásztinka. 2. Doklad Karlá Tor-nay o Szvjatém Stefányi. 3. Národnája písnyá Grámáfonnája piásztinka. 5. Losonczkij márs.

13.30—13.55 (1.30—1.45): Oláh Kálmán cigányzene-kara.

15.05—15.45 (3.05—3.45): Magyar tánclemezek. 19.30 (7.30): Fekeslap Holland-Indiából. Rácz György előadása.

20 (8): Hírek, évszónyelvények, hírek szlovák és ruszin nyelven.
20.25 (8.25): Sal ay Iván hegedűl, zongorán kísért Egressy Judit. 1. Bartók—Szégyi: Magyar pa-rasztdalok. 2. Hubay: Fűenületek. 3. Vecsey: A szél — 1. op. 4. Bazzini: Boszorkánytánc. 20.50 (8.50): 1. oldogasszony ünnepelel. Szendrey Akos előadása.

21.20 (9.20): Magyar nóták hangfelvétel. 1. Balázs Árpád: Itt hűvös a fa utókat (Előadó Akos ver-se) (Cselényi József). 2. Dankó Pista: a) Lemón-dás; b) Előad a hegedűm (Magyar Imre ci-gányzenekar). 3. Thegze-Gerber: Sörgul már a kukor-caszár (Kunéry verse) (Kalmár Pál). 4. Fráter Lőrind: Emegek ablakod előtt (László Imre). 5. Várady A.: Irtam tegnap a babámnak (Cselényi József). 6. Eröss Béa: a) Vannak el-nem csókolt csókok; b) Minden piros-fehér ró-zsát (Magyar Imre cigányzenekara). 7. Pálóczi-Horváth: Szeretem a kertet (Keller verse) (Szán-tó Gyula). 8. a) Edesanyám, nem tudok elaludni; b) Ég nagy a bihari halár; c) Csárdás (Pértis Pál cigányzenekara). 9. a) Pápai—Mó nár: Hor-tobágyi esküvő; b) Reményi Béla: Kékkettes rakotiskonya (Keve verse) (Orbán Sándor). 10. Szentirmai: a) Zsindelyzik a kaszárnya tetőjén; b) Hires város az Alföldön Kecskemét; c) Azt kérdezte tőlem az édesanyám (Nagy Izabella és Cselényi József).

21.50 (9.50): Időjárásje-entés

NÉMET MŰSOROK. A német állomások egy-séges műsort adnak ki, miután a világesemények rendkívül gyors sodrában minden műsorszámot idő-szerűvé tettek. A műsorok váza a következők: Vasárnap: 5—7: Kikötői zene Hamburgból, közben időszervi csevegés és 6: Hírek • 7: Egyházi zene • 8: Kínnes ládikó, örök német szavak és han-garctéri eseményei • 10.30: Szórakoztató zene • 11: Déli zene. Közben • 11.30: Hírek • 13: A né-met és ó-asz harctéri jelentés • 13.15: Nép- és ka-marazene • 14: A harctéri jelentés meismétlés • 14.15: Szórakoztató zene • 15: Délutáni német Hírek • 17: Szórakoztató zene • 17.30: Időszervi eseményekről • 18: Harctéri helyszíni közvetíté-sek • 18.30: Indulók • 19: Hírek • 19.15: Szórakoztató zene • 19.50: A politikai helyzet • 20: A hadi helyzetről • 20.15: Népszervi zene • 21: Hírek • 21.30: Esti zene • 23: Hírek majd zárá-sig a zene folytatása • 24—0.55: Csak Deutsch-landsender és Bréma I.: Bajtársi szolgálat.

OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méteren: 19: Mascagni: Isabeau, háromfelvonásos opera, ve-zényel a szerző • 22: Hírek • 22.15: Könnű ze-ne. 230 méteren • 20.05: Rádiózenekar • 21: énekar • 21.30: Vegyes zene • 22: Hírek. A ma-gyar nyelvű híradás 17.16 órakor 19.70 és 21.41 mé-teren, továbbá • 21.10-kor: 16, 19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren van.

PRÁGA I. 19.45: Rádiózenekar • 21.30: Fuvós katonazene, cseh népdalegyveleg, utána lemezek.

SZÓFIA. 19: Könnű és tánczene • 20: Natheva Tania énekesnő • 20.30: Szerenádok • 21: Könnű és tánczene.

BEOGRAD

6.00—7.30: Induló, torna, katonazene, a nemzet-szava, reggeli hírek, orvosi tanácsok.
11.30: Műsorkezdés.

11.40: Reklámok.
11.50: Vizállásjelentés.
11.59: Pontos idő.

12.00: Oplénál harangszó — Népdák régi napok-ból. Enekel Lyubinka Bobics és Mladen Boud-grajac, kíséri a rádió népies zenekara. — 1. a) Sztojan ide pod orany, b) Moma pojde na voda, 2. a) Lepa Pava u kovanyu szpava, b) Oj de-vojkó putá, 3. Veszelo szce kudelyu prede. 4. a) Oj oblaci mutni su morni, b) Seto szam sze go-re dole.

12.40: Szórakoztató lemezek.

13.30: Pontos idő, rádiónapló, tőzsde.

13.50: Operatész etek lemezekről: 1. Gounod: Faust, 2. Meyerbeer: Az arikai nő, 3. Verdi: Trubadur, 4. Mascagni: Parasztbecsület.

14.20: Szórakoztató lemezek 15.00 óráig.
Közben 14.40: Hírek

4 A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

- 17: Pontos idő, műsorokozás
- 17.05: Asszonyok öröme
- 17.35: A rádiózenekar hangversenye. 1. Kéler Béla: Franca vigiékny tány. 2. Lehar: Luxemburg grófia, egyveleg. 3. Armandola: Romantikus sorozat.
- 18.20: Dr. Alekszandar Kosztics egészségügyi előadása.
- 18.35: Tánctanemkek.
- 19: Bekámok.
- 19.10: Hírek, rádiónaplór.
- 19.25: Jugoszláv nemzeti óra: Novica Szanulic felolvasása a szarajevói Milutinovic Salmáról.
- 19.40: A rádió-dalárda hangversenye.
- 20.00: A szerbek költőise Csanovic alatt.
- 20.30: Beethoven: IV. A-dur szimfónia (Gemez).
- 21.00: A nagy rádiózenekar szórakoztató hangversenye, vezényel Szelinczi. — I. Auber: Fra Davolo, nyitány. 2. Halévy: A zsidó, ábránd. 3. Milofevics: a) Emlékezés, b) Bánat. 4. Friedrich: Gröndland, északi sorozat.
- 21.40: Pontos idő, hírek, napi rádiólexikon.
- 22.00: Miska Gyukics dalokat énekel.
- 22.30—23.15: Hanglemezsek.
- Közben 22.40: Utolsó hírek.

ZÁGREB 20: Operettjezetek ● 21: Hangverseny ● 21.30: Dalok ● 22: Hírek. Tánctzene.

BUDAPEST I

- 6.40: Ébredés. Torna.
- 7: Hírek. Káltemények. Etrud. Hanglemezsek. 1. Fegydy Sándor: Toldi-Induló (Mária Terézia 1. honvédszolgálat zenekara, vezényel a szerző).
- 2. Kádás György: Ibolya, Ibolya — csárdás (Kalmár Pál). 3. Blankenburg: Gladiátorok busuja — induló (fuvószenekar). 4. Fricssy Ferenc: Mérey-Induló (Hunyadi János 9. honvéd egyalgezered zenekara, vezényel a szerző). 5. Strauss János: Bécsi bombonok — keringő (Odeon művészzenekar). 6. Schlegel: A volt 23. egyalgezered Indulója (Mária Terézia 1. honvéd egyalgezered zenekara, vezényel Pongrácz Géza).
- 10: Hírek.
- 10.20: Hol laknak a csángó magyarok. Csizy Béla előadása.
- 10.45: Ruzsin falfaragások. Irta Kerekes István (Pelsővási).
- 11.10: Nemzetközi vízfélzsó-félat.
- 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés.
- 12.10: Söhr Vilma zongorázik. 1. Gluck—Brahms: Gavotte. 2. Brahms: Scherzo. 3. Liszt: Valse impromptu. 4. Liszt: La danza (Tartini). 5. Chopin: Bölcsődai. 6. Delibes—Dobnányi: Coppélia — keringő.
- 12.40: Hírek.
- 12.55: Pécsa Ella énekel zongorkísérettel. 1. Hubay: Könyvek. 2. Hodula: a) Oda nézetek (Pelső vári verse). b) Csók a piros hintóban (Eldő verse). 3. Kurucz: Add nekem a te szeméidet (Ády verse). 4. Pogár Tibor: Szonett. 5. Kemény Egon: Édesanyám. 6. Rékai Nándor: Mirt kacag és ri az a róla. 7. Babos K.: Vedd elő az inakönyvet. 8. Lendvay Józsa: Mond meg nekem.
- 13.20 (1.30): Időjárás, időjárás- és vízfélzsó-jelentés.
- 13.30 (1.30): Országos Postászenekar. Vezényel Dörnyögh János. 1. Borsay: Unnepi nyitány. 2.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

- Garami Béla: Nótacsokor. 3. Uzszák: Aranyvirág — egyveleg. 4. Erdőgh János: Toborzó. 5. György Oszkár: Keleti intermezzo. 6. Egyveleg Strauss János műveiből. Összeállította Schlegel.
- 14.30 (2.30): Hírek.
- 14.45 (2.45): Műsorismertetés.
- 15 (3): Arfolyanművek, piaci árad, élelmiszerárak.
- 16.15 (4.15): Diákéj. Negy erdélyi költő. Makray Gusztáv dr. előadása.
- 16.45 (4.45): Időjárás, időjárásjelentés, hírek.
- 17 (3): Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 (5.15): A rádió szalonzenekara. 1. Poldini: Vadróza-nyitány (hangszerrel Polgár Tibor). 2. Vincze Ottó: Néger dal. 3. Kálmán Imre: Palotás az Ödöglovass című operettből. 4. Bayer: Egyveleg a Babatündér című operettből. 5. Szűcs János: a) Yvonne tánc; b) Tangószerelem. 6. Gebhardt Rio: Jelmezball — keringő. 7. Als Tivadar: Tangó. 8. Buday Dénes: Ma vártalak — angol keringő. 9. Sándor Jenő: Palotás és fűs. 18.15 (6.15): Hepe-hupás Szilágyisághon. Ády szilágyisági verséből előad Kiss Ferenc. e Nemzeti Színház tagja.
- 18.35 (6.35): Bura Sándor cigányzenekara.
- Közben 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
- 19.45 (7.45): Egy nemzetek tanítómesterei. Barankovics István dr. előadása. Prohászka Ottokártól.
- 20.10 (8.10): Az Operaház zenekara. Vezényel Ferencsik János. Közreműködik Stefániai Imre — zongora. 1. Weber: Bütyök vadász — nyitány. 2. Mozart: g-moll szimfónia (K. 500). 3. Schubert—Liszt: Negy fantázia zongorára és zenekarra (Wanderer-fantázia). 4. Bartók: Tánctánc. 21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 22.10 (10.10): Hangemkek. I. rész Magyar operettjezetek — II. rész: Gézy Barnabás zenekartának műsorából — III. rész: Jazz-számok.
- 23 (11): Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven.
- 23.25 (11.25): Közvetítés a Spoliarich-kávéházról. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál.
- 0.05 (éjjel 12.05): Hírek.

BUDAPEST II

- 19.35 (7.35): Hetényi Kálmán énekel zongorkísérettel. 1. Hodula István: a) Temetés a tengeren; b) Bol'yongás Azurországhon; c) Te vagy a halnapi; d) Tüzangyalok. 2. Tarnay Alajos: a) Búcsú; b) Oh, bár mehetnék; c) Harmónia; d) Regi könyv; e) Alom vagyok.
- 20 (8): Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
- 20.25 (8.25): Saját házmunk. Nemcsak a kövek Szil Leontin elbeszélései.
- 20.55 (8.55): Szórakoztató zene. 1. Lehar: Lorenz-induló (Koncert fuvószenekar, vezényel Kell Ernő). 2. Bartos Lajos: Huzd rá te cigány (Nagykőrösi Tanfőképző Intézet zenekara, vezényel Marton Barna). 3. Farkas Ottó: Telenné-hívás című operaból tárogatószó. Előadja Dobos Imre és a Koncert fuvószenekar). 4. Thomas: Erigo bibamus — borbál (Nagykőrösi Református Tanfőképző Intézet zenekara, vezényel Marton

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

- 19.45 (7.45): Egy nemzetek tanítómesterei. Barankovics István dr. előadása. Prohászka Ottokártól.
- 20.10 (8.10): Az Operaház zenekara. Vezényel Ferencsik János. Közreműködik Stefániai Imre — zongora. 1. Weber: Bütyök vadász — nyitány. 2. Mozart: g-moll szimfónia (K. 500). 3. Schubert—Liszt: Negy fantázia zongorára és zenekarra (Wanderer-fantázia). 4. Bartók: Tánctánc. 21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 22.10 (10.10): Hangemkek. I. rész Magyar operettjezetek — II. rész: Gézy Barnabás zenekartának műsorából — III. rész: Jazz-számok.
- 23 (11): Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven.
- 23.25 (11.25): Közvetítés a Spoliarich-kávéházról. Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál.
- 0.05 (éjjel 12.05): Hírek.

BUDAPEST II

- 16.15—16.45 (4.15—4.45): Pátria hanglemezsek. 1. Kodály: Mátrai képek. (A vakok Homerosz Énekkara, vezényel Schmitt Gusztáv). 2. Bartók: Rondo (zongora; a szerző). 3. Hlatky Endre: Isten megáldja (Zsindely Ferenc verse — Udvardy Tibor). 4. Polgár Tibor: Nápolyi szerená (Semere László). 5. Huszka—Martos—Bakonyi: Operettjezetek (Kőszegi Teréz és Angyal Nagy Gyula). 6. Zakál—Marcali: Csókos a te szád — tangó (Kazal László). 7. Erdélyi Mihály: Kinness Kolozsvártól — tox — (Honthy Hanna).
- 20 (8): Hírek, ügétversenyeredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 20.25 (8.25): Két régi erdélyi tró. Geréb László dr. előadása.
- 20.55 (8.55): Verdi: Vonásnégyes. — Előadja a Római vonásnégyes. (Tajjal: Lauerer, Modrelli, Perini és Silva. (Hanglemmez).
- 21.20 (9.20): Kabakcsok a vízfőskertben. Natter-Nád Miksa előadása.
- 21.50 (9.50): Időjárásjelentés.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

- 16.15—16.45 (4.15—4.45): Pátria hanglemezsek. 1. Kodály: Mátrai képek. (A vakok Homerosz Énekkara, vezényel Schmitt Gusztáv). 2. Bartók: Rondo (zongora; a szerző). 3. Hlatky Endre: Isten megáldja (Zsindely Ferenc verse — Udvardy Tibor). 4. Polgár Tibor: Nápolyi szerená (Semere László). 5. Huszka—Martos—Bakonyi: Operettjezetek (Kőszegi Teréz és Angyal Nagy Gyula). 6. Zakál—Marcali: Csókos a te szád — tangó (Kazal László). 7. Erdélyi Mihály: Kinness Kolozsvártól — tox — (Honthy Hanna).
- 20 (8): Hírek, ügétversenyeredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 20.25 (8.25): Két régi erdélyi tró. Geréb László dr. előadása.
- 20.55 (8.55): Verdi: Vonásnégyes. — Előadja a Római vonásnégyes. (Tajjal: Lauerer, Modrelli, Perini és Silva. (Hanglemmez).
- 21.20 (9.20): Kabakcsok a vízfőskertben. Natter-Nád Miksa előadása.
- 21.50 (9.50): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK. A német állomások egyrészes műsora adnak ki, miután a világháború után OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méterrel 19.30: Emékkünnep közvetítése ● 20: Szimfonikus hangverseny ● 21.10: Ranzato hegedűművész ● 21.25: Kamarazene ● 22.15: Kis zenekar. — Csak 230 méteren ● 21: Zenekari művek ● 21.45: Egyes zene ● 22: Hírek.

A magyar nyelvű híradás 17.15-kor 10.70 és 21.41 méteren, továbbá 21.10-kor 16, 18, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren van.

PRÁGA I. 20: Rádiózenekar. Beethoven: II. A-dur szimfónia; c-moll ábránd ● 22: Csah zeneművek.

SZOFIA. 20: Bach-művek ● 21: Milenkova Mignon énekesnő ● 21.30: Könyvü és tárczene.

BEograd 6.00—7.30: Induló, torna, katonazene, hírek ● nemzet szava, orosz tanácsok ● 11.30: Műsorokozás ● 11.40: Bekámok ● 11.50: Vízfélzsó-jelentés ● 11.59: Pontos idő ● 12.00: Oplendai harangszó. — Szalonzene lassó zekrók.

- 12.40: Lela György és Szirma Begevitcs népdalokat énekel. 1. Goro, goro viszoka szl. 2. Csavann ovce. 3. Selaia sze bela buia. 4. Oj devojko, br'go materina. 5. Lyubim tvoje ocsi. 6. Okad duso ti mi ode.
- 13.10: Bach: H-moll szonata. Fuvóán játsza Joszid Habsched, zongorán Kiseri Dimitrije Geraszimenko.
- 13.30: Pontos idő, rádiónaplór, térszót.
- 13.50: Milan Vihor hegedű-hangverseny, zongorán Kiseri Dimitrije Geraszimenko. 1. Mozart: C-dur szonata. 2. Vivaldi: C-moll hangverseny.
- 14.20: Haváji gitárlemezsek.
- 14.40: Hírek.
- 14.50—15.00: Hanglemezsek.
- 17.00: Pontos idő, műsorokozás.
- 17.05: Jugoszláv műnkában.
- 17.25: Lyubimk Jóvanovic harmonika nyitálatokat játszik.
- 17.35: Anté Grujics cigányzenekara játszik.
- 18.00: Tánctanemkek.
- 18.20: »Hogyanalnak minket mások?« (Galovics)
- 18.30: Hanglemezsek.
- 19.00: Bekámok.
- 19.10: Hírek, rádiónaplór.
- 19.25: Jugoszláv nemzeti óra. Kaszn Grujics felolvasása: A Bosznia-Hercegovinában levő izlám em ékművek.
- 19.40: Készd Beszélő muzmán dalokat énekel. Kiseri a rádió naplós zenekara.
- 20.00: Csah duhovnog bodrenya.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

A REGGELI ÚJSÁG HETI RADIÓMŰSORA

OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méteren: 19.30: Mascagni: Isabeau, háromfelvonásos opera, a szerző vezényletével • 22.15: Rádiózenekar. Csak 230 méteren • 19.30: Filmművek • 20: Zenei revü • 20.45: Rézfúvószenekar • 21.30: Vegyes zene • 22: Hírek. A magyar nyelvű híradás 17.15-kor 19.70 és 21.41 méteren, továbbá 21.10-kor 16, 19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren van.

PRÁGA I. 20.35: G'azunov: Keleti rapszódia • 21.30: Lemezek • 22: Rádiózenekar.

SZÓFIA. 19.50: Donizetti: Lamermoori Lucia, opera • 22.05: Népies zene.

BEOGRAD

6.00—7.30: Induló, torna, hangemezek, a nemzet szava, reggeli hírek, orvosi tanácsok. 10.00: A tüzezzred és a Királyi Gárda utász-századának ünnepe. 11.30: Műsorközvetés. 11.40: Reklámok. 11.50: Vízalásjelentés. 11.59: Pontos idő.

12.00: Harangzó a görögkeleti székesegyházból. — Ruzsa Protics és Milenko Farabutytszki népdalokat énekel, kíséri a rádió népies zenekara. 1. A sto zsvim. 2. Moj dilbere. 3. Szetitje sze mene. 4. Aoj mala garava. 5. More vrtajaj konya. 6. Momi Takvesanki. 7. Vetar duse. 8. Devojtse, plavojtse. 12.40: Szórakoztató zene lemezekről. 13.30: Pontos idő, rádiónapló, tőzsde. 13.50: A nagy rádiózenekar szórakoztató hangverseny, vezényel Szélnszki. 1. Suppé: A szép Galatea, nyitány. 2. Kefelbey: Kék porcellán. 3. Conradi: Egyveleg Offenbach műveiből. 4. Rust: Szerenád. 5. Zander: Spanyol ballét. 14.00: Hírek. 14.50—15.00: Hanglemezek. 17.00: Pontos idő, műsorközvetés. 17.05: Gyermekóra. 17.50: A katonai fúvós zenekar hangversenye. 18.20: Györgye Mano Ziszi: Művészi multunk nagysága. 18.35: A katonai fúvós zenekar folytatja hangversenyt.

18.50: Hanglemezek. 19.00: Reklámok. 19.10: Hírek, rádiónapló. 19.25: Jugoszláv nemzeti óra. Trajkó Gapićs felolvasása Sz. ma Andrejevicsről. 19.40: Tamburazene. 20.00: Tarka óra. 21.00: Olga Jancsevska orosz románcokat énekel. 21.30: Hanglemezek. 21.40: Pontos idő, hírek, rádiólexikon. 22.00: Mics Milica (zongora) és Ilun Dusan (hegedű)

dü) hangversenye. 1. Mozart: E-mól szonáta. 2. Brahms: A-dur szonáta. 23.30: Tánctemezek 23.15 óráig. Közben: 22.40: Hírek.

ZÁGREB 17.15: Hangverseny • 17.45: Vidám-ság • 20: Kivánság emezék • 20.30: Hangjáték • 21: Hangverseny • 22: Táncczene.

BUDAPEST I.

6.40: Ébredztő. Torna. 7: Hírek, közlemények. Étrend. Hanglemezek: 1. Kraul Antal: Magyar díszmenet-induló — Mária Terézia 1. honv. gyalogezred zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 2. a) Nagybonyban; b) Verje meg az Isten; c) Ledűllött, ledűllött; d) Szánt a babám (Katonanóták), Honvéd-cserkész őrsvezetői kar). 3. Betyármulatság — csárdás (ifj. Berkes Béla cigányzenekara). 4. Ruzinkó Nándor: Ipolyisági bevonulási induló (Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 5. Rosas: Hullámokon — keringő (Szimfónikus zenekar, orgonával, vezényel Schleger). 6. Szlatinay — Szöllőssy: Trombitás — induló (Rendőrszenekar, vezényel Szöllőssy Ferenc). 10: Hírek. 10.20: Vizionlátás. Bertóki József elbeszélése. — (Felolvasás). 10.45: Hogyan szórakoztassa a szülő gyermekét? Irtá Mádyne Vass Róza. (Felolvasás). 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Harangzó. Himnusz. Időjárásjelentés. 12.10: Hanglemezek: 1. Weber: Oberon — nyitány (Berlini Filharmonikusok, vez. Schuricht). 2. Flotow: Márta — ária a III. felvonásból (Julius Patzak). 3. Goldmark: Sába királynoje — ária az I. felvonásból (Nemeth Mária). 4. Chopin: a) Desz-dur keringő; b) C-dur etűd (zongora: Backhaus). 4. Verdi: Lombardek — hármos (Bianca Scacciati, Frances Merli és De Angelis). 6. Wagner: Lohengrin — a III. felvonásból előjáték — (Csikágó Szimfónikusok, vezényel Stock). 7. Hubay: A Cremonai hegedűs — madárdal (Szabó Lujza). 8. Giordano: André Chenier — ária a III. felvonásból (Tita Ruffo). 9. Mascagni: Paraszt becsület — intermezzo (Berlini állami Opera zenekara, vezényel a szerző). 10. Strauss Richard: Rózsalovag — olasz ária (Leonardo Aramesco). 11. Saint-Saens: Sámson és Delila — Delila áriája az I. felvonásból (Basiliades Mária). 12. Puccini: Tosca — ária az I. felvonásból (Lawrence Tibbet).

Közben 12.40: Hírek. 13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vizalásjelentés. 13.30 (1.30): Magyar Revü Táncczenekar. 14.30 (2.30): Hírek. 14.45 (2.45): Műsormertetés. 15 (3): Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 16.15 (4.15): Ruzsin hallgatóinknak. 1. Mátyás a nagy magyar reneszánsz király. — Gogolák Lajos előadása. 2. Hanglemezek. — Peredacs dlya podkarpatszkih ruszinov. 1. Lyudovik Gogolak: Mátvej — velikij mágyárszkij ko-

Barna). 5. Ziehrer: Bécsi polgárok — keringő (Rádió szalonzenekara, vezényel Bertha István). 6. Mennék a fonóba. Sándor Mária népdalgyűjteményéből, feldolgozta Vikár Sándor (Nagykőrösi Tanítóképző Intézet ének-kara, vezényel Marton Barna). 7. Hubay: Hejre Kati (IV. csárdajelenet) (Koncert fúvószenekar, vezényel Keil Ernő). 8. Akom: Magyar szerenád (Kulinyi verse. Nagy-körösi Tanítóképző Intézet ének-kara, vezényel Marton Barna). 9. Hazai nóták. Hangszerrel Hochstrasser Ferenc. (Koncert fúvószenekar, vezényel Keil Ernő). (Hangfelvétél). 21.35 (9.35): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK: Hétköznapokon: 4: Jel-mondat, reggeli zene • 5: Gazdáknak • 5.10: Könyvű zene. Közben • 6: Hírek • 7: Szórakoztató zene (A hét bizonyos napjain és bizonyos állomásokon műsor házasszonyoknak) • 8: Kamarazene • 8.30: Iskolai rádió • 9: Szórakoztató zene • 9.30: Kedden és pénteken: Tarka féltóra kísé-nyeknek, utána szórakoztató zene • 11: Déli zene. Közben • 11.30: Hírek • 12.55: Időjelzés (csak Deutsch andsender) • 13: A német és olasz harc-teri jelentés lassu megismétlése • 14.15: Dalok. Apró zeneművek • 15: Délutáni zene. Közben 16: Hírek • 17.30: Időszertű eseményekről • 18: Helyszíni közvetítések a harcteréről (Hangfelvételek) • 18.45: Politikai vagy katonai tárgyú előadások (Hétfőn a szárazföldi, szerdán a tengeri, pénteken a légi hadterőről) • 19: Hírek • 19.15: Szórakoztató zene • 19.50: A politikai helyzet • 20: A harc-teri helyzet • 20.15: Hangverseny • 21: Hírek • 21.15: Esti zene • 23: Hírek majd zárásig • 24—0.55: Bajtársi szó-gátat — Csak Deutsch-andsender és Bréma I.

OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méteren: 19.30: Musulin Branko zongorázik • 20.30: Rádió-zenekar • 22: Hírek 22.15: Rádiózenekar — Csak 230 méteren • 19.30: Szalonzene • 20.50: Népzene • 21.30: Vegyes zene • 22: Hírek. A magyar nyelvű híradás 17.15-kor 19.70 és 21.41 méteren, továbbá 21.10-kor 16, 19, 25, 31, 41, 221 és 263 méteren van. PRÁGA. 19.20: Rádiózenekar operatémekes-kel • 20.10: Brűnn • 21.40: Lemezek • 22: No-vák-művek. SZÓFIA. 20: Szimfónikus zene • 21.20: Könyvű és tánczene.

BEOGRAD 6.00—7.30: Induló, torna, hanglemezek, reggeli hírek, a nemzet szava, orvosi tanácsok. 11.30: Műsorközvetés. 11.40: Reklámok. 11.50: Vizalásjelentés. 11.59: Pontos idő. 12.00: Harangzó a görögkeleti székesegyházból — Szórakoztató lemezek.

13.30: Pontos idő, rádiónapló, tőzsde. 13.50: A katonai fúvós zenekar hangversenye. 14.40: Hírek. 24.59: Liszt Ferenc: II. magyar rapszódia (Lemné). 17.00: Pontos idő, műsorközvetés. 17.05: Beogradon keresztül, riport. 17.05: Beogradon keresztül, riport. 17.25: Tánctemezek. 18.20: Szokol-közlemények. 18.30: Darinka Talovics tamburakérettel népdalokat énekel. 1. Jecsam zsele. 2. Szad mođ dra-gi na Drini. 3. Oj jablane. 4. Szvi dilberti. 5. Szini jarko szance. 6. Bledi mészec to szam ja. 19.00: Reklámok. 19.10: Hírek, rádiónapló. 19.25: Jugoszláv nemzeti óra. 19.40: Nikola Vukovics daljait népdalokat énekel. 1. Szpavaj mi Anes ce. 2. B'szer Jadrana. 3. Ok-teni sze. 4. O mila Marice. 5. Szlusaaj mati. 6. To je bio divan esasz. 7. Da mi je protyi kou-tradu. 8. Aj me tya tyu mu ja. 20.00: Részletek Milos Crnyanszki könyvéből: Csar-nojevics-napló. 20.15: Richard Strauss: Esz-dur szonáta, hegedűn játszza Nada Jevgyenjevics-Brandt, zongorán kíséri Geraszimenko. 21.40: Pontos idő, hírek. 21.50: Napi rádió-lexikon. 22.00: Pavle Holotkov, a beográdi Opera igazgató-kele. Glikka, Rachmaninoff, Kühnemann, Rublin-stein, Podigoreczid és Szokolov szerzeményei. 22.30—23.15: Tánctemezek. ZÁGREB 17.15: Geraszics Nada hangversenye • 17.45: Könyvű zene • 20: Opera.

BUDAPEST I.

6.40: Ébredztő. Torna. 7: Hírek. Közlemények. Étrend. Hanglemezek: 1. Fahrbach: Bucsu-induló (Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 2. Metra: Szerenád — keringő (Paul Godwin zenekara). 3. a) Nyitva van a száza-dos ur ablaka; b) Erdő. erdő; c) Arról alul; d) Udvarhelyi utca — katonanóták (Honvéd-cserkész őrsvezetői kar). 4. Egressy-Figeđy: Klapka-induló (Mária Terézia 1. honvédgya-logezred zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 5. a) De szeretnék rámás csizmát viselni; b) Tuló soron esik az eső; c) A csizmánom nin-csen kéreg — csárdások (Kiss Lajos cigányze-nekara). 6. Müller József: Fehérvári induló (Hunyadi János 9. honvédgyalogezred zene-kara, vezényel Fricsay Ferenc). 10.: Hírek.

BUDAPEST I.

10.20: Mindennapi evőszközeink története. Ir-ta Szirmay-Kalos Margit. (Felolvasás). 10.45: Divattudósítás. (Felolvasás). 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Harangzó. Himnusz. Időjárásjelentés. 12.10: Hanglemezek. I. rész: Operatémekes-kel. I. Strauss János Egy éj Velencében — nyitány (Bécsi Szimfónikusok, vezényel a Paul Ker-by). 2. Schubert-Berté: Három a kislány — bécsi dal (Pataky Kálmán). 3. Zeller: A ma-darász — részlet (Erna Sach és Marcel Witt-

- 13.30 (1.30): A rádió szalonzenekara. I. Dopp-ler: Ilka — nyitány. 2. Künnecker: Blues. 3. Losonczy Dező: Rapszódia. 4. Hrbly: Operettmóric. 5. Logodi: Esti dal. 6. Szűcs János: Kis katonák — indulója. 7. Lehar: Dunai legendák — keringő. 8. Gershwin: A férfi, kit szeretek — dal. 9. Waldteufel: Gyorsáru — galopp.
- 14.30 (2.30): Hírek.
- 14.45 (2.45): Műsorismeretetés.
- 15 (3): Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerek.
- 16.10 (4.10): Asszonyok tanácsadója. — Arányi Mária előadása.
- 16.45 (4.45): Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
- 17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 (5.15): Kisházy né Magyar Franciska magyar nőlként énekel, Lantos Ferenc tárogató-alk. Késér Sárkóci Gyula cigányzenekara. Kisházy né számai: Dankó—Pósa: Darumadár száll előttem; Teghze-Gerber: Gyógyítgatam a lelketem (Sághy Ilona verse). Fecske-madár — népdal; Járossy Jenő: Tegnap este; Alsó-Tivadár; Páros alma (Wachutka verse). Dankó Pósa: Busan szőlő a kecskeméti öreg templom nagyharangja; Az én babám illesz szoknyája — népdal; Lantos számai: Fáy-Huber: Há-kóci-nóta; Rákóczi—Bercsényi: Ahol én elmegyek — székely népdal; Átalmennék és a Tiszán — népdal; Hét csillagból áll a göncöl szekere — népdal; Százados ur, sejt haj; Lósonc felől.
- 18.15 (6.15): Erdélyi várak. Nyárády Iván előadása.
- 18.45 (6.45): Jancsin Ferenc hegedűl, zongorán kíséri Földes László. — 1. Dohnányi: Ruráha Hungarica egy tétele. 2. Tarnay: Keringő. 3. Hubay: Zefír. 4. Paganini: Szivdobogás (1. palpitó).
- 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
- 19.25 (7.25): Rendőrzenekar. Vezényel Szöllősy Ferenc. 1. Pécsi József: Pusztai látomás — nyitány. 2. Szöllősy Ferenc: Bufelető magyar nőlk — egyveleg. 3. Seregi Artúr: Nánjunk Budán — keringő. 4. Borsay: Erdélyi bércs — magyar ábránd.
- 20.20 (8.20): Székelyföld — mindig zöld! Székely mesék, balladák és népdalok. Előadja Mészáros Ági és Orody Ákos. Bevezetőt mond Ortutay Gyula dr. egyetemi m. tanár.
- 21.10 (9.10): Thury Gizella énekel, zongorán kíséri dr. Rieger Tibor. 1. Wagner: Rienzi — Adriano áriája. — 2. Schubert: Úzenet. — 3. Brahms A rét magánya. 4. Martini: Szerelmi bu. 5. Rieger Tibor: Falu végén kurtá kossma; b) Erik a gabona (Petőfi verse). 6. Kodály: Nausika.
- 21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 22.10 (10.10): Hanglennetek. 1. Kéler Béla: Vigjateknitány (Berlini Koncertverein zenekar vezényel Clemens Schmalstich). 2. Granados: Spanyol tánc (New Light szimfonikusok, vez. Goossens). 3. Künnecker: Táncszvit (Nyitány, Blues, Intermezzo, Keringő, Fox-finale) — (Berlini Filharmonikusok, vez. a szerző). 4. Prokofjev: A három narancs szereleme — balettzene (Bosztioni Szimfonikusok, vez. Kuszevicski).
- 23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.20 (11.20): Közvetítés a Czelet-vendéglőből. Suki Tóni cigányzenekara muzsikál.
- 0.05 (éjféli 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

- 17.45—18.15 (5.45—6.15): Ruszin hallgatónknak — I. Néhány szindarab írodalmunkból. Oszusky Mária előadása. 2. Hanglennetek. Pereda-csa díva podkarpatszkih ruszinov. I. Maria Oszuszkaja: Nyeskolyko pjesz iz násej hiterturó. 2. Muzóka po gramofonnoj zápiszi. 18.45—19.15 (6.45—7.15): A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.
- 19.30 (7.30): Mai magyar egyházművészet. Pókás Zoltán előadása.
- 20 (8): Hírek, ügétversenyeredmények, hírszlovák és ruszin nyelven.
- 20.25 (8.25): Tánclennetek.
- 21.15 (9.15): Emberek és kövek a XIV. kerületben. dr. Jeszenszky Sándor előadása.
- 21.45 (9.45): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK.

- A német állomások egy-séges műsorszor adnak ki, miután a világesemények rendkívül gyors sodrásban minden műsorszorot idő-szerűvé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük.
- OLASZ MŰSOROK. 245, 420 és 491 méterer: 19.30: Szimmi. 21: Szimfonikus hangverseny. 22.15: Szalonzene. Csak 230 méterer. 20.30: Fúvos együttes. 21: Karda ok. 21.30: Vegyes zen. 22: Hírek.
- A magyar nyelvű híradás 17.15-kor 19.70 21.41 méterer, továbbá 21.10-kor 16, 19, 25, 31, 41 221 és 263 méterer van.
- PRAGA. 19.45: Rádiózenekar. 20.30: Opera részletek. 21.20: Lennetek. 22: Troian: Haránc dalokban és táncokban. Smeláček: Smelána operák legszébb részletei.
- SZÓFIA. 20: Dalok. 21.30: Könyvt és tánczene.

BEOGRAD

- 6.00—7.30: Indu 6. torna, kalozzene, a nemzeti szava, reggeli hírek, orvosi tanácsok.
- 11.30: Műsorokészítés.
- 11.40: Reklámok.
- 11.50: Vizitálásijelentés.
- 11.59: Pontos idő.
- 12.00: Opéndel harangszó. — Régi táncok lemezekről.
- 12.40: Milan Timoties tamburakészlettel népdalokát énekel. 1. Sja sze szijaji. 2. Vezak. 3. Sja je mladoszt. 4. Ana Pelivara. 5. Meraik ml je. 6. Zurle pisze.
- 13.10: Tánclennetek.
- 13.30: Pontos idő, rádiónaplár, térsze.
- 13.50: Hanglennetek. A szován öbös énekel.
- 14.30: A rádió népies zenekara játszik.
- 14.40: Hírek.
- 14.50—15.00: Hanglennetek.
- 17.00: Pontos idő, műsorokészítés.
- 17.05: »Nasa vojszka«. — Utána hanglennetek.
- 18.20: Dr. Nikola Vulcos felolvassza: Répészek juszólávitában.
- 18.35: Legradis Julia zongora-hangverseny. 1. Rameau: Sarabande. 2. Respighi: Nosturno. 3. Mompu: Kriszányok a kertben. 4. Delanoj: Ebed a vízen. 5. Miniatűrök. 6. Albeniz: Sevilla.
- 19.00: Reklámok.
- 19.10: Hírek, rádiónaplár.
- 19.25: Jugoszláv nemzeti óra. Sztaniszlav Krakov felővassza: Vodenica na Rulnacsakom potoku.
- 19.40: Hanglennetek.
- 19.50: A kövélkező műsorszor ismertetése.
- 20.00: Közvetítés a beogradi Nemzeti Színházban. Az első színekben kb. 21.40: Pontos idő, hírek, napi rádiólexikon.
- A második színekben kb. 22.40: Hírek.
- ZÁGREB 17.15: Rádiózenekar. 20: Tambura-hangverseny. 20.30: Irodalom. 21: Hangverseny. 22: Táncczene.

BUDAPEST I.

- 6.40: Ébresztő, Torna.
- 7: Hírek, Közlemények, Étrend. Hanglennetek.
- 1. Lehar: Horthy Miklós — induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozered zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 2. Holy Ignác: Szép a babám fekete szeme — csárdás (Kalmár Pál). 3. Bersalieri induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozered zenekara, vezényel Figeđy Sándor). 4. Figeđy Sándor: Magyar páncélosok — induló (Mária Terézia 1. honvédegyalozered zenekara, vezényel Pongrácz Géza). 5. Lanner: A schönbrunnik — keringő (Marek Weber zenekara). 6. Neuhart: A volt kassai 34-es Vilmos bakák indulója (Hunyadi János honvéd egyalozered zenekara, vezényel Fircsaj Ferenc).
- 10: Hírek.

- 10.20: Mátyás király városa, Kolozsvár. Dr. Lutz Kálmán előadása.
- 11.10: Nemzetközi vizitálásijelentés.
- 12: Harangszó, Himnusz. Időjárásjelentés.
- 12.10: A Maria Terézia 1. honvéd egyalozered zenekara, vezényel Pongrácz Géza.
- Közben 12.40: Hírek.
- 13.20 (1.20): Időjelzés, időjárás- és vizitálásijelentés.
- 13.30 (1.30): Lakatos Vince és Gyula cigányzenekara.
- 14.30 (2.30): Hírek.
- 14.45 (2.45): Műsorismeretetés.
- 15 (3): Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerek.
- 16.10 (4.10): Tarka gyermekdelután erdélyi írők és dalszerzők műveiből. Vezeti Kilián Zoltán. Közben előadásra kerül Benedek Elek: »A meglepetés című vígjátéka. Előadóják a gyermekszereplők.
- 16.45 (4.45): Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
- 17 (5): Hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 17.15 (5.15): Honvédműsor.
- 18.15 (6.15): Hazatérí kincses Kolozsvár. Makai Sándor dr. egyetemi tanár előadása.
- 18.45 (6.45): A Rádió Szalonzenekara. 1. Hadfy Hermann: Honvéd híradó — induló. 2. Rajter Lajos: Verbunkos — szvit. 3. Huszka: Huszárnóta. 4. Liszt: VI. Rapszódia. 5. Kene-sey: Két tánc. 6. Sándor Jenő: Indul a regg-ment.
- 19.15 (7.15): Hírek magyar és román nyelven.
- 19.25 (7.25): Isten hozott Kolozsvár. Erdélyi színesek előadestje. Rendező Barst Odón.
- 20.10 (8.10): Induló hanglennetek.
- 20.25 (8.25): Küllégi negyedóra.
- 20.40 (8.40): Közvetítésnek fenntartva.
- 21.40 (9.40): Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven.
- 22.10 (10.10): Közvetítésnek fenntartva.
- 23 (11): Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
- 23.20 (11.20): Közvetítés a Gellert-szállóból. — Mursi Elek cigányzenekara muzsikál.
- 0.05 (éjféli 12.05): Hírek.

BUDAPEST II.

- 18.10—18.45 (6.10—6.45): A Rádió Szalonzenekara. 1. Bacho: 1. honvéd egyalozered indulója. 2. Kacsóh: János vitéz, ábránd. 3. Pongrácz Zoltán: Verbunkos szvit.
- 19.30 (7.30): A kórajz. Tóth Ervin dr. előadása.
- 20 (8): Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
- 20.25 (8.25): Tánclennetek.
- 20.40 (8.40): Vigasságok a régi Pest-Budán. — Szemere Klára előadása.
- 21.10 (9.10): Közvetítés a Kakuk-étteremből. — Lovászai Ferenc cigányzenekara muzsikál.
- 21.50 (9.50): Időjárásjelentés.

NEMET MŰSOROK.

- A német állomások egy-séges műsorszor adnak ki, miután a világesemények rendkívül gyors sodrásban minden műsorszorot idő-szerűvé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük, szeratívé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük, szeratívé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük, szeratívé tettek. A műsorok vázát hétfőnél közöljük, szeratívé tettek.

Különcködők, bogarasok, rigolyások

Irja: Ráth Végh István

A KÜLÖNC OTTHONA

Meglátogatom a különköt otthonában.

S itt elem ötlük elméleti fejtegetéseimnek egy hézaga.

A napilapok koronkint híreket hoznak az amerikai filmvárosból, hogy ez meg amaz a filmszínész palotába ölte bele a lepedőművészet terén szerzett millióit. Kitűnik belőlük, hogy a filmszövegek állandó betanulása és átélése nem suhant el nyomtalanul lelki világuk fölött.

A cigánycsászárhoz méltó villában a fürdőszoba padlója onyxból van; a vízcsapok anyaga tömör arany; a szobákban a faburkolat, az ablakfüggöny és a szőnyeg egy-egy színre van hangolva, olyanra, amely megfelel a művésznő hajszíne és egyéniségének. Az ilyen művészi törekvések ugyan még nem könyöklönek át a korlátot, amely a különköt elválasztja a köznapitól, de azt sem lehet rájuk mondani, hogy egyszerű bogarak. A bogaras ember a saját maga csöndes gyönyörűségére élvezeti a rigolyáit, míg az onyxpadló és az arany vízcsap csillogása arra való, hogy idegen nézők szeme dagadjon ki tőle.

Ezt a szót alkalmaznám: különcködés.

Nem érdemes szót vesztegetni rájuk.

Körutamat egy bécskörnyéki házacsában kezdem. A tulajdonos azelőtt rádiós tiszt volt egy hadihajón. Kedves mesterségétől a nyugalom éveiben sem birt megválni. Egyik szobáját berendezte rádióállomásként és felszerelte a legjobb szuper-, hiper- és szuperhiper készülékekkel. Szürkületkor bevonul a régi időkre emlékeztető szobába és hajnalig hallgatja a rövidhullámon érkező hangokat. De nem a leadóállomások műsoraira kíváncsi. A tengeri hajók jelzéseit lesi s ha egyet elcsip, rögtön bevezeti a közölt adatokat a rádiókönyvbe. Legnagyobb élménye, ha súlylyedő hajónak a vészjeleit sikerül elcsipnie. Az SOS-jelzések drámai sorrendjükből kerülnek be a könyvbe, egészen az utolsóig. Az ezt követő hallgatás azt jelenti, hogy a tenger torka bezárult a hajó fölött. Az öreg türelmjátékos nyert. Reggel befejezi önkéntes szolgálatát és aludni megy. Este megint újra kezd, napról-napra, évről-évre, amíg majd a saját SOS-jeleire lesznek figyelmesek a mennyei felvevő-készülékek...

A levegő hullámaival könnyű megtartani a közösséget. De mit tegyen a nyugalomba vonult buvár, aki évtizedeken át bajlódott a tenger hullámaival? 1934 nyarán az olasz lapok hírt adtak egy messzinai kivénült buvár furcsa otthonáról. Ugy látszik, nem volt vízhez ragadt szegény ember, mert vagyontárából telt arra, hogy üvegfalú házacsát építtessen s azt lesüllyesse a tenger fenekére,

közel a parthoz, kilenc méternyi mélységre. Tágas, hengeralku cső vezet belőle fel a felszínre, lifttel a belsejében. A házban villanyvilágítás és központi fűtés is előkelőködik. A villany arra is kell, hogy hatalmas fényoszlopokat sugároztasson szét a mélyvízben s mint a Verne által megálmodott Nautilus utasa, élvezhesse a halak vidám kergetőzését s a rákok és teknősök bölcs mérsékletű sétáit.

Ezekből a játékokból kiütözik a szórakoztató elem. De vannak megátalkodott türelmjátékosok, akik valóságos kényszerzubbonyt szőnek a szabályaikból s abba préselik bele magukat. Némelyik elhatározza, hogy ezentul kerülni fogja a napvilágot s csak akkor lép ki a lakásából, amikor már besötétedett. Ilyen következetes férfiú volt dr. Neu, a bécsi Jockey Club nyugalomba vonult állatorvosa. Nappal aludt, este felkelt, felöltözött és elment a kávéházba reggelizni. Elolvasta a reggeli újságokat, ügyet sem vetve a közben megejtett estilapokra. Éjfél az utcán lődörgött, akkor egy kocsmában megebédelt. Hajnalban megint betért a kávéházba uzsonnázni s ekkor már sort kerített az esti lapokra. Mikor a záróra miatt a rendes kávéházból kitessékeltek, elballagott a piac környékére, ott letelepedett egy korán nyitó kofakávéházban s reggel hat óra tájban bécsi virslit vacsorázt. Azután hazament s a jól eltöltött éjjeli nap után megelegedten belebujt az ágyába.

Az öreg állatorvos rögeszméje nem eredeti. Több, mint száz évvel előtte megselekedte egy yorkshide-i angol földesúr. Ez is megfogadta, hogy teljes életében kerülni fogja a napvilágot. Házában minden ablakát befalaztatta. Nappal aludt vagy olvasott. A társas érintkezésből nem rekesztette ki magát, de csak akkor fogadott vendégeket, ha már beköszöntött az éjszaka. Mikor a vendégei elmentek, kilovagolt vagy kísétált a gazdaságba s addig bolyongott, amíg fel nem jött a hajnali csillag. Ez volt a jel, hogy vissza kell menekülnie a saját külön sötétségébe.

Súlyosabb eset, amikor az önsanyargató különköt azt fogadja meg, hogy hátralévő esztendeiben nem kel fel többé az ágyából. 1930 szeptemberében közölték a müncheni lapok, hogy meghalt Fritz Babel, aki arról volt nevezetes, hogy hatvan éven át ágyban fektült és sohasem volt semmi baja. Állítólag képzelt beteg volt s attól félt, hogy a szabad életben megkapja az influenzát, ez pedig őnála okvetlenül halálos végű tüdőgyulladásra fog fajulni. Kényszereszméjével alig lehet összeegyeztetni életének egyéb adatait: folyton-folyvást olvasott és az átlagot felülmúló műveltségre tett szert. Különben igazsága is volt, mert egyszer a gazdaasszonya télvíz idején nyitva felejtette az ablakot s az óraszámra beáramló hideg levegőtől a gyámoltalan ember

ÉRDEKES A VILÁG

Furcsaságok hat gyűjteménye

Mozireklám — sötétséggel. Déli és keleti Afrika kis városaiban az a szokás, hogy minden hétfőn és csütörtökön esti félkilenckor a városka összes villanylámpái két izben egy-egy pillanatra kialszanak. A lakosok ilyenkor tudják, hogy nem a villanyműben van a hiba, sem a vezetékben, hanem hogy az emberek ezzel a jelzéssel juttatják az emberek eszébe, hogy egy félóra mulva megkezdődik a mozielőadás. Ezeket a vidékeken ugyanis csak kétszer van hetenként előadás s nehogy a moziaratók véletlenül megfeledezzenek elmenni, azért a mozik vezetői megegyeztek a villanytársaságokkal, hogy az előadási napokon ilyen jelzéssel hívják fel a lakosság figyelmét az előadásra. Mindenestre olcsóbb reklám, mintha egész este villanyplakátokat égetnének.

Nemcsak Angliában, hanem Európa majdnem minden táján ismerik az etoni, a harrowi és az ezekhez hasonló híres angol magán középiskolákat. Évtizedek, sőt évszázadok óta ezekből az iskolákból kerülnek ki az angol szellemi és politikai élet legnagyobb kiválóságai. Még ma is az a helyzet, hogy a leghíresebb középiskolai kollégiumba csak nagy ajánlólevéllel lehet bejutni. Érdekes, hogy az utóbbi esztendőben Angliában egyre többen követelték és követelik ezeknek az angol iskoláknak a megszüntetését, illetve közszéki középiskolákká való átalakítását. Ez a probléma már a parlamentben is szóba került, amikor Lees-Smith munkáspárti képviselő a híres kollégiumok megszüntetését követelte. Érdekes, hogy a képviselő maga is ilyen iskolát végzett, ugyanugy, mint Attlee őrnagy, a munkáspárt vezére. A munkáspárt álláspontja ebben a kérdésben érthető, mert ki akarják küszöbölni a nevelésügyből az osztálykülönbséget. Sokkal érdekesebb azonban Sir Cyrill Norwood nyilatkozata. Ő egy ilyen előkelő intézetnek volt a vezetője és ennek ellenére mégis a híres kollégiumok megszüntetését kívánja, mégpedig azért, mert véleménye szerint a jelenlegi háború után kevesen lesznek olyanok, akik megengedhetik maguknak, hogy gyermekük tanítására horribilis összeget költsenek. Az etoni kollégiumban minden egyes gyermek után, magyar pénzre átszámítva, közel ötszáz pengőt kell havonta fizetni.

Az utóbbi esztendőben az Egyesült-Államokban sok szó esett a számlutiról és a szerencsejáték-automatákról. Ezek a centekkel működő automaták évente milliókat rabolnak ki a legszegényebb emberek zsebéből. Egy időben ott álltak minden vendéglőben, étkezőben, kávézóban, tánchelyiségben és üzlethelyiségben. Az emberek észre sem vették és néhány perc alatt a játék hevében máris komoly összegeket dobáltak bele az önműködő szerencse-

játék-gépekbe. A hatóságok aztán megsokallották a sok panaszt és egy napon betiltották ezeket a gépeket a felállítását, de a problémát ezzel még nem oldották meg.

Egész bándák foglalkoztak továbbra is a szerencsejáték-gépek elhelyezésével és annak ellenére, hogy a rendőrség az időközönként megtartott razziák alkalmával tucatjával kobozza el az automatákat és semmisíti meg azokat, titokban még ma is lehet lutrizni. Az a legfurcsább, hogy ez a probléma nem is új. Egy most felfedezett irat szerint már száz esztendővel ezelőtt, 1840-ben többszáz főnyi küldöttség követelte a városi tanácstól a törvénytelen lutri megszüntetését. Akkoriban történt, hogy egy William Carr nevű newyorki lakost hat hónapi börtönbüntetésre ítélték, mert kockázott. Bűnét azért bírálták el olyan szigorúan, mert megsértette a vasárnapi szentségét és ahelyett, hogy templomba ment volna, kockázásra csábította polgártársait.

Egy régi barátbölcsesség hirdeti az ősrégi elvet: »Aki pedig meghalt, fogja be a száját«. Holott igazában úgy áll a dolog, hogy éppen a halottak igen beszédesek és sokkal hangosabban tudnak szólni, mint gyakran az élők maguk. Még az évezredek távolából is hangosan beszélnek arról, hogy mit és hogyan hittek az emberiség elei a számukra legfontosabb kérdésekről, a tulvilági életéről. Az, hogy egy halottat hogyan temettek el, sok mindent árul el illető népek egész lelkivilágáról. Volt nép, amely elégette a halottjait, volt és van nép, amely keselyűknek adja oda a tetemet. Akadt nép, amely állva temetkezett, hogy a halott minden pillanatban készen álljon a harcra. Más nép viszont összezsugorítva kötözte meg a halottjait, hogy ne tudjanak vissz térni és az élők nyugalomát megzavarni. Megint voltak népek, amelyek veleadták a halottal az életében használt legkedvesebb tárgyait, sőt lovát, esetleg feleségeit is velemetették. Volt és van nép, amely követ hengerget a sir fölé, nehogy a halott, mint hazajárólélek, kijöhessen a sírjából. Volt nép, amely urnákba rakta le halottjainak nemes szerveit. S persze ma a fehér emberiség között, amely a keresztény letámadás dogmájában hisz, a legelterjedtebb a koporsóban való temetés. Ez a »hat szál deszka« is sokféle formájú lehet: van kőszarkofág, érckoporsó, deszka koporsó. Érdekes, hogy a bolgár tengerparti Várnában nem külön temetkezési vállalkozások árusítják a koporsót, hanem nyílt piacon asztalosmesterek hozzák forgalomba. S ezeknek a bolgár koporsóknak az a sajátosságuk, hogy alul nem zártak, hanem lécekből készültek. Ennek a furcsa szokásnak az indokát nem ismerik. Lehet, azért csinálják így a koporsót, hogy a holttestem hamarabb egyesülhessen az anyafölddel.

csakugyan halálosvégű tüdőgyuladást kapott. Igaz, hogy már 78 éves volt ekkor...

Megint csak arra a keskeny mesgyére kell utálnom, amelyen

a külön lépeget. Jobbról az élet virágos rétje tarkállik, balról a téboly ingoványa gözölög; ki tudja megmondani, mikor és hol vési el a lépést?

A csodaszerekről

A kozmetikai szerek előállítására egyike a legrégebbi iparoknak. Különböző ásatások folytán 4-5000 éves szemöldök festékek, pirosítók kerültek napvilágra. Időközben is mindig és mindenütt használták a nők több-kevesebb széptőszert. Köztudomású pl., hogy a római nők sokkal nagyobb luxust fejtettek ki ezen a téren, mint a XX. század modern asszonyai. A régi magyar nemesi családok valóságos titokként őrizték egy-egy receptet, melyet anyától leányuk adtak. Sok babonás népies kozmetikum volt, kuruzsló asszonyoknak saját kezükkel kellett a füveket szedni, hogy a boszorkából tűndért varázsoljanak; szemmel kellett megverni a kenőcsöket, másként elvesztették hatásukat.

Ma a tudományos alapon álló vegyészeti fellebbentette a csodaszerek misztikus fátyolát s tudjuk, illetőleg sajnos tudnunk kellene, hogy csodaszerek nem léteznek és nem létezhetnek.

Még s, mennyi baj, mennyi kellemtelenség származik abból, hogy a mai asszonyok is számtalanszor megszedülnek a »csodaszerektől« — melyeket manapság nem a javasasszonyok sutognak a fülükbe, nem családi tradícióból ismernek, hanem ordító reklámok harsogják: »hihetetlen«, »ilyen még nem volt, stb., stb... S alig van hét, hogy ne jönne hozzám egy család nő: »megvettem x. y. készítményt« — mondja, s nem lettem estéről-reggelre 60 évesből 20 éves«, amint ezt e hirdetés ígerte. Nem lett és nem is lehet. Mert csodát tenni, sajnos, senki

sem tud. A természetet korrigálni lehet, de kijátszani, megcsalni azt nem!

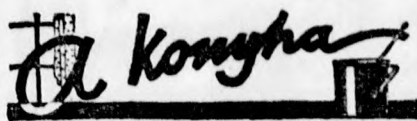
Tanulja meg végre a mai intelligens asszony, hogy ahány bőr, annyiféle. Más szerkezete, zsír, sav és vízbősége, a tulajdonsága, az érzékenysége: s ez magábanvéve kizárja azt, hogy univerzális széptőszereket elő bírjunk állítani. Természetesen vannak anyagok, melyek általánosságban egy-egy bőrfajtának jót tesznek, (pl. a lanolin ugyászólván minden száraz bőrnél elsorán-gu), de ez nem jelenti azt, hogy ezen szerekből (noha főfedezésüknek rengeteget köszönhet a kozmetika), kivétel nélkül mindenki üde és fiatal lesz!

Még többet ártnak azok a hirdetések, melyek különböző folyadékkal, pépekkel végleges szőrtelenítést ígérnek. Hány áldozata lett már ennek az ordenáré reklámnak: enyhén pelyhes nők, akik e szerek használata után szép, dus, szőrzetet kaptak az ígért »bársonyos-símáság« helyett! Meg kell jegyezni itt, hogy végérvényes szőrtelenítést csak elektromos uton végezhetünk türelmes munka és kitartás árán. A hirdettelt varázslatos eljárások lemarják a szőrzeteket, de a vérkeringést fokozottabb munkára serkentve a hajhagymának bőséges tápanyagot adnak.

Ugyancsak csalás a különféle hajnövesztőszerek. Tény az, hogy bizonyos fajta, kezdődő hajhullást meg lehet gátolni, de kopasz fejen nem növeszthet senki haját, mert az elpusztult hajhagymát új életre kelteni lehetetlen. Ide tartoznak a soványítópilulák, mel-növesztő-pilulák stb., stb... egész sora a szemenszedett hazugságoknak, melyek tönkreteszik a gyomrot, idegrendszert s legfeljebb ezáltal fogyasztanak.

Szóval legyünk elővigyázatosak a szuggesztív hirdetésekkel szemben, melyeknek rendszerint egy kimutatható eredménye van: hogy az ötletes vállalkozó rövid idő alatt meggazdagodik, a naiv paciens pedig reménykedve fordul a másik hangzatos reklám felé.

Jókay Erzsébet

Befőzés konzerváló szerekekkel

Egyik kedves olvasónk intézett hozzászólást a cukor nélküli, vegyi konzerváló szerekekkel végzett gyümölcs-eltetés tárgyában. Erre a közérdekű kérdésre uttall itt válaszolunk, mint-hogy bizonyára másokat is érdekel.

Ez a konzerválási mód abból áll, hogy a gyümölcshöz baktériumölő szereket adunk, amelyek megakadályozzák a romlást patenzárás üvegek és gőz-és nélkül is. A használatos szerek az egészségre nem ártalmasak, annál inkább, mert a gyümölcskonzervet fogyasztás előtt átfőzzük, cukrozzuk s ennél a műveletnél a konzerváló szerek többnyire elillannak.

Gyümölcshusok, gyümölcslevelek konzerválásához benzoosavat vagy benzoosavas nátriumot használnak. Ezek az olcsó szerek drogériákban kaphatók. A gyümölcshus eltevés így történik: bármily fajta gyümölcsöt teljesen beérett állapotban megmosunk és szükség szerint kimagvazzuk. A lédús gyümölcsöket magukba, a kevésbé leveseket kevés vízzel puhára főzzük. Ekkor a főzetet szükség szerint áttörve vagy áttörés nélkül dzsemszerűen konzerváljuk úgy, hogy a langyosra hűlt főzethez adagoljuk a konzerválószeret, s azal alaposan elkeverjük. És pedig 1 kiló felfőzött gyümölcshushoz adunk 1 gramm benzoosavat, melyet előzőleg kevés meleg vízben vagy alkoholban oldottunk fel. Benzoosavas nátriumból 1 kiló gyümölcsfőzetre 1 1/2 grammot adunk, e öző eg hideg vízben feloldva. A konzervet most üvegekbe töltjük és ce'ofánnal lekött raktározzuk. Használatkor ezeket a félig kész konzerveket tetszés szerinti mennyiségű cukor-

ral jól átfőzzük, ha kell besűrtjük. A felbontott és megkezdett üveg tartalma nem romlik el, ha újból leköttjük és hűvös helyen tartjuk.

Benzoosavas gyümölcslé eltevésnél a gyümölcsöt összezuzzuk, levét kisajtoljuk s ezt frissen sajtolt, nyers levét a'aposan elkeverjük a konzerváló szerrel. Itt is 1 liter lére 1 gramm benzoosavat vagy 1 1/2 gramm benzoosavas nátriumot számítnak fent leirt módon előzetesen feloldva. Az így elkészített levét üvegbe töltjük, bedugaszoljuk és raktározzuk. Raktározás alatt a lé kitisztul, csapadéka leülepszik s használatkor óvatosan lefejtjük a tiszta levét, melyet azután cukorral átfőzünk. Olyan, mint a nyers gyümölcslé.

Tájékozódás szempontjából megjegyezzük, hogy a benzoosav fehér kristályos anyag, a benzoosavas nátrium pedig fehér lisztzerű anyag.

Befőtt vagy kompót előjára, egészben vagy cikkekkben e'tett gyümölcsöt inkább kénessavoldattal szoktak eltenni, amely nem tévesztendő össze a kénessavval. És pedig jobb drogériákban kapható 6 százalékos kénessavoldatot használnak. Az eljárás így történik: a gyümölcsöt megmosuk és egészben vagy darabolva, kimagvazva, jól zárható, bőszerű üvegekbe rakjuk. Ekkor rátöltjük a feltöltőlevet következő adagolásban: 10 liternyi tartalmu edénybe annyi előkészített gyümölcsöt rakunk, amennyi belefér, azután 7 és 1/2 deci vízhez keverünk 1 és egynegyed deci 6 százalékos kénessavoldatot s ezzel feltöltjük a gyümölcsöt. Az üveget lezárás után e'raktározzuk, tartalmukat pedig fogyasztás előtt cukorszőrpben előfőzzük, amitől a kénessav elillan. Az így előfőzött gyümölcsöt szokott módon szíruppal feltöltve készítjük el s mint befőttet tálaljuk.

ÖRÖKSÉG

— Most már egészen bizonyos, hogy epekövem van. Ez nálunk nemzedékről-nemzedékre száll.
— Szóval családi ékkő.

Zár alá vették az ingó vagyont? Melyik közjegyző küldetett ki? Ki képviseli a feleket?

Félix szinte elszedült a törvényes kérdések rázuhogó özönétől.

— Minderről semmit sem tudok. A ház szinte egészen kipusztult: csak egy szolga hortyog a portásfülkében. Pecsétek, hála Isten, még nem voltak sehol.

Az ügyvéd firkészve nézett Félixre s aztán egészen közel hajolva hozzá, nyájasan kérdezte:

— Okosan viseltesd magad, fiacskám?

— Amennyire lehetséges volt, — felelte szintén suttogva Félix.

— A nagyobb tárgyak, sajnos, ott maradtak.

— Pénz, ékszer?

Félix nem válaszolt, csak elégedetten a zsebére ütött.

Az ügyvéd most hirtelen az ajtóhoz ugrott és gyorsan fölrañtotta.

Szilva, aki a fűt a kulcslyukra téve, valóban hallgatódzott, gyorsabb volt, mint Vércse s már az állóiraósztal előtt a nyitott napló-könyv előtt állt s éppen beírni készült valamit.

— Nos, Szilva, — krákolta a kis sündisznó — mi most a maga kötelessége?

— Beírni a végrehajtást szenvedő számlájára: »Értekezés a féllel: öt forint.«

— Nagyon jól van, — felelte az ügyvéd meglegedetten. — S valahányszor ez a nő idejön könyörögni, az öt pengő mindannyiszor beíratik! Előteremtik ezek a pénzt a föld alól is s akkor majd olyan

nyugtát adunk nekik, hogy a követelést a költségekkel és a kamatokkal együtt kifizette, de az összeget nem fogjuk kiírni. Értette?

Szilva helyeslően bólintott s rejtelmes vigyorgás torzította el

arcát, amikor az öt pengőt beírta.

Az ügyvéd visszatért a belső szobába s maga után bezárta az ajtót.

Odalépett Félixhez, vállára tette a kezét s barátságosan hunyor-gatva, halkán kérdezte:

— Mennyi?

— Négyezer.

— Ide belőle kettőt!

Félix savanyu arcot vágott, de engedelmeskedett.

(Szilva időközben újra elfoglalta lesállását a kulcslyuknál s fűt hegyezve hallgatódzott.)

A fiatalember elővette a Malló-rytól lopott pénztárcát, amelyben már csak négyezer forint volt.

(Mert hatezer forintot érő bankót utközben gondos előrelátással már kivett és elrejtett a hátsó nadrágszobéba.)

Az ügyvéd arca oly mohó ágot fejezett ki, mint a hiénáé, amikor a kiásott gödörben végre meg-

pillantja az áhitott hullát. Félix kivett kétezer forintot a pénztárcából s átadta Vércsének, aki azt gyorsan a zsebébe csusz-tatta.

— Ékszer nincsen?

— De van az is. Pár gyűrű és aranyóra.

Vércse küzdeni látszott magával. Kapzsiság és félelem tükröződött az arcán.

— Nem, — mondotta végre — ékszer nem kell. Az bünjelül szolgálhat! A pénz, a jó bankó, az a tiszta munka!

S a hullarabló hitvány orgazdája, bármennyire égette is a vágy, nem mert részesedni az ékszerekben.

Sőt mindjárt biztosítani is igyekezett magát esetleges ke'lemetlen jogi következményekkel szemben.

— Ezt a pénzt ügyvédi költségekre előlegül adtam, fiacskám, s én mitsem tudok róla, honnét szerzed!

Pálnak mondta, hogy Péter is értsen belőle. Hátha az a gaz Szilva régi rossz szokásaként, most is hallgatódzik.

Aztán menni készült.

— Tehát én azonnal munkába állok. Megyek a rendőrségre, a bíróságra, a közjegyzőhöz, hogy képviseljelek a hagyatéki ügyben.

— Gondolja, hogy lehet valami csinálni? Van rá törvényes jogom?

— Törvényes jog? Az nincsen. De jog, az van! Mindenkinék jog van pert indítani, ha alaptalanul is!

(Folytatjuk)

Rovatvezető: Vig Erzsébet

FÜGGŐLEGES SOROK:

1. A rovarok egyik rendje
2. Végtag (a=á)
3. Gigerli, franciául
5. Súlymérték rövidítése
6. Svájcban folyik
7. Csik
8. Z. M.
9. Anya keverve
10. U. a. mint 40. vízszintes.
11. Légtükrözési jelenség
14. Nem most fedezték fel
17. Kerti szerszám
18. Öz németül
20. Régi súlyegység
21. Van ilyen hatás is.
24. Modern
25. Emelt zenei hang.
28. Gyors egymásután
30. L. R. P.
31. Mocsár
32. Alarc
34. Igekötő
36. 3. 14
38. Helyhatározó tájzólással
39. Bir, tud
41. Sinen magy
43. Kaszálják
46. Hüvelyes
47. Sir, falusiasan
49. Régi hossz mérték
50. Angol mérték
51. Tár
52. N.
57. Azonos betűk
58. Érzékszerv
59. ADE.
61. Filmkomikus
63. Délamerikai köztársaság
64. ... s, piszkos
65. Extrónörökös
67. Népszimű
69. Bábut töltenek vele
70. Visszafelé: női név
73. Bánat

KERESZTREJTVENY

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
	12			13		14			15			
16	17		18		19			20		21		
22		23		24			25			26		
27		28		29		30		31		32		
	33		34		35				36			
37	38		39		40				41	42	43	
	44		45		46			47		48		
49		50							51		52	
53		54						55			56	
	57				58		59		60		61	
62	63				64			65		66	67	
68				69					70		71	
72				73					74		75	76
77									78			

75. Falusi megszólítás

VIZSZINTES SOROK:

1. A székegyeknél epikus népdal
7. Emelvény
12. ... da, opera
13. Sövényakol
15. YA
16. Arkangyal
19. Végcél

20. Meghunyászkodik

22. Római rézpénz
23. Tagadás
25. Azonos magánhangzók
26. Személyes névmás
27. Lejt
29. Vadászkiáltás jelszó
32. Gyulladás
33. Igekötő
35. Pusztítás

36. Kösztöntés
37. Ráma
40. Felszentelt
41. Római hatos
42. Da'mát fürdő
44. Nem valami udvarias kiszólás
45. Kutya
47. Egyiptomi napisten
48. Régi pénznem rövidítés
49. Közismert magyar dal kezdősora
53. Ige
54. Visszafelé: női becenév
55. Angol név (Y=i)
56. Azonos betűk
57. Felfog (e=é)
58. Alma a Dunántul
60. Zsáner
62. Vágyódik
64. A madridi királyi muzeum
66. Hamis is van ilyen
68. Amerikai politikus
69. Katonai zászló
71. Erősen kitar
72. Y. R.
73. Ital
74. Tak, ikerszava
76. A 67. függőleges első két betű.
77. Dózsa György keresztesel
78. A kolera enyhébb esete.

Vízszintes sorok: Pala, Ima Zsir, Zene, Av, Nazarénus, Öv, Tél, Négerék, Era, Atab, Vámör, A sör Okori, Balek, Oro, Lam, Finn-szovjet béke, Ies, Bán, Okozó, Máray, Avul Leica, Decsi, Sás, Amulet, Kar, TL, A külügyek, TL, Akác, Órás, Adós, Akó, Idea.

Függőleges sorok: Az, Len, Anan, Mire megvénülünk, Zsuk, Sás, Ik, Tata, Ez évi, Znerb, Avar, Vétó, Agá, Erő, Örök, Lakonikus, Események, Borneol, Alabárd, Ufa, Len, Óvál, Olmúc, Matyó, Acat, Asti, Eul, Ceg, Irig, Akás, Teri, Ako, Kád, Ad, Se.

A TUNDÉORSZÁG NYEREMÉNYEI:

Speciális gyermekfelvételek
művészi kivitelben, olaj- és vízfestékkel. Esküvői és PORTRE-felvételek előrangú kidolgozásban
FOTO ANYY
Kralja Alekszandra ul. 9

Szép ajándékot ad a **NAGYFEJEŐ (»SZEZSANA«)**
tulajdonos: Schön Márta, kézimunka-üzlet, Noviszád, Bulvar, Matca épület.

Szép ajándékot ad **»PAPIRUS« — BUZA ERNŐ**
Petrovgrád és környéke legnagyobb könyv és papíráru üzlete.

Allandóan a legjobb minőségű friss csokoládé és keksz kapható **UNION bonboniérában**
Noviszád, Trg Oslobođenja 2.
Tulajdonos: Kelemen Gábor — A helyes megfajtozott csokoládét ad

Öt adag finom fagyaltot ad az újonnan megnyitott és fagyalt specialitásairól már a közismert és kedvelt **»L I D O«**
fagyaltszalon, Kralja Petra II. 2.

Egy doboz legkiválóbb desszert cukorka a **WAHL-féle »CONFISERIE«** üzletből
NOVISZÁD, KRALJA PETRA II. 12

Ajándékkönyvet ad a **GLOBUS** könyvesbolt
Novi Sad, Kr. Petra II, 42

Egy stíl rámat ajándékoz **SZÓTÉR J. faszobrász**
minden szakmába vágó munkák legjobb nevű szaküzlete. Noviszád, Usttavszka 1.

Truppel Béla
az ország legnagyobb hangszerüzlete, a »Hohner« harmonikák vezérképzőüzlete és lerakata ajándékoz egy finom szájharmonikát. Noviszád, Duna ucca.

Kétszer öt-öt darab mignon-sütemény a **MIGNON cukrászdából**
tulajdonos Horváth Károly, Kralja Petra II. 13. — Allandóan frisse sütemény

Ajándék-csomagot ad **FLEISCHMANN L.**
csemegekereskedő, Kralja Petra II. 15
Telefon 25-18.

Fényképfelvétel **Studio Herinoné**
Apolló utca — Amatőr-kezdők számára is

Egy című és szép látványú **»GOLYA«**
bűvészlecker és jux cikkek üzletéből
Kralja Petra II. 7

Egy pár gyermekharisnya vagy kesztyű az **»olcsó PEREPATICS«** kötött és szövött áru üzletéből
Futoski put 37.

Változatosan szép ajándékcsoportot ad a **»KONZUM«**
kávé és tea szaküzlet
Noviszád, Kr. Petra II. 2

3 drb. »Indanthren« szintartó zsebkezdő, vagy egy gumilabda »Indanthren« áthuzattal
HOLIK BACSI »Indanthren« osztályától, Noviszád, Kralja Alekszandra 12.

Egy szép képkeretet ajándékoz **LERCH JOVÁN**
Blondel keretek, üveg és porcellán áruk legdusabb szaküzlete Noviszád, Kr. Petra II. 21 — Telefon 30-74

FOTO STUDIO ROYAL
Noviszád legmodernebb fényképező műterme egy fényképfelvélet, Trg Oslobođenja 2, Matca-épület

Fűszer csomag **MARTIN MIRKO**
(azelőtt Gausz Viktor)
fűszer és csemege üzletéből
RIBNYI TRG 5 — TELEFON 33-66

KÖNYVET AD **MENAHEM J.**
antikvárluma, — Noviszád, Vesz-elad minden nyelvi beszédet könyvet

Villany szeblámpa **IRSAJ JÓZSEF**
sport és vadászfelszerelési cikkek szaküzletéből
KRALJA PETRA II. UL. 32

Jó kidolgozású fényképet csak a 20. éven át dolgozó **OSZNOVITY MÜTERMÉBEN**
kap. Forduljon bizalommal hozzánk.
Noviszád, Zselezniczka ul. 5.
Árvizkárosultaknak kedvezmény.

Egy szájharmonika vagy okarina **Schade Ádám**
hangszerüzletéből, Noviszád, Kralja Petra II. 52. Nagy választék, olcsó árak, szolid kiszolgálás.

Egy szép ajándékcsoportot ad **KONSTANTINOVIC,**
Noviszád legdusabban felszerelt fűszer-és csemege-üzlete
KR. ALEKSZANDRA U. 19

Hajnyírást, vagy kislány frizurát csinál egy kislánynak és kislánynak az **»ELLA« SZALON**
Noviszád, Kralja Petra II. 63
Külön pedikűr osztály

Egy negyed tucat finom piperezsapant ad a **PRVA JUGOSZLOVENSZKA KEMICSNA TVORNICA NOVISZÁD,**
gyártja a legjobb cipókrémet, az **»IDOL«** és a híres **KLEIN ÉS FIA»-n** piperezsapantokat

Egyesületi közlöny

MŰKEDVELESI TÖRZS ÉS NÉPNEVELÉSI TÖRZS KÖNYVTÁRELET

A magyar irodalom története

Mindenki ismerje nemzetének irodalmát!

(Hetedik közlemény)

A magyar próza mesterei

Ebben a korban különben benne élt a történelmi regény szeretete. Walter Scott, a híres angol történelmi regényíró, aki hazájának egész regényes multját felidézte könyveiben, meghódította egész Európát. Mindenfelé rajongnak érte. Őt utánozzák más népek regényírói és főleg a német Karl Spindler, aki Jósikára is hatással volt. Vörösmarty nagy hőskölteménye a mult dicsőségének idézésével felrúzta a nemzetet tespedéséből. A nagy hősköltemények helyét most a regények foglalták el. Ezek azonban már nem felrúzni akarták a nemzetet, hanem magyarságában gyönyörködtetni a mult felidézésével s a történelem nagyszerű tanulságaival előkészíteni a jövő feladataira. Tulajdonképpen erre volna most is szükség. A mai nemzedékben nem él eléggé a mult szeretete, mert nem is ismeri a multat. Régi nagy regényíróink műveiben azonban gazdagon, dicsőségesen, lebilincselő érdekességgel bontakozik ki a magyar mult s ezeknek az olvasása nemcsak szórakoztató, hanem hasznos is, mert önkéntelenül meggyökeresíti lelkünkben a hagyományos magyar történelmi érzést, a mult, a történelem szellemében való gondolkodást.

BÁRÓ JÓSIKA MIKLÓS ÉS A MAGYAR TÖRTÉNELMI REGÉNY

Jósika Miklós báró első és legtermékenyebb történelmi regényírónk régi erdélyi, főnemesi családból származott. Ott nevelkedett a család egyik ősi kastélyában, ahol közel érezte még magához a multat, amelynek szeretete a magyarországi részekben már feledésbe borult. Pályáját mint katona kezdte. A szövetséges seregekkel Napoleon leveretése után bevonult Párisba, majd hosszabb ideig élt Bécsben, olvasásával töltötte és megismerkedett az egész európai irodalommal. Azután megnősült és hazatért erdélyi birtokaira. De házassága szerencsétlen volt. Feleségétől elvált. Garázda mulatozásokban keresett feledést. Később életuntágot vett rajta erőt. Wesselényi Miklós biztatására azonban szakított ezzel a haszontalan élettel. A haladó eszmék, a magyar függetlenség és demokrácia szolgálatába szegődött. Politikai röpiratokat adott ki. Ezekben feltárta az ország bajait. Majd Pestre költözött, megismerkedett az akkori irodalmi körökkel s barátainak biztatására 1836-ban kiadta egyszerre két regényét, az Abafit és a Zólyomit. Az Abafi jelent meg először, de a Zólyomit előbb írta Jósika. Az Abafi elragadó nemcsak az olvasókat, hanem a kritikát is. Szontagh Gusztáv a Figyelmezőben így kezdte bírálatát: »Uraim, le a kalapokkal! Egy művet van szerencsém bemutatnom, mely körében elsőrendű, legjobb, mióta e nyelv zeng, illő, hogy tisztelettel fogadjuk«. Jósika ezután buzgón írta regényeit. A közönség rajongott érte s nem volt hiájával az irodalmi elismerésnek sem. Az Akadémia egyik regényét nagy díjjal tüntette ki. Később őt magát tiszteletbeli tagjává választotta s a Kisfaludy-Társaságnak elnöke lett. A szabadságharcban Kossuthot egész erejével támogatta. A szabadságharc leveretése után vagyonát elkobozták s az osztrák haditörvényszék kimondta rá a halálos ítéletet. Jósika második feleségével Brüsszelbe menekült és itt a legnagyobb nélkülözések közt élt. Végül sikerült összeköttetésbe lépnie a magyar kiráddal s 1853-ban megjelent Eszther című regénye s ezután jó ideig mint »Eszther szerzője« adta ki műveit. Később Drezdába költözött és itt is halt meg. Rendkívül sokat írt, nemcsak

mert szeretett dolgozni, hanem, hogy a megélhetéséhez szükséges pénzt megkeresse, aki szintén kenyérkeresetből dolgozott éjjel-nappal.

Jósika történelmi regényeinek nagy részét szűkebb hazájának, Erdélynek multjából merítette. Főleg Bátor Zsigmond és Bátor Gábor fejedelem mozgalmas korát rajzolta. Első regénye az Abafi, Bátor Zsigmond korában játszik. Hőse Abafi Olivér előkelő erdélyi ifju, aki dorobólással tölti idejét, de a szerelem jó utra téríti, úgyhogy Erdély legderekből leventéjévé lesz. Legsikerültebb a regényben Mikola Margit nemes nőalakja, aki lemond Abafi iránt érzett szerelméről, mikor rájön, hogy Csáky Gizella is szereti a lovagot. Ugyanebben a korban él másik regényének hőse, Zólyomi, egy forróvérű kalandor, aki török mintára háremet tart s amellet titkos házasságot is köt, de leleplezik. Az utolsó Bátorinak hőse Bátor Gábor fejedelem s tárgya a fejedelem erkölcsi züllése és szerelme Feisz brassai bíró Coelesta nevű lánya iránt. Jósika István című ötkötetes regényében ősenek akart emléket állítani a regényíró. Jósika István az állhatatlan Bátor Zsigmond apródja. A fejedelem azzal kecsegteti, hogy lemondás őt segíti trónra. Ehelyett azonban kiszolgáltatja őt Rudolf császárnak, aki mint trónkövetelőt kivégezti. Az izgalmas történet háttérében Bátor Zsigmond és Boldizsár véres viszálya áll. Jósika legsikerültebb történelmi regénye a Csehek Magyarországon. Ezen a regényen, amely a Mátyás korabeli magyar és cseh lovagok harcainak és szerelmeinek regényes története, legjobban érzik Walter Scott hatása. Mátyás azal kezdte uralkodását, hogy megfékezi a Felvidéken garázdálkodó cseh rablólovagokat, akiknek Giskra a vezérük. A csehek álnokságának és cselszövényeinek sikerül rossz hirbe keverni Zokoli Mihályt, Mátyás hívét, aki, hogy becsületét visszazerezze, álnéven mint Elemér lovag harcol tovább a csehek ellen. Végül egy lovagi tornán legyőzi Komorócsit a veszedelmes rablólovagot, ártatlansága kiderül s nőül veszi Giskra leányát és a cseh vezért is Mátyás hűségére téríti. Ez a regény soha nem volt időszerűbb, mint éppen napjainkban. Zrinyi a költőben a Szigeti Veszedelem szerzőjének kalandos szerelmeit írja meg, Esztherben Kázmér lengyel király szerelmét egy szép zsidó lányhoz, az Ivanhoe hatása alatt. Történelmünk legváltozatosabb korszakai vonulnak fel regényeiben: A nagyszebeni királybíró a kurucvilágban játszik, a Zöld vadász az utolsó Jagellók korát eleveníti fel, a Szegedi boszorkányok adatait a XVIII. századbeli magyar boszorkányörökből vette, a Tudós lánya Zsigmondkorabeli történet, a Jő a tatár IV. Béla korát idézi fel, A hat Uderszky lány ismét Mátyás korába visz. A magyar kényurakban az Anjouk ideje elevenedik meg.

Társadalmi regényeket is írt Jósika. Ezeknek megírásánál azonban inkább a francia regényírók, Victor Hugo, Sue és Dumas voltak rá hatással. Sőt első társadalmi regényén, A könnyelműeken, amely exotikus amerikai környezetben játszik és két szereplője, Montalri és felesége, néger, Coopernek, az indián történetek híres szerzőjének hatása világosan fömerhető. Egy kétemeletes ház Pesten bűnügyi regény Sue modorában. Ezekben a társadalmi regényekben a rendkívüli helyzeteket hajszolja Jósika, hősei szörnyű bűnöket követnek el, s hajmeresztő helyzetekbe kerülnek. De azért Jósika minden regényének szigorú erkölcsi alapja van. Azért írja minden regényét, hogy végül valami erkölcsi tanulságot szűrjön le belőle s elrettentő példaként festi a bűnöket, amelyek min-

dig elveszik méltó büntetésüket. Hősei, regényes hősök, szertelen vágyak hevitik őket, előfutárjai Jókai ragyogó emberpéldányainak. Különös mestere a bájos nőalakok rajzának. A magyar prózában ő az első művésze a leírásnak. Regényeiben nagyon sok a leíró részlet, de ez mindig változatos, ismétlésekbe sohasem esik. Regényeinek meséje páratlanul érdekfeszítő, gazdag, bonyodalmas s előadása könnyed s magával ragadó, csak a nyelve avult el kis-sé. Toldy Ferenc a regényírás kimeríthetetlen gazdagsága, regényeinek nemzeti szelleme, s az, hogy olyan köröket hódított meg, amelyek a magyar irodalmat addig hírből sem ismerték.

EÖTVÖS JÓZSEF BÁRÓ ÉS A MAGYAR IRÁNYREGÉNY

Másik nagy regényírója a kornak báró Eötvös József, aki viszont a magyar irányregény megalapítója s regénye, a Falu jegyzője, eddig a legjobb magyar irányregény. Eötvös József konzervatív főnemesi családból származott, de nevelőjétől és az iskolában szabadlívü eszméket szívott magába. Pályáját mint aljegyző kezdte Fejérmegyében s a bécsi udvari kancelláriában folytatta, alaposan ismerte tehát a vármegyét és a közigazgatást. Később beutazta a külföldet. Angliában is járt. Hazatérve, első irodalmi sikerei után, a politikai életre adta magát. A főrendiházban hatásos szónoklatokat tartott a nemzeti haladás eszméje mellett. Mikor 1848-ban a forradalom szele már érezhető volt, külföldre menekült családjával. Hazatérte után Deák Ferencsel dolgozott a kiegyezés ügyén. Andrássy Gyula minisztériumában ő lett a kultuszminiszter s egyuttal elnöke volt az Akadémiának és a Kisfaludy-Társaságnak és haláláig az is maradt.

Unnepelt költő, író és szónok volt. Írói pályáját, mint költő kezdte, kevés számú és kevésbé jelentékeny vers maradt utána. Ezekben a költeményekben Eötvös gyengéden érző, résztvevő, a nagy emberi eszmékért lelkesülő szíve nyilatkozott meg. Első nagy irodalmi sikerét a Karthauzi-val aratta. Ennek a regénynek a megjelenése olyan irodalmi esemény volt, akár a Zalán futásáé. Akárcsak a Himfi szerelmeit annakidején, mohón olvasták mindenfelé. Sokan oldalakat tudtak belőle könyv nélkül, annyira elbűvölte őket a gondolatok és mély eszmék gazdagsága, amelyek a művészi veretű mondatokban felhalmozódtak. Eötvös nagy műve különben utolsó hajtsa volt azoknak a világfájdalmas regényeknek, amelyeknek fejlődési vonalát Goethe Wertherje, Benjamin Constant Adolfja, Chateaubriand Renéje és Musset a Század gyermekének vallomása jelöli. A Karthausiban egy családott francia gróf kolostorba vonul és elmondja élete történetét. Szerelmes volt Juliába, egy előkelő francia leányba, de a leány megszökött kedvesével. A gróf erre Párisban kicsapongó életet kezdett s elcsábította Bettit, a szerelmes kis varróleányt. Közben Julia, akit kedvese elhagyott, teljesen züllésnek indul, Betti pedig eltűnt kétségbeesésben. Gusztáv lelkiismeretfurdalástól mardosva bevonul egy karthausi kolostorba s megkezdi életrajzát. Halála előtt még viszontlátja Bettit, aki megbocsát neki. A regény főérdeme, hogy Gusztávon keresztül Eötvös lelkébe lát-hatunk, s egy nemegondolkodású, bölcs, mély-érzésű, tiszta eszmékért hevülő férfit ismerünk meg benne.

(Jövő vasárnap folytatjuk)

A szónoklás és előadás művészete

IRJA: BOGNÁR ELEK

A szónoklás kellékei

A szónoki siker elérésére vezető kellékeket két nagy csoportba osztom: belső és külső kellékekre.

Az első csoportba sorolom mindazokat az eszközöket, amelyekkel egy jó szónoknak szellemileg és lelkileg fel kell magát szelnie, mielőtt a küzdőterre indul. Nevezetesen: 1. tudnia kell a mondanivalóját, 2. hinnie kell abban, amit másokkal szándékozik elhíttetni és 3. mindenáron akarnia kell a sikert. Tehát ez a három kellék tartozik az első csoportba: szövegtudás, hit és akarat. Ezeket nevezük együttesen szellemi és lelki kellékeknek.

A külső kellékek kifejezik a szónok gondolatait. Ide tartoznak: 1. a beszéd, 2. a mozdulatok és 3. a szemjárték. Ezeknek segítségével igyekszik a szónok magát megértetni és nézeteit hallgatóival elfogadtatni. Együttvéve alkotják a kifejező kellékek csoportját.

A) SZELLEMI ÉS LELKI KELLÉKEK 1. Szövegtudás

Az első követelmény, amit a jó szónokkal szemben támasztunk, hogy még a beszéd elkezdése előtt tisztában legyen azzal, amit közölni akar hallgatóival. Aki szónoklásra áll fel, annak feltétlenül tudnia kell, hogy mi a célja beszédének. Minden beszédnek az a célja, hogy gondolatainkat másoknak tudtára adjuk és azokat elfogadtassuk.

Tehát a szónoklás előtt vizsgáljuk meg: vannak-e gondolataink, amelyeket a közönséggel feltétlenül közölni szándékozunk. Van-e egyáltalán valami mondanivalónk? Igen vagy nem? Mert ha nincsen: akkor ne beszéljünk. Szerencsétlen felfogás, ha valakit társaságban vagy gyűlésen arra nógatnak, hogy álljon fel és beszéljen. És még szörnyűbb, ha ez a valaki, engedve a biztatásnak, megadja magát s nekikezd a beszédnek, anélkül, hogy fogalma volna, mit fog mondani.

Miért kell tudnunk, mielőtt még szólásra emelkednénk, hogy mit akarunk mondani?

1. A közönséget egy pillanatra sem szabad bizonytalanságunkkal nyugtalanítanunk. A figyeléshez nyugodtságra van szükség. Csak akkor tudja magát a hallgató zavartalanul átadni a szónok gondolatainak az átvételére, ha nem zökentik ki az alkalmas lelkiállapotból. Tehát a szónoknak jó felfogott érdeke, hogy hallgatóit zavartalan, nyugodt és csendes figyélésből ki ne mozdítsa. A közönség azonnal észreveszi, ha a szónok bizonytalan és küzködik a szöveggel. A jóindulatu hallgatókat aggodalom szállja meg és folyton arra gondolnak: »Jaj, mi lesz szegénnyel? Most mindjárt belesül!« A közönség másik része, a kevésbé jóindulatu, lenézi és sajnálja

azt, aki előtte zavarban van. Arról meg nem is beszélek, hogy olyanok is akadnak, akik a szónok nyögdcéleségén igen jó mulatnak.

2. Mit értsen meg a közönség a beszédből, ha maga a szónok sem tudja, hogy tulajdonképpen mit akar mondani?! Sok beszédet hallottunk már mindnyájan, amelyet hallgattunk egy félórán, vagy talán egy órán át is és mikor vége volt, azt kérdeztük magunkban, hogy miről is szólt valójában? Ne memlekeztünk vissza ugyszólván egyetlen szavára sem. Mert az ilyen szónok beszédközben keresgéli össze mondanivalóját s ideoda kapkod, terv és rendszer nélkül vezet bennünket árkon-bokron keresztül, mert nem tudta előre maga sem, hogy mit akar mondani.

A készületlenség még annak is nagy hátrány, aki nagyon is otthon van egy tárgykörben. Száz és száz gondolat tódul egyszerre az agyára. Képtelen kiválasztani belőlük azt, ami leginkább kellene. Folytonosan elkalandozik, mellékvágányokra tér ki és hovatovább megfélekedzik az eredeti tárgyról. Helyette lényegtelen részeket épít fel. Beszédében nincs áttekinthetőség, az összbenyomás tehát zavart és így érthetetlen.

Nagy tudású emberek is bizony sűrűn esnek ebbe a hibába. Főlényességük e bizakodottá teszi őket. Nem vesznek maguknak annyi fáradságot sem, hogy előre, legalább nagy vonalakban, összeáltsanak a beszéd vázlatát. Jó kiállással és nagy hanggal pedig nem lehet pótolni a készültség hiányát.

A hallgatóság nem szereti törni a fejét figyelés közben, tehát világosan eléje kell tárni, amit meg akarunk értetni vele. Egyszerűen, érthetően, szabatosan és magyarázóan, úgy, ahogy azt retorikai könyvekből tanultuk.

3. Nagy erőparálás, ha a szónok a közönség előtt a gondolatok összeszedésével foglalkozik. Az anyaggyűjtést otthon kell elintéznünk. A közönség előtt csak egyetlen feladata lehet a szónoknak, hogy minél érdekesebben és minél meggyőzőbben tárja fel gondolatait. Tudás, rátermettség még mind nem elég erre a célra. Hátha még állandóan azzal vesződik, hogy mit is mondjon később, ha majd semmi sem jut az eszébe.

Ez alól nincsen felemelés: a mondanivalónkat tudni kell! A szöveg tudásának soha még egyetlen színész és egyetlen szónok sem vallotta kárát. Ellenkezőleg, a szövegtudás nagy biztonságérzetet ad a szereplőnek és módot nyújt arra, hogy erejét a beszéd hatásosabb előadására fordítsa.

Ne higgyünk azoknak a dicsekvőknek, akik nagyképpen híresztelik magukról, hogy csak úgy tudnak beszélni, ha egyáltalában nem készülnek. »Mikor felállottam

Mesél a nép

Ortutay Gyula gyűjtése

FÉDICS MIHÁLY MÉSÉL

Igazság és Hamisság

»Hát én, — azt mongya, — én egy külsőországi orvos vagyok, ha lenne szives egy ital vizet adni.« »Jaj, — azt mongya, — azt nem adhatok, mer mindég úgy reggel van a kirájnál a víz faszolás, hát ki van számítva, hogy minden egyesnek főzésre, itatra a víz. Ugy tudok adni másnak, hogy akkor magamtul huzom el. Hanem várják egy cseppet, mingyán hozok.« Szalatt osztán a fiánál nagy ricsajjal, hogy »Aggyanak vizet, mer nálam bejött egy másországi orvos, vizet kért, de nem tuttam neki adni.«

Mingyán aztán a szó errül is arrul is, megyen idébb-odább, csak hogy a kirájnak is fülébe csendült a szózat. Itt meg nagyon kapott rajta, mer mán egy jánya a hetedik évet töttöte befele a betegségbe éppen akkor, hogy meghallotta, hogy orvosról van a szó. Mingyán az istállóba futott a pósta a kocsiso, hogy fogjon be a hintóba. Hamar becsipték a lovat, de mingyán az inas is egy butélia vizet, taccát, poharat. Feült a kocsira, hajtottak az asszony után. El is érték, fel is vették a kocsira. Csak oda fordult a kis ház elibe a hintó. Mingyán leugrott az inas a hintórul, vitte a taccán a poharat, meg a butélia vizet. Beköszönt az emberhe. »Na, — azt mongya, — tessék, itt a víz, orvos ur!« Töttött egy pohár vizet. De éhes vót, de csak megitta, mer ezzel tutta meg a víz dógát.

»Nahát, magáér gyöttünk, tessék felülni.« Restéte is, hogy a hintóra kellett felülni, de csak felült. Mikor odaért haza, mán a kiráj ott várta, ölfogvást vette le a hintórul. »Ejnye, — azt mongya a kiráj, — nem is tudom, hogy szólíccsam?« »Hát én kérem egy másországi orvos vagyok.« »Hát osztán ijen ruhába?« »Hát nálunk ijen a divat.« »Aj, ezt nem hejbesitem, dehát nem baj, itt másképp fordítottuk a dógót.« Mingyán rendetett ruhát neki azonnal. Egygyütt früstököltek is. Kérdezi osztán a kiráj: »Hát, orvos ur, egy jányom a hetedik évet töti befele a betegségbe. Lehetne azon segíteni?« »Hát azt megláttuk. Isten

után, Isten segedelmével mindent meg lehet tenni. Hanem, — azt mongya, — egy üstöt, akibe még víz nem vót, meg egy kádat, tiszta ujakat alapítani.« Majd osztán ojan kerthejen, ahon hirtelen vót, mingyán egy emberrel tüzet rakatott. Ű nem csinált semmit, csak kormányzott. Hordatott osztán vizet az üstbe, tett osztán bele a fübül, megfőzte.

A kádat belevitette a kisasszony szobájába, mikor felfött a víz, az emberekkel oda behordatta azt a vizet. Langyos melegre elhűtötte. Akkor ümaga a kisasszonyt megfogta és beletette. Nem vót egygy öt percig, hiába le vót gyengülve, maga erejébül kiugrott a kádbul. Elkurjantotta magát! »Mamám, hozzanak ruhát, hét éve mán, hogy nem ötöttem fel.« Hoztak osztán, felötözött. Meglett a nagy öröm.

Akkor a kirájhoz fordult: »Felséged, ha mán idetörektem másországrul, valamennyi nyomorékok vannak az országába, kurrencsejjen az országába, jöjjön ide.« Vót osztán annyi, hogy se vége, se hossza nem vót. De csak belemártották az emberek, ű csak kormányzott, addig mindegyik benne vót, még maga erejébül ki nem ugrott. De hamar kiugrottak Csakhogy naprul-napra el is koptak a nyomorékok. »Na, felséged, hát nincs mán több!« Kurenccseket küdött az egész országába, alig akatt szemenkint egy-kettő. Na, azt mongya az orvos: »Ezen mán fennhagyhatunk. Hanem, felséged, — feleli a kirájnak — hát annak mit fizetne, aki a világtalanokat kigyógyícsa?« »Jaj, még ezt se tudom, hogy mi kincset tudok érte fizetni.« »Hát mostmán azt kurenccsojja, hogy a világtalanokat horgyák.« Hát a világtalanokat horták odafele, ű meg ült egygy karszéken a gangon. Oszt vitték odafele a világtalanokat. Elrendezte ű a harmatot kisebb üvegbe s egygy talluszállal megkente. Egygy csepp szeme se vót, annak a hejét kente. Hát odanézett uj szemmel. Vezetni odavezették, de mán el szemmel ment el, mind. Az is vót egygy-két nap, nap-nap után. De utójára az is csak elkopott, utójára egygy se került.

(Jövő vasárnap folytatjuk)

a dobogóra — szokták mondani fenhéjazva — még fogalmam sem vót arról, hogy mit adok elő és mégis óriási sikerem vót!« Ne vegyük mindezt kézpénznek.

Ravasz László írja, hogy készültség nélkül nincsen szónok. A különbség csak az, hogy az egyik szónok napokon, sőt heteken át szerkeszti beszédét, a másik pedig pillanatok alatt átgondolja.

Igen, a szövegben akkor leszünk biztosak, ha előzőleg lelkiismeretlen elkészülünk. A készültség módzata teljesen egyéni. Van, aki leírja a beszédét, méghozzá szóról-szóra és irgalmatlanul bevágja. Mások csak a vezető gondolatoikat jegyzik fel s ezekhez fűzik a beszéd folyamán a többi hozzá. Ismét mások egyszerűen csak úgy készülnek, hogy gondolatban több-

ször keresztülszaladnak a beszéd fonálán s egyáltalában nem irnak le semmit.

A magam részéről nagyon ajánlom, különösen kezdőknek, hogy írják le a teljes beszédet. Azonban az elmondásnál ne ragaszkodjanak makacsul a leirt mondatokhoz és szavakhoz. Amikor már a beszédet jól tudják, készítsenek rövid jegyzeteket belőle s ezt vigyék magukkal, ne a szó szerinti szöveget. Aki már sokszor kiállotta a közönség előtt a tüpróbát, annak nincs is türelme a beszédet az első szótól az utolsóig leírni. Csak a vázlatot készíti el s ezt szinezi ki a hallgatóság előtt, ahogy azt a pillanatnyi hangulat sugallja. Hozzátesz vagy elvesz belőle, ahogy beszédközben jónak látja.

(Jövő vasárnap folytatom)